

YENİ ÇAĞ

- **J. Prazsky:** Emperyalizm ve Yakın-Doğu
- **lb. Nörlund:** Karlovivari'den sonra
- **J. Gibbons:** Yunanistan halkıyla uluslararası dayanışma
- **I. Sumar:** Güney-Doğu Asyada Amerikan emperyalizmi

OKTOBR DEVRİMİNİN 50. YILINA DOĞRU

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi: **Almanya, Moğolistan, Polonya** ve **Çekoslovakya**

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi ve Lâtin Amerikâda komünist hareketin bazı sorunları

SERMAYE DÜNYASINDA

Askeri hükümet darbesinden sonra **Yunanistan**

SOSYALİST ÜLKELERDE

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Sosyalizm yolunda

Alman Sosyalist Birlik Partisinin VII. Kongresi

7-8 (37-38)

Temmuz-Ağustos

1967

BARIŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

Bu sayıda :

İb. Nörlund :

Danimarka Komünist Partisi **Sekreteri**

Panayotis Mavromatis

Yunanistan Komünist Partisi **Polit-Büro Üyesi**

Ruben Kasteliyanis

Panama Halk Partisi Milli Yürütme **Komitesi Üyesi**

Stanko Todorof

Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi **Polit-Büro Üyesi**

Elena Berg

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi **Üyesi**

Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!

YENİ ÇAĞ

7-8 (37-38)

Temmuz—Ağustos

1967

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Emperyalistlerin Yakın-Doğu'da çevirdiği entrikalar

Jan Prazsky

İsrail'in arap ülkelerine karşı saldırısı, Viyetnam harbindeki tırmanma ve Yunanistan'daki askeri darbeyle birlikte uluslararası gerginliği daha da şiddetlendirdi ve dünya ölçüsünde bir gerçek anlaşmazlık tehlikesini doğurdu.

A.B.D., İngiltere ve müttefiklerinin, — İsrail'in gerici çevrelerinin — emperyalist siyasetleri yüzünden Yakındoğu yıllardan beri arap halklarının özgürlük ve bağımsızlığı ile barışı tehdit eden uluslararası bir gerginlik ocağı olmuştur.

Dünyanın bu kesimini periyodik olarak sarsan bunalımların nedenlerini doğru olarak kavrayabilmek için, buradaki birbirine karşıt politik ve sosyal güçlerin karakteriyle amaçlarının bir çözümlemesini yapmak gerekir.

Sömürge düzeninin çökmesi, kurtuluş savaşlarının eşi görülmemiş biçimde hızlanması, bir zamanlar ezilen halklarda ulusal bilincin artması, Yakındoğuda emperyalist egemenliğine karşı bir baş kaldırma idi. Arap ülkeleri çoğunluk ulusal bağımsızlıklarını elde ettiler. A.B.D. ile İngiltere'nin, Yakın-Doğu ülkelerinin iç işlerine karışma denemelerine arap halkları gitgide daha atak karşı koydular.

Kurtuluş hareketinin daha da gelişeceğinden korkan emperyalistler, arap ülkeleri halklarına karşı entrika ve kundaklıklarını şiddetlendirdiler. Saldırgan CENTO Paketi'nin kuvvetlendirilmesi, arap ülkeleri içinde saldırı ajanlarının entrikaları, hükümet darbeleri düzenlemeler, ünlü «İslam Paketi»ni çatmalar, bütün bunlar emperyalistlerin kendi sınıfsal çir-

karlarını savunmak amacıyla baş vurdukları girişimlerin yalnızca birkaçıdır. Bu bozguna politik girişimlerde özel bir yer alan İsrail, uzun zamandan beri arap ülkelerindeki kurtuluş hareketine karşı özentile bir savaş üssüne çevrildi. Emperyalistler, İsrail'in gerici çevrelerinin yardımıyla, arap halklarının çıkarlarına karşı Yakındoğu ülkelerinin içişlerine sürekli olarak silahlı müdahalelere girişebilmek amacıyla, kısırtmalar yaparak, çatışmalar çıkartarak sözde nedenler yaratmaya çalışıyorlar. Batı ülkelerinin tekelleri, bu olağanüstü zengin bölgede dillere destan kazanç getiren sömürüyü, burada doğrudan doğruya yönetimdeki denetimlerini yitirdikten sonra da, yeni-sömürgeci yöntemleri daha da geliştirip geniş ölçüde uygulamak yoluyla sürdürmek istiyorlar. Birçok ülkede önceden olduğu gibi ekonomik alanda kilit noktalarını ellerinde tutuyor; politik ve diplomatik baskıyla etkilerini sürdürüyorlar. Ne var ki, en büyük arap ülkelerinde kurtuluş devrimlerinde, ekonomik ve sosyal kurtuluş savaşlarında derinlere inen bir dönüşüm baş gösterince, emperyalistlerin bütün bu hesapları bozulmaya başladı. Özgürlüğe kavuşan arap ülkelerinin halkları, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin yardımlarından yararlanarak kendi öz ulusal sanayilerini kurmaya, tarımı yüksek bir düzeye ulaştırmaya ve köklü sosyal-ekonomik dönüşümler uygulamaya başladılar. Arap ülkeleri komünist partileri temsilcilerinin bu yıl Mayıs ayında yaptıkları toplantının bildirisinde, «Arap dünyasının bugünkü durumunun karakteristik özellikleri, sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı savaşın yaygınlaşması ve güçlenmesi, ulusal kurtuluş hareketinin özündeki derinleşmedir» denilmekte ve şöyle devam edilmekte: «Geniş halk yığınları ve arap dünyasının etkili toplumsal güçleri, bu ülkelerin gelişmesi, bağımsız ekonomilerini kalkındırmaları, geriliği gidermeleri için tutulacak doğru yolu gösteren sosyalizm şiarlarını gittikçe benimsemektedir.»

Ekonomik kurtuluş uğrunda yürütülen savaşta önemli bir başarı ve sosyal ilerilik yolunda bir gelişme, nüfus bakımından en kalabalık ve sanayii bakımından en gelişmiş arap ülkesi olan Birleşik Arap Cumhuriyeti'nde sağlandı. Bu ülkede halk doğal zenginlikleri ve üretimi kendi denetimi altına aldı, Süveyş kanalı devletleştirildi, sanayileşmeye girildi, güçlü bir devlet sektörü kuruldu, emekçilerin yararına bir tarım reformu ve daha başka önemli sosyal-ekonomik dönüşümler gerçekleştirildi. Bütün bu büyük tarihsel başarılarından ötürü Birleşik Arap Cumhuriyeti, bütün Yakın-Doğu'da ve Afrika'da devrimci anti-emperyalist hareketin gelişmesinde önemli bir etken oldu.

Suriye halkı anti-emperyalist savaşta ve sosyal-ekonomik alanda, özellikle de 1966 yılı Şubat ayında bu ülkede ilerici bir rejim kurulduktan sonra, büyük başarılar sağladı. Suriye'de yabancı sanayi şirketleri ve bankalarıyla yerli sermayenin büyük girişimleri devletleştirilmiştir ve ilerici bir tarım reformu gerçekleştirilmektedir. İlerici güçlerin birliği sonucunda Suriye halkı petrol şirketlerine karşı önemli bir zafer kazanarak, kendi petrol yataklarını kendisi işletmeye ve önemli ekonomik kuruluşları, başta

da Fırat barajının kuruluşunu gerçekleştirmeğe başlamıştır. Suriye hükümeti tam bir anti-emperyalist dış siyaset yürütmektedir.

Bir sıra arap ülkesinde, ve en başta da Birleşik Arap Cumhuriyeti ile Suriye ve Cezayir'de – Arap dünyasının ilerici çekirdeği olan bu ülkelerde – devrimci-demokratik rejimlerin kurulması ve sağlamlaşması; politikalarında açık seçik görülen anti-emperyalist yönelim; sosyalist ülkelerle sıkı bir işbirliği kurmaları; arap ülkelerindeki ilerici sosyal-ekonomik dönüşümler, emperyalizmin ve iç gericiliğin hiddetli ayak diremeleriyle karşılaştı.

A.B.D. ve İngiltere'nin emperyalist çevreleriyle, arap ülkelerinde ve İsrailde sırtlarını bunlara dayamış olan gerici güçler, arap devriminin gelişmesini durdurmaya ve Birleşik Arap Cumhuriyetindeki, Suriye'deki ve öteki arap ülkelerindeki ilerici rejimleri kaç kere kundaklamaya, yıkmaya kalkıştılar. 1956 yılında İsrail'in darbeci güç olarak öne sürülmesiyle Mısır'a karşı girişilen üçlü-saldırı, 1958 yılında amerikan deniz piyadelerinin Lübnan'a çıkarma yapmaları, Ürdün'de İngiliz işgali, Suriye sınırları boyunca İsrail'in sürekli olarak giriştiği, askeri kısırtmalar, Suriye'de gerici darbe denemeleri ve ABD.-nin Birleşik Arap Cumhuriyetine karşı ekonomik baskısı, bütün bunları, ilerici arap rejimlerine ve arap devrim hareketinin tümüne karşı emperyalizminin gittikçe arttırdığı baskıda ne kadar gözünün dönmüş olduğunu, ne kadar hiddetlendiğini gösteren olgulardan ancak birkaçıdır. Bu olgular, İsrail'in Haziran'daki yeni saldırısının apayrı bir görüntü değil de, ABD. emperyalistleriyle müttefiklerinin yürüttükleri ve arap halklarının devrim hareketinin başarılarını yok etmeyi amaç edinen genel politikalarının bir halkası olduğunu ortaya koymaktadır. Yeni-sömürgecilerin bütün manevralarının ve kısırtmalarının ardında, özentile ama boşuna örtbas etmeğe çalıştıkları amaçları, halkların iradesini temsil eden ilerici hükümetleri devirmek ve yerli gerici çevreleri gene dümenin başına oturtmak emelleri kolayca tanınmaktadır.

Emperyalistler çok iyi biliyorlar ki, arap ülkelerinin ulusal bağımsızlıklarının kuvvetlenmesi, izledikleri anti-emperyalist doğrultu, ilerici sosyal tedbirler ve ekonomilerini geliştirmelerinde eriştikleri başarılar, bu ülkelerin politik ve ekonomik özerkliğini sağlamlaştırmakta; halklar kendi zenginliklerini denetimleri altına iyice almakta ve emperyalizmin – ekonomik, politik, ya da askeri – her baskısı karşısında boyun eğmiyerek daha da direnmektedir. Ayırma yapmadan tüm arap ülkelerinde ilerici, gerçek devrimci güçlerin durumlarını sağlamlaştırma eğilimleri ve arap dünyasının artan beraberliği bu yönde gelişmektedir.

Bu süreç, Yakındoğu'da emperyalist çıkarlarının karşılaştığı tehlikeyi daha da arttırdı. Bu bölgede emperyalist komplolarının ve yabancı tekellerle sıkı bağlaşıklar kurmuş olan gerici İsrail çevrelerinin eylemlerinin canlanması bundan ileri gelmektedir. Şunu da unutmamak gerek ki, İsrail önderlerini komşularına karşı kısırtma çabaları için emperyalistler elverişli bir yerde bulunmaktadır. İsrail'in egemen çevreleri yayılma emellerini

hiç bir zaman saklamamışlardır. İsraildeki egemen çevreler yürüttükleri saldırgan siyasetleriyle yalnızca denizasırlı tekellerin kendilerine verdiği ödevi yerine getirmekle kalmamakta, aynı zamanda kendi emekçi halklarının ulusal ve sosyal çıkarlarıyla da çatışmaktadır. İsrail'deki ilerici kim-seler de bunu kavramaktadır. Örneğin komünist sayılabilen Vilner parlamen-toda yaptığı konuşmada, İsrail'in egemen çevrelerinin saldırgan siyasetini enternasyonalist açıdan kesinlikle suçlamıştır.

Bazı yorumcular, İsrail'i bir arap okyanusu içinde «sıkışmış» küçük bir toprak gibi gösterme eğilimindedir. Ne var ki, bu çizgileme yanlıştır. İs-rail'in modern teknikle donatılmış, kendisi birçok Afrika ülkesinde faal bir yeni-sömürgeci siyaset yürüten saldırgan bir devlet olduğu gözden uzak tutulmamalıdır.

Amerikan emperyalizmi dünyanın bu bölgesinde de jandarmalık rolünü üzerine almıştır. 1956 yılında Birleşik Arap Cumhuriyetine karşı yapılan saldırının başını çekenler İngiliz ve Fransız emperyalistleriyken, şimdi Ame-rikan 6. Filosu «Kumanda mevkileri»nin amerikan emperyalizminin eline geçtiğini göstermektedir. Amerikan 6. Filosu 50 harp gemisiyle 25.000 asker ve 200 uçaktan kuruludur. Büyük bir deniz çıkarma piyadesi birliği bu filonun emrindedir. Bu kuvvetler Akdeniz'in doğusuna toplanmıştır, orada kuvvet gösterileri yapmaktadır ve Yakındoğu'ya silahlı bir ABD. müdahale-sinin başlıca tehlike kaynağını yaratmaktadır.

ABD. ile öteki NATO ülkelerinin büyük politik ve stratejik çıkarlarından başka emperyalistlerin Yakındoğu'daki dev petrol yatakları üzerindeki denetimlerini sürdürmek amacıyla yürüttükleri savaş da bu bölgedeki ger-ginliğin başlıca nedenleri arasındadır. Arap ülkelerinin topraklarındaki bütün petrol stokları, kapitalist ülkelerin ellerindeki tüm stokların % 55-ini tutmaktadır. Kapitalist dünyada bütün petrolün dörtte birinden çoğu bu-rada çıkarılmaktadır.

ABD. ile NATO'lu ortakları ve öteki saldırganlık bloklarındaki bağla-sıkları için askeri stratejileri bakımından Yakındoğu petrolünün rolünü hatırlatmak yersiz olmaz. NATO, CENTO ve SEATO harp makinesinin yakıt ihtiyacını karşılaması bakımından Yakındoğu başlıca petrol kaynakları-ndan biridir. Burası, ABD. ile bağlaşıklarının askeri üslerine ve başlıca böl-gesel savaş kesimleri adı verilen alanlara en yakın düşen bir yerdir. Ame-rikan «Herald Tribune» gazetesi 7. Haziran sayısında şunları yazıyordu: «Her yıl Viyetnam savaşında harcanan 40 milyon varil⁽¹⁾ petrolün hemen de yarısı arap bloku ülkelerinden sağlanmaktadır.»

Bugün Yakındoğu ülkelerinde – Suudi Arabistan, Kuveyt, Irak, İran ve Arabistan yarımadası şeyhliklerinde – en önemli petrol kaynakları ger-çekte uluslararası petrol kartelinin, beş amerikan ve iki İngiliz petrol şirketinin mülkiyetindedir.

ABD. petrol tröstlerinin Yakındoğu petrol üretim sanayiinde duruma-

rını kuvvetlendirmeleri, genellikle amerikan sermayesinin yayılma eğilim-lerinin ve Batı Avrupa'lı ortaklarının durumlarını zayıflatması gerçeğinin bir belirtisidir. Bu olay, Yakındoğu'da ABD.-nin gittikçe artan politik mü-dahalesine de ışık tutmaktadır.

ABD. ile İngilterenin Yakındoğu siyaseti her zaman, petrol tekellerinin, yalnızca arap ülkelerinin ulusal zenginliklerini soyarak kazanç sağlamakla kalmayıp, bununla bu ülkelerin ekonomilerinin gelişmesini de önleyen çıkarlarını ne pahasına olursa olsun korumak amacını güdüyordu. Bu yüzden arap halkları, kendi petrollerinin gene kendi ekonomik kalkınma-larına daha büyük ölçüde katkısı olması emeliyle savaşa kalkmıştır.

Petrol tekelleri, arap ülkelerinin dev «kara altın» ırmaklarını kendi halklarının çıkarları yolunda akıtma çabalarına karşı yürüttükleri savaşta İsrail'den yararlanmaktadırlar. Suriye halkının petrol zenginliklerinin sömürülmesinden sağlanan gelirden kendi hakkı payını alabilmesi için giriştiği çabalarla, İsrail hükümetinin Suriye'ye karşı politik doğrultusunu şiddetlendirmesinin aynı zamanda olması dikkate değer.

Emperyalistlerin evrensel stratejilerinde Yakındoğu önemli bir yer al-maktadır. Pentagon'un sosyalist ülkelere karşı hazırladığı bir saldırıya girişmesi halinde kullanmak üzere elinde askeri üsler bulundurmaya çalış-tığı bu bölgenin yalnızca askeri öneminden başka, bütün ulusal kurtuluş hareketlerine karşı yönelmiş politik stratejinin ağırlık noktalarından biri de gene bu bölgede bulunmaktadır. Viyetnam sorununu askeri yoldan çözme çabalarının iflâsı, Lâtin Amerika'da kurtuluş hareketinin güçlen-mesi, Afrika'da bağımsız ülkelerin doğuşu, Türkiye'de amerikan aleyhtar-lığının artması, bütün bunlar amerikan emperyalizmini delice serüvenlere itmektedir.

ABD., İngiltere ve İsrail'in saldırganlık siyaseti ile bu siyaset sonucunda Yakındoğu'da patlak veren askeri çatışmanın başlıca nedenleri işte bun-lardır.

İsrail'in saldırmasıyla Yakındoğuda alevlenen çarpışmaların gergin gün-lerinde arap yurtseverlerinin haklı savaşıyla bütün dünyanın ilerici güçle-rinin türlü biçimlerdeki dayanışması, gerici propagandanın bütün çaba-larına rağmen kendini gösterdi. Dünyanın her köşesinden, sosyalist ülke-lerden ve genç ulusal-devletlerden, uluslararası demokratik örgütlerden ve devrimci partilerden, harp kışkırtıcılarına karşı hiddetli protesto açıkla-maları yayıldı. Saldırganlığa son vermesi için Birleşmiş Milletler'den tezelden kesin tedbirler alması istendi.

Fransız Komünist Partisi Politbürosu'nun bildirisinde şöyle deniyordu: «Böylelikle baş gösteren gerginliğin başlıca sorumluluğunu gene amerikan emperyalizmi taşımaktadır. Ortadoğu ülkelerinin ekonomik zenginliklerinin sömürülmesinde Kuzey Amerika tekellerinin sağladıkları muazzam imti-yazları korumak amacıyla amerikan emperyalizminin harcadığı çabalar, başka yerlerde olduğu gibi dünyanın bu bölgesinde de halkların ulusal ve demokratik hareketlerini bastırmak için ardi ardına giriştiği denemeler,

(¹) ABD.'de 1 varil petrol = 158,98 Litre.

bu bölgede kendi 'evrensel strateji'sinin, saldırganlığın parlak bir örneğini verme emeli, bütün bunlar çatışmanın derin nedenleridir.»

Birçok komünist partisinin bildirilerinde emperyalist devletlerin İsrail'i tutarak Yakınoğu sorunu için, çatışma tehlikesini gene sürdürecektir olan bir çözümü arap ülkeleri halklarına zorla kabul ettirme çabaları suçlanmıştır. Bu bildirilerde, bütün halkların barışın korunmasından yana olduğu belirtilmiştir. Büyük Britanya Komünist Partisi'nin bildirisinde şöyle denmektedir: «Yakınoğudaki harp ne arap halklarının, ne de İsrail halkının yararınadır.» Morning Star gazetesi, Büyük Britanya Komünist Partisi'nin görüşünü şöyle açıklamaktadır: «İsrail'in geleceği, emperyalizmle bağlarını koparıp bu bölgenin yabancı egemenliğine karşı savaşı kurtuluş güçleriyle dostluk ilişkileri kurup kurmamasına bağlıdır.»

Yakınoğu'daki askeri çatışma bir kere daha açıkça gösterdi ki, halkların kurtuluş savaşlarında Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkeler en güvenilir bağlaşıklardır; genç bağımsız devletlerin en sadık dostudur; emperyalist saldırganlığının barışmaz düşmanıdır ve büyük barış dâvasının sarsılmaz savunucularıdır.

Barışı korumak ve halkların büyük ulusal kurtuluş dâvasını savunmak uğrındaki uluslararası yüklenimlerine bağlı kalarak sosyalist ülkeler emperyalist güçlerin Yakınoğu'da çıkarttıkları saldırganlığa karşı geldiler. Alman Demokratik Cumhuriyeti, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, Polonya, Sovyetler Birliği ve Yugoslavya komünist ve işçi partileriyle hükümetlerinin yayınladıkları bildiride şöyle denmektedir: «Arap Doğusu devletlerinin yaşadıkları bu ağır dakikalarda sosyalist ülkeler, onların haklı savaşıyla tam dayanışmalarını ve bu devletlere saldırganlığın püskürtülmesinde ve ulusal bağımsızlıklarıyla toprak bütünlüklerini korumalarında yardım edeceklerini açıklarlar.»

İnsanlık tarihinde yeni bir dönem açan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin yıldönümünde sovyet halkı devrimin yüce insanlık özünü yeniden açıkça ve bütün ağırlığıyla gösterdi, kesinlikle ve birağızla barıştan, haktan ve özgürlükten yana çıktı.

Sovyet hükümetinin 5. Haziran 1967 tarihli açıklamasında deniyor ki: «Salırganlığa uğrayan halklara yardım etmek, sömürge ezgisinden kurtulmuş devletlere yardımda bulunmak siyasetine bağlı kalarak Sovyetler Birliği, Birleşik Arap Cumhuriyeti ile Suriye, Irak, Cezayir, Ürdün ve öteki arap devletlerinin hükümetleriyle halklarını samimiyetle desteklediğini açıklar ve onların bağımsızlık uğrunda, egemenlik hakları uğrunda yürüttükleri haklı savaşın zaferle sonuçlanacağına inanç beslediğini belirtir.»

Sovyetler Birliği ile öteki sosyalist ülkelerin kesin, ilkelerden şaşmaz ve ısrarlı tutumu sonucundadır ki, saldırganlığın durdurulması ve daha büyük ölçüde silahlı bir çatışma durumuna gelmesinin önlenmesi başarılı, bir dünya harbi tehlikesinin azaltılması sağlandı. Salırganın giriştiği serüvenlerinden dolayı bir de ABD. ile İngilterenin arzuladıkları gibi ödöl almasını halklar kabul edemez.

İsrail'in yeni saldırganlığı arap ülkeleri arasındaki ilişkilerde değişmeler doğuran bir etki yaptı. Salırgan, bu ülkelerin daha da birleşmelerine, aralarındaki görüş ayrılıklarını bir kenara itmelerine önyak oldu, arap birliğinin anti-emperyalist temelini sağlamlaştırdı. Amerikan emperyalistleri ile yarıdakçıları, hakkın, ileriliğin ve ulusal özgürlüğün barışmaz düşmanları olarak bir kere daha arap ülkeleri halklarının önünde, bütün dünya önünde yüzlerini açığa vurdular. Gerici İsrail çevrelerinin saldırganlık siyasetinin iç yolları çırıl çıplak ortaya döküldü.

Yakınoğu olayları, emperyalist komplolarına, kışkırtmalarına ve saldırganlık serüvenlerine karşı yeteri kadar güvenilir bir garantinin, ancak ulusal bağımsızlığın kuvvetlendirilmesi, durmadan ve tezelden sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesi, ekonomik potansiyelin artması ve savunma yeteneğinin güçlendirilmesi olabileceğini yeniden gösterdi.

Emperyalist kışkırtıcıların arap halklarıyla sosyalist ülkeler arasında fesat sokma plânları suya düştü. Son olaylarla arap ülkelerinin önder kişilerinin açıklamalarının gösterdiği gibi Sovyet-Arap dostluğu ve arap ülkeleriyle sosyalist ülkeler arasındaki işbirliği yeni ve zorlu bir sınavı başarıyla geçti. Bu dostluk ve işbirliği ilişkilerinin politik konjunktür ile bir ilişkisi yoktur; bunun temeli sosyalist ülkelerin doğal yapısındadır. Tarihsel deneyler ve sosyalist ülkelerle arap halklarının hayat çıkarları, aralarında dostluk ve işbirliğini geliştirmelerini, sağlamlaştırmalarını ve derinleştirmelerini gerektiriyor.

İsrailin hıyanet saldırısı yüzünden arap devletleri askeri bir darbe yediler ama, emperyalistlerle onların Tel Aviv'deki yarıdakçıları bu serüvende göttükleri başlıca politik amaca ulaşamadılar. Herşeyden önce ilerici rejimlerin durumunu zayıflatamadılar, Arap Dünyası'ndaki devrimci gelişme eğilimlerini etkileyemediler. Arap birlik hareketinde yarık açmayı da başaramadılar.

Salırganlık durduruldu. Şimdi ABD. hükümeti, amerikan tekellerinin organı «U.S. News and World Report» dergisinin 12. Haziran sayısında yazdığı gibi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun Olağanüstü Toplantısı'na gitmekten korkmaktadır. Çünkü, dergiye göre, «arap devletleri, bir de onlardan yana olan yeni uluslar ve bir de bunların tarafını tutan komünistler Batı'yı fiyaskoya uğratabilir». Bunun olanağı vardır! Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler, dünyanın bütün ilerici güçleri, İsrail saldırganlığının açık-seçik suçlanmasını sağlamak istemektedir. İsrail'den, girdiği bölgelerdeki birliklerini kayıtsız şartsız geri çekmesi istenmelidir. Genç ulusal devletlerin özgürlüklerini savunma ve sağlamlaştırmalarında gösterdikleri kırılmaz irade, halkların bütün kurtuluş hareketinin ve sosyalist devletlerin onları kesinlikle desteklemeleri, ilerici güçlerin dayanışması ve beraberliği yürütülürse, barış dâvası korunabilir, tehlikeli serüvenler hazırlayanlar frenlenebilir, kapitalist ülkelerin hükümetlerine baskı yapılabilir ve emperyalizmin salırgan komploları önenebilir.

Karlovivari'den sonra

Ib Nörlund

1.

Avrupa komünist ve işçi partilerinin Karlovivari Konferansı'ndan sonra geçen olaylar, gerek bu konferansın yapılması ve gerekse burada alınan kararların ne kadar yerinde ve gerekli olduğunu bütün ciddiliği ile ispatladı. Son zamanların bir çok olayı, ortak bildiride yer alan ve barışçı güçlerin göze çarpar ölçüde büyümesiyle birlikte emperyalist güçlerin, özellikle amerikan emperyalizminin, saldırganlığının da şiddetlendiğini belirlen sonucun tüm önemini ve çevresinin genişliğini ortaya koydu.

Emperyalizm ve gericilik güçlerinin, uluslararası durumu daha da gerginleştirmek, yeni potansiyel harp tehlikesi ocakları yaratmak, ulusal kurtuluş hareketlerinin oluşumlarına darbeler indirmek amacıyla etkinleşmesini dünya halkları küçümseyemezler.

Bunu ortaya koyan birkaç olaya değinelim: Viyetnam'da, Hanoy ve Hayfong'a karşı bombalama akımlarının yoğunlaştırılmasında ve saldırganların silahlı kuvvetlerinin silahtan arınmış bölgeye girmesinde kendini gösteren harp merdivenindeki yeni tırmanmalar; Yakın ve Ortadoğu'da ulusal kurtuluş ve sosyal ilerilik güçlerine darbe indirmek amacıyla İsrail saldırganlığını kışkırtmak için emperyalistlerin yaptıkları etkin hazırlıklar; Küba'ya karşı Birleşik Amerika ile onun Lâtin-Amerika'daki yardakçılarının yeni kışkırtma hazırlıkları; Yunanistan'daki terör ve intikam dalgaları, Balkanlar'da yüklü bir huzursuzluk ve kışkırtma ocağı yaratan rejimin günden güne ortaya çıkan faşist özü; Mayıs ayında yapılan NATO askeri toplantısında «yığınsal misilleme» stratejisinden «esnek tepki» stratejisine geçilmesi, yani Atlantik Paketi propagandası tarafından gerginliğin azalmasına bir katkıymış gibi gösterilen, ama gerçekte Avrupa'da diğerleri arasında Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne karşı da «bölgesel» harp ya da «sınırlı» askeri çatışmalarla ilgili görüşlerin uygulanması için ve NATO'nun Kuzey ve Güney Avrupa kanatları için bir arka kapı açmak amacıyla adımlar atılması; ve son olarak son yıllarda uluslararası havanın anti-sovyet kışkırtmalarla eşi görülmemiş bir ölçüde ve gittikçe artan şiddetle zehirlenmesi.

Dünyada harp tehlikesini arttıran bu adımlar yüzünden, barışçı güçlerin olanaklarına karşı beslenen ve Karlovivari'de dünya durumunu çözümlerken bir sonuç olarak ortaya çıkan sağlam güvenin özel bir önem kazandığı görülmektedir. Konferans, bu tehlikeli eğilimlerin giderilmesi için

tutulacak yolları, çatışma durumlarına son vermek için kullanılacak araçları da gösterdi. Başlıca yol, anti-emperyalist güçlerin birliği ve beraberliğini sağlamlaştırmak; barış ve ilerilikten yana olan güçlerin kesin eylemlere girişmeleridir. Böyle bir birlik uğrunda Karlovivari'de yayınlanan çağrı bu bakımdan da son derece aktüel olduğunu göstermiştir.

Komünistlerin Karlovivari'de toplandıkları sırada aynı anda NATO önderlerinin Konrad Adenauere son eşlikte bulunmak üzere Bonn'da toplanmaları bir bakıma sembolik bir rastlantı idi. Avrupa'da soğuk harp yararına yeni gerginlikler ve yeni bir saldırganlık tehlikesi yaratan siyaseti Adenauer kadar hemen de başka hiç bir kimse böylesine eksiksiz canlandırmamıştır. Böyle bir siyasetin artık ömrünü tamamladığını ve bir çıkmaza girdiğini gittikçe daha çok insan görüp anlamaktadır. Batı Avrupa bugün bir kavşakta bulunmaktadır ve işte bu durumda Karlovivari'de toplanan komünist partileri yaşlı kıt'aya yeni yolları hep birlikte gösterebilmek amacıyla çaba harcamışlardır.

Karlovivari toplantısı gündeminde Avrupa'nın güvenliği sorunları yer almıştır. Fakat demeçlerde ve kapanış dökümanlarında, bu sorunların, dünyanın öteki bölgelerindeki sorunlarla, genel anti-emperyalist savaş sorunlarıyla arasındaki objektif bağlardan koparılmış olarak ele alınmayacağı ayrıca belirtilmiştir. Böyle bir tutumun doğruluğu son zamanlarda, özellikle İsrail'in saldırısıyla patlak veren Yakın ve Ortadoğu'daki açık harp çatışmasında onaylanmıştır. Bu olayların Avrupa'daki durumu da karıştırmayı zorunluydu ve elbette gerginliğin artmasına çalışan güçler bundan yararlanmaya çalışacaktı. Bu ise, Avrupa'da güvenliğin sağlanması yönünde Karlovivari'de gösterilen çabaların tez zorunluluğunu bir kat daha sivirtmektedir.

Dünyanın çeşitli bölgelerindeki olayların karakterleri bakımından ilişkileri elbette ilk bakışta görüldüğü kadar basit değildir. Son yirmi-otuz yılın tarihsel gelişmeleri, yeni ülkeleri ve kıt'aları, yeni politik ve toplumsal gurupları etkin bir politik hayata yöneltti. Milyonlarca insan politik bakımdan uyandı. Bugün dünya sahnesinde etkisini gösteren güçler arasındaki karmaşık anlaşmazlıkların içinden öyle kolayca çıkılamıyor ve bu güçlerin savaşı da alışılmış şemalara her defasında uygun düşmüyor. Fakat savaşın ana doğrultusu, aslında yerkürenin en hassas noktalarında, ister Ortadoğuda ve Avrupa'da olsun, ister Yakın ve Ortadoğu'da ya Lâtin Amerika'da olsun, karşı karşıya bulunan emperyalizm güçleri ile sosyal ilerilik güçleri arasından geçmektedir.

Bir yandan, Avrupa'da çıkacak bir harbin doğurduğu tehlike bütün dünyayı da bir nükleer silahlar savaşıyla tehdit etmektedir. Öte yandan Karlovivari Konferansı, ABD. emperyalizminin saldırganlığına, bugün bizi herşeyden önce ilgilendirmesi gerek bu saldırıya kurban düşen Viyetnam halkıyla dayanışmasını açık-seçik duyurarak çalışmalarına başlamayı olağan saymıştır. Saldırganın dizginlenmesi için dünya komünist hareketinin

eylem birliğinin ne büyük bir önem taşıdığını, Konferans bittikten sonra geçen günler daha da açık olarak göstermiştir.

Karlovivari Konferansına katılanlar, Avrupa'nın güvenliği sorununun gene toplumsal gelişmenin öteki demokratik ödevleriyle sıkı sıkıya bağlı olarak gözden geçirilmesi gibi açık bir zorluktan hareket etmişlerdir. Barış uğrunda savaşa demokrasi uğrunda savaşı arasında ayrılmaz bir bağlantı vardır. Konferansa katılanlar bu yüzden, Yunanistan'daki askeri-faşist darbeye karşı bütün demokratik güçlerin duyukları hiddeti dile getirmişler, bütün Avrupa halklarına ciddi bir ihtar olacak bu ağır günlerde Yunan halkıyla dayanışmalarını belirtmişlerdir.

Konferanstan sonra, Yunanistan'ın demokratik güçleriyle dayanışma hareketi gelişme gösterdi. Diğerleri arasında NATO ülkelerinin geniş halk çevreleri, faşist bir darbe için NATO silahları ile plânlarının kullanılmış olmasının kendi durumları bakımından ne anlam taşıyan bir gerçek olduğunu kavradılar. Yunanistan'daki darbeyi suçlamak için Norveç ve Danimarka hükümetlerinin verdikleri önergeyi NATO Konseyi'nde önlemek amacıyla bu paktın yöneticilerinin çevirdikleri oyunlar, NATO'nun Kuzey Ülkelerindeki itibarını yeniden ve ağır bir sarsıntıya uğrattı.

Avrupa'da devletlerarası ilişkilerde kesin değişiklikler yapmanın yalnız gitgide zorunlu olmakla kalmayıp olanaklara da kavuştuğu bir dönemde yapıldığı için bu Konferans özel bir önem kazandı. Tarihsel tecrübeler gösteriyor ki, eski düzeni koruyan çevreler arasında şaşkınlık ve kararsızlık sürdüğü sıralarda halkın değişiklik istekleri de ağır basarsa, o zaman büyük değişmelerin zamanı gelmiş olur. Günümüzde bu her iki koşul da olgunlaşmaktadır. Bu yüzden pek çok şey, artık hep birlikte ve kesinlikle teşebbüsü ele alıp geniş tarihsel fırsatın kaçırılmamasına olağanüstü bağlıdır.

Karlovivari Konferansında hazırlanan Avrupa'nın güvenliği uğrunda ortak savaş programı bundan ötürü bu kadar büyük önem taşımaktadır. Avrupa'nın demokratik kamu oyuna, Avrupa'nın bütünüyle gelişmesinde ve bu gelişmenin perspektiflerinin değiştirilmesinde bir dönüşüm sağlayabilecek bir sıra konkre tedbirleri uygulaması teklif edilmektedir.

Avrupa'nın bütün ülkelerinde var olan ve fikirleri her yerde yaşayan bir toplum hareketinin temsilcileri tarafından ilk defa Avrupa'nın güvenliği için böyle bir ortak program sunulmuştur. Komünist hareketi, çoğumuzun en ilerici sınıfı, işçi sınıfı, içindeki en bilinçli akımdır. Bu, sosyalist toplumsal ilişkileri kurup geliştirmeyi komünist partilerinin yönelttikleri Avrupa'nın bir yarısı için olduğu gibi, daha kapitalist ilişkilerin hüküm sürdüğü öteki yarısı içinde geçerlidir. Savaş programını Avrupa'nın her iki kesimindeki komünist hareketi temsilcilerinin hazırlamış olmaları onların yaptıkları tekliflere ayrı bir önem kazandırmaktadır. Çünkü bunların amacı, soğuk harbin Avrupaya zorla getirdiği devletlerarası ilişki biçimlerine son vermek için gerçekçi olanakların var olduğunu bütün kıt'amızın halklarına

açık-seçik göstermektir. Konferans, çağımızda komünist hareketinin neden gerçekçi ve ağır basan politik bir etken olduğunu somut olarak ortaya koymuştur.

2.

Avrupa'nın güvenliği için Konferansta hazırlanan savaş programı, Batı Avrupa ülkelerinde geniş çevrelerde birçok yeni fikir ve tasavvurların ortaya çıkmakta olduğu bir dönemde getirildiği için de özel bir önem taşımaktadır. Bu fikir ve tasavvurların bir kısmı Atlantik Paktı antlaşmasının 1969 yılında süresini doldurmasıyla; bir kısmı da ABD'nin itibarına ağır bir darbe indiren ve yürüttüğü siyasetin nasıl tehlikeler doğurduğunu gösteren Viyetnamdaki amerikan saldırısının uyandırdığı öfkeyle ilişkilidir.

Önceleri soğuk harbin anti-komünist propagandasına inanç beslemiş olanlar, bugün «doğudan gelen tehlike» diye birşey olmadığını ve Atlas Okyanusu'nun ötesinden gelen «barışçı savunma» yeminlerine inanılamıyacağını kabul etme zorunluğundadır. Aynı zamanda birçokları, Batı Alman Federal Cumhuriyeti'nde militarizmin türemesinden kuydukları aşırı kavgıyla, NATO savunucularının bu örgütü kendi kalkındırdıkları batı alman militarizminden korunmak için bir araçmış gibi göstermeye kalkışmaları karşısında, bu bu durumun gülünçlüğünü sezinlemektedirler. Bütün bunlar da gene yeni yollar aranması nedenlerine eklenmektedir.

Batı Avrupa'da bugün geniş halk tabakaları şu sorunla karşı karşıyadır: Ne yapmalı? NATO'nun kurulmasında öne sürülen sözde nedenlerle bunun gerçek özü arasındaki açık tutarsızlığın anlaşılması, başka bir yol tutulması sonucuna varmakla ille de eş anlama gelmez. Etkili çevreler NATO politikasını sürdürebilmek için bütün güçleriyle yeni nedenler bulmak çabasındadır. Onların bugün baş vurdıkları yöntemlerden biri, NATO'yu «kötülüklerin küçüğü» gibi göstermektir. Atlantik Bloku olmazsa Avrupa'yı korku ve güvensizliğin kaplıyacağı öne sürülmektedir. Güvensiz bir geleceğin doğurduğu korkudan pay çıkaran böyle bir belgeleme, her zaman belirli bir yankı bulmaktadır.

Danimarka Komünist Partisi adına Knud Jespersen Karlovivari toplantısında şunu açıkladı: Böyle bir durumda, «Avrupa'da blok siyasetinin doğurduğu bölünmeye karşı bir çözüm yolunu bütün ağırlığı ile, bunu en geniş halk yığınlarına tanıtarak ve onları, başka bir yol olduğuna, ileriye götürecek başka bir yol için gerçekçi olanaklar bulunduğuna inandırarak ortaya koymak» gerekir. Bu bakımdan, Avrupa'da güvenliğin garanti edilmesi için Konferansın hazırladığı programı selamlamak için bütün nedenler ortadadır. Gerekli olan, böyle bir girişime bütün Avrupa temeli üzerinde, hem Batı'nın ve hem de Doğu'nun desteğiyle geçilmesidir.

Bütün Avrupa'yı kapsayan kollektif güvenlik sistemi, birbirine karşıt bloklarla bölünmenin, NATO'nun kıt'amızda zorla yarattığı bu bölünmenin giderilmesi için bir çözüm olmalıdır. Bu girişim yüzünden Avrupa

ülkelerinin kamu oyu arasında, böyle bir kolektif güvenlik sisteminin niteliği hakkında tartışmalar yapılması olanağı vardır ve bundan kaçınılamaz. Karlovivari'de kabul edilen bildiride bir sıra yerinde teklif sayılmaktadır. Elbette ancak bütün Avrupa devletlerinin bir konferansı bu sorunla ilgili kararlar alabilir. Fakat önemli olan, Avrupa'nın güvenliği sorunuyla ilgili olarak Karlovivari'de teklif edilen bir konferans toplandığı takdirde, alınacak kararlara damgasını vurabilecek etkin yığın eylemleri ve davranışlarıyla bunun desteklenmesidir.

Avrupa'da, özellikle de bir kaç küçük devlette, bu tartışmalar sırasında, bloklar siyasetinin, «korku dengesi»nin ve silahlanma yarışının güvenliği sağlayabileceği yolundaki iddiaların ne kadar yanlış olduğunun aydınlatılması önemli bir rol oynayabilir. Tersine olarak böyle bir yol, halka sürekli olarak yeni yeni yükler vuracak ve aynı zamanda saldırgan çevrelerin bir harp çıkarma olanakları ortadan kalkmayacak, ya da artacak. Buna ilişkin olarak, kolektif güvenlik sisteminin, silahsızlanmayı, atom silahlarının yayılmamasını, atom silahlarından ya da askerden arınmış bölgelerin kurulmasını sağlayacak olan bölüm bölüm çözümleriyle birlikte bambaşka, gerçekçi ve sürekli barış güvenliği yaratacağını belirtmek gerekir.

Konferansta belirtildiği gibi, bir çok ülkede, tarafsızlık siyasetine geçiş ya da böyle bir siyasetin artan bir ilgiyle sürdürülmesi sorusuyla karşılaşılmaktadır. Karlovivari bildirisinde şöyle denmektedir: «Avrupa güvenlik sistemi, tarafsızlık ilkesinin tanınmasını ve tarafsız ülkelerin dokunulmazlığına kayıtsız şartsız saygı gösterilmesini kapsamak zorluğundadır.» Konferansta yapılan bir çok ilginç açıklamada, kolektif güvenlik sisteminde tarafsızlık siyasetinin önemli bir rol oynayabileceği, fakat tarafsızlık siyaseti güdenlerin ya da buna çabalayanların herbirinin koşullarındaki başlıkların göz önünde tutulması gerektiği belirtildi. Kolektif güvenlik sisteminin, ülkenin başına buyruk kalmasını garanti etmesi, böylece de bloklar siyaseti ile silahlanmanın sürdürülmesine bahane edilen verileri temelsiz bırakması, Danimarka gibi bir ülke için çok önemlidir. Tarafsızlığın, asıl kolektif güvenlik koşulları altında ne tarzda yeni bir rol oynayabileceği ve küçük ülkelerin özerkliği ile eylem özgürlüğünü politik araçlarla garanti edecek bir yol durumuna nasıl getirilebileceği sorunu, ilerdeki araştırmalara konu olabilir.

Avrupa'da devletlerarası ilişkilerin yeniden düzenlenmesi, uzak olmakla beraber heyecan veren bir savaş hedefidir. Halk yığınlarının girişimleri ve savaşlarının geniş olmasına pek çok şey bağlıdır. Savaş boyunca, emperyalist güçlerin politikasında bir sıra tehlikeli çabaları da aşmak gerekeceği unutulmamalıdır.

Kendi kendine açıkça dünya jandarması olarak başka ülkelerin iç işlerine karışma «hakkını» tanıyan amerikan emperyalizmi, Avrupa'da da kendi politikasının uygulamaktadır. Yunanistandaki askeri darbe en acıklı uyarmaların bir yenisidir. Bu çabalar, amerikan sermayesinin Batı-Av-

rupa'ya akması ve CIA'in gitgide tecrid edilen bozguncu eylemleriyle birarada yürütülmektedir. Bununla ilgili olarak konferans, Avrupa sorunlarının çözümünün Avrupa halklarının kendi işleri olduğunu belirtti.

İkinci dünya savaşından sonra meydana gelen durumu hesaba katmamakta direnen ve açıkça statükoyu değiştirme çabası güden Batı-Alman emperyalizmi siyaseti, Avrupa'da barışı en yakından tehdit etmektedir. Birbirini izleyen Batı Alman hükümetlerindeki taktik başlıklar yalnızca politikalarındaki bunalımı göstermekte, fakat emellerinden vazgeçtikleri anlamına gelmemektedir. Asıl onların Alman halkının tek temsilcisi olmaları iddiası Avrupa'da barış için sürekli bir tehdit, Alman Demokratik Cumhuriyeti'ne karşı bir saldırı tehlikesi yaratmaktadır. Bonn, Batı Alman Federal Cumhuriyeti'nin bugünkü sınırlarının değişmezliğini kabul etmekten ve atom silahlarını elinde ya da yönetiminde bulundurmasından vazgeçmekten başka çıkar yol olmadığını anlamadıkça, Avrupa'da gerçek bir barış düzeni sağlanamaz. Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin en yeni girişimleri – iki alman devleti arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi amacıyla hükümetler düzeyinde görüşmelere başlanması teklifiyle Alman Demokratik Cumhuriyeti bakanlar kurulu başkanı Willi Stoph'un Batı Alman başbakanı Kiesinger'e yazdığı mektup – Bonn'a, siyasetinin temellerinde ciddi bir değişiklik yapması için düşünme olanağı vermektedir.

Bazı NATO çevreleri, bu bloku destekleyip eylemlerini sürdürmek ve bütün Avrupa güvenlik sistemine engeller çıkaracak yeni biçimler bulmak için dört elle çaba göstermektedir. Avrupa Ekonomik Topluluğunun çevresini yeni üyelerle genişleterek Avrupa'nın ekonomik bölüklüğünü daha da derinleştirmek yolundaki denemeler de bu çabalar arasında sayılabilir. Bir kaç Avrupa ülkesinde sarsılan «NATO-dayanışması»nı, hattâ bu oyunlar emperyalistler arasındaki çelişmeler yüzünden güçleşmiş olsa bile, böylelikle yeniden canlandırmaya çalışmaktadırlar. Fakat Avrupa'nın gerçek ihtiyacı, bloklarla bölünmüşlüğüne son verilmesidir.

Avrupa'nın ve ayrı ayrı Avrupa ülkelerinin gerçek ve ortak çıkarlarının korunması uğrunda güçler arasında en geniş ölçüde beraberlik sağlanıp sağlanamayacağı Avrupa halklarına bağlıdır. Karlovivari'de kabul edilen açıklamanın sonunda yer alan ve Avrupa'daki sınıflara, hareketlere ve halk yığınlarına baş vuran içten çağrının temelinde yatan da işte budur.

3.

Bütün Avrupa halklarının çıkarlarına uygun yeni bir girişimin tam da komünist partilerinden gelmesi hiç de bir rastlantı değildir. Partileri Karlovivari'de toplanmaya yönelten, durumun birlik halinde değerlendirilmesinin bir sonucuydu ve marksist-leninist dünya görüşünün ortak olmasına dayanıyordu. Gerek kendi halklarının özel çıkarları ve gerekse ortak internasyonalist çıkarları için duydukları sorumluluk, partilerin bu konferansa katılmalarını tayin etmiştir. Danimarka komünistleri için, parti başkanı

Knud Jaspersen'in konferansta belirttiği gibi, «Avrupa'nın güvenliği sorununda harcanan ortak çabalarda güçlerini birleştirmeyi Avrupa komünist partilerinin bir yükü sayması tabii bir şeydir.» Konferansın gidişi, bu kadar çok ve bu kadar önemli kardeş partilerin aynı ruhla hareket etmelerinden duyduğumuz memnunluğu haklı olarak belirtmemize imkân vermektedir. Böylece Danimarka'da barışın korunması ve ülkenin özerkliğinin savunulması için yeni yollar arayan bütün güçlerin önünde de yeni perspektifler açılmaktadır.

Daha konferansın başlamasından önce Batı'nın burjuva basını, kendi içindeki görüş ayrılıklarının ve ayrışmanın konferansta ağır basacağını sevinçle yayıyordu. «New York Times» gibi bir gazetenin bununla ilgili olarak, komünist partilerinin «otomatik olarak Moskova'dan gelen emirleri dinliyecekleri» yolundaki bayağı iddialardan kaçınması ilginç sayılabilir. Fakat, partiler arasındaki ilişkilerin ne olduğunun öğrenilmesinde gösterilen bu ilerleme, başka başka koşullar altında çalışan komünist partilerinin zamanımızın ortak kilit sorunlarını çözmek için birleşme yeteneğinden yoksun oldukları umutlarına bağlanırsa, bu ancak, kuruntuların âlâsı olabilir, ve Karlovivari de bunun gözle görülür bir ispatıdır.

Konferansa ve hazırlıklarına katılan herkes, gerçekten her temsilcide arkadaşlık ruhunu ve karşısındakilerin koşullarıyla sorunlarını anlama çabasını sevinçle gördü. Sorunlar açıkça ve serbestçe tartışıldı. Öne sürülen her görüşe, kimden gelirse gelsin, saygı gösterildi. Başka başka koşullar altında başka başka kendini gösteren sorunların birbirinden farklı olarak değerlendirildiği de kendiliğinden anlaşılır. Fakat, nedenleri olan başkalkılar, enternasyonalist birlik uğrunda çaba gösterildikçe bunu bölmeler, aksine bir kat daha belirtmiş olurlar. Karlovivari'de temsil edilen partilerin yöneticilerinin konferansta verdikleri demeçler, temel ve tayin edici sorunlarda tutumlarının eş olduğunu açık seçik göstermiştir. Bu ise ortak girişimlere güç kazandırmaktadır.

Bu olgular, komünist hareketinin gelecekteki gelişmesi bakımından da büyük önem taşımaktadır. Bütün hazırlık dönemi boyunca parti temsilcilerinin sıkı ve sağlam işbirliği de, önceden sanılan birçok ayrılığın ve karşılıklı önyargıların giderilmesine, ya da bir kenara bırakılmasına yardım etmiştir. Bu çok yararlı oldu. Çünkü böylelikle komünizm düşmanlarının inceden inceye hesaplayıp durdukları anlar bir kenara itiliverdi.

Bütün komünist partileri, yaşamakta olduğumuz bu dönemin, kardeş partiler arasındaki uluslararası işbirliğinde yeni şekillerin geliştirilmesini gerektirdiğini çoktandır açıkladılar. Bunu gerektiren, objektif koşullarla bütün komünist hareketindeki gelişmedir. Bu işbirliğinin hedefi, her bir partinin egemenliğinin ve eşit haklı olmasının tamamen korunması yanında Marksizm-Leninizm ilkeleri temelinde birliğin garanti edilmesi olmalıdır. Emperyalist çevrelerin saldırganlıklarını türlü biçimlerde şiddetlendirdikleri şu sıralarda internasyonalizmin, devrimci işçi hareketi için özellikle büyük bir önemi vardır. Ne var ki, internasyonalizmin gerekli

biçimlerinin geliştirilmesi, ancak pratik çalışmalarda çözülebilecek bir sorundur. Karlovivari konferansı bu bakımdan önemli ve dikkate değer bir hamle yaratmıştır. Konferans böylece, komünist dünya hareketinde birliğin bütünüyle sağlamlaştırılması yolunda önemli bir adım olmuştur. Onun için bugün geçerli olan, bu yönde faal çabaları sürdürmektir. Konferansa katılanlar, bu konferansta temsil edilmeyen komünist partilerinin ortak eylemlere ve bugünkü durumun gerektirdiği birleştirici çabalara katılacaklarını umduklarını aynı ruhla belirtmişlerdir.

Karlovivari buluşmasının bölgesel bir çerçeveyi çok aşan bir önem taşıdığı gittikçe açık olarak görülmektedir. Bu konferans, komünist ve işçi partilerinin öncülüğünü yaptığı bütün dünyadaki anti-emperyalist savaşın faalleşmesi ve gelişmesi yolunda itici bir hamle olmuştur. Karlovivari'de temsil edilen birçok partinin merkez komitelerinin Mayıs ve Haziran aylarında yaptıkları toplantılarda bu konferans büyük ölçüde değerlendirilmiş ve gerek komünist hareketi, işçi hareketi ve tüm devrimci hareket birliğinin sağlamlaştırılması bakımından, gerekse Avrupa'da güvenliğin ve dünya barışının garanti edilmesi uğrunda yürütülen savaşta bütün barış-sever anti-emperyalist güçlerin çabalarının daha faal olması ve seferber edilmesi bakımından konferansın önemi belirtilmiştir. Her bir parti, ülkesinin özel koşullarına ve kendi hazırladığı politik doğrultusunun temeline uygun olarak, Karlovivari Konferansı'nın tavsiyelerini gerçekleştirmek için, konferansın hazırladığı ve Avrupa'da barışın ve sosyal ilerliğin güvenliği ile ilgili geniş programı gerçekleştirmek uğrunda katkıda bulunmaktadır.

Danimarka komünistleri şuna inanıyor ki, Karlovivari Konferansı ve onun etkilediği kardeş partilerin çalışmaları, ayrı ayrı ülkelerde ve bütün Avrupa'da olduğu gibi bizde de birçoklarının gözünü açacak; Danimarka halkının yeni barış ve özerklik çabalarının, yeni yollar bulma çabalarının tecrit edilmiş bir görüntü olmadığını gösterecektir. Şüphesiz bu da, halkın yaygın istek ve umutlarının değişmeler yaratacak etken bir güç durumuna gelmesine önemli bir katkı olacaktır.

Yunanistan halkıyla uluslararası dayanışma

John Gibbons

Yunanistan'da kiral ve CIA-in desteğiyle bir avuç gerici subayın 21 Nisan'da yaptığı askeri darbe, gerek sosyalist ve gerekse kapitalist ülkelerde hiddetli protestolar doğurdu.

Gestapo'ya öz bir dikta tipinden olan bu darbe girişiminin sonucunda parlamenter rejim ortadan kaldırıldı, basın özgürlüğü boğazlandı, politik partilerle sendikalar ve daha başka 200 örgüt yasaklandı. Gece yarısı tutsak edilen kadınlı erkekli milletvekilleri, gazeteciler, sendikacılar, kültür adamları ve genellikle her ileri düşünce zannısı, komünistler ve komünist olmayanlar, hapishanelere tıkıldı ve sonra da Yura adasındaki toplama kampına sürüldüler.

Dünyanın her yanından Atina'ya protestolar yağdı. Askeri hükümet darbesini ilk suçlayanlar arasında sosyalist ülkelerin halkları ve hükümetleri vardı.

Bütün ülkelerdeki komünistler, yeniden gericiliğin ve emperyalizmin komplolarına kurban giden yunan halkıyla kesin dayanışmalarını açıkladılar. Komünist ve işçi partilerinin Karlovivari toplantısı özel bir açıklamada, bu darbenin, «uluslararası gerginliğin azalmasını ve Avrupa güvenliği ile dünya barışının sağlanmasını önlemek amacıyla güden gerici çabaların» bir bölümü olarak maskesini indirdi.

Özgürlüksever Yunan halkının en yüksek saygıyı gördüğü İngiltere, Yunanistanda demokrasinin çiğnenmesine karşı hiddet dalgalarıyla çalkalandı. Avam Kamarası'nda 137 sayı, — işçi partililer ve liberaller — gerici subayların zulmünü suçlayan bir karar sundular.

Başbakan Wilson ile hükümeti dışında İngiltere'de bütün işçi ve leybur hareketi Yunan halkından yana tutum aldı. Sendikalar, Komünist Partisi, İşçi Partisi'nin bölge örgütleri ile kooperatifler ve gençlik örgütleri darbeyi suçladılar. Avam Kamarası'nın leybur sayılarından Malcolm Macmillan ile Arnold Gregory dikkate değer protestolarında, Yunanistan'da yaptıkları bir gezi sırasında insanların sadece BBC radyo yayınlarını dinledikleri için tevkif edildiklerini gördüklerini belirttiler. Bu iki sayı, diktatörlüğün «bütün uygar ülkeler tarafından suçlanması gerektiği»ni duyurarak, özgür bir Yunanistan uğrunda uluslararası bir kampanya açılması için çağrıda bulundular.

Büyük Britanya Ulusal Gazeteciler Birliği diktatörlüğün aldığı tedbirler karşısında duyduğu nefreti belirterek şuna işaret etti: Diktatörlük,

«gazeteleri yasakladı ve geri kalanlara öyle kısıtlamalar koydu ki, bunların bir kısmı kendileri yayınlarını durdurmak zorunda kaldılar... Bu tedbirlerle Yunan basını kelimenin tam anlamıyla, tıpkı Nisan'daki darbeden beri hapsedilen gazeteciler gibi, demir parmaklıklar ardına kapatıldı.» Gazeteciler Birliği, dışişleri Bakanı Brown'un, «basın özgürlüğünün tezelden yeniden sağlanmasını ve mahkemeye verilmeden tutsak edilen gazetecilerin serbest bırakılmasını kesinlikle istemek üzere Atina'ya gönderilmesini istedi. Muhafazakâr «Times» bu protestoyu destekliyerek bir redaksiyon makalesinde şunları yazdı: «Ağızına kilit vurulan Yunan basınına dışardan kuvvetli bir destek gereklidir.»

Büyük Britanya Komünist Partisi Yürütme Kurulu bir açıklamasında, Yunanistan'daki darbeyi «ikinci dünya savaşından sonra Avrupa'da yapılan ilk faşist darbe» olarak niteledi ve İngiltere hükümetinden, «çifte anlam taşımayacak bir tutum almasını ve amacı Hitler'in nazi Almanyası'nda yaptığı gibi demokrasiyi boğmak olan Yunanistandaki askeri darbeyi suçlamasını» istedi. Komünist Partisi, Britanya Trade Unions Kongresi'ni, «Yunan kardeşlerinin, — sendika üyelerinin — hapishanelerden çıkarılmasını ve haklarının yeniden tanınmasını isteyen bütün ingiliz sendika üyelerinin bu dileğine katılmaya» çağırırdı.

En büyük iki uluslararası sendika merkezi, Dünya Sendikalar Birliği ile Uluslararası Hür Sendikalar Birliği, Yunanistanda emekçilerin sendika haklarıyla öteki haklarının ve özgürlüklerinin yok edilmesine karşı protestolarını bildirdiler.

Amerikan Birleşik Otomobil Endüstrisi İşçileri Sendikası'nın başkanı Walter Reuther Yunan kiralına gönderdiği kesin bir telegrafta, Askeri cuntanın bu darbeyi haklı göstermek çabasıyla baş vurduğu yalanları tümünden değersiz sayarak reddetti: «Tutsak edilenlerin komünistler oldukları iddiasıyla bu eylemi haklı göstermek için açıkça girilen denemeler bizim için yeterli olamaz; ve biz, huzursuzluğu önlemek amacıyla teröre ve anayasa haklarının kaldırılmasına baş vurmak gerektiği yolundaki her açıklamayı inanılmaz iddialar olarak reddediyoruz.»

Kanada'da ilerici kamu oyu bu darbeye hemen tepki gösterdi ve Yunanistan'da demokrasinin yeniden sağlanması uğrunda bir komite kurdu. Bu komitenin amacı şöyle açıklandı: «Bu darbe ile ilgili gerçekleri Kanada halkına bildirmek ve bir kampanya yürüterek Kanada hükümetine şunu inandırmak: Bu rejimin tanınması halinde yalnızca Kanada'nın zulme göz yumduğu değil, aynı zamanda bunla hemfikir olduğu da ilân edilmiş olur.» Kanada İşçi Kongresi hükümetten, Yunanistan'daki demokrasiden ve sendikaların çıkarlarından yana olmasını istedi.

Halkın kendi acı tecrübeleriyle faşist diktatörlüğü tanımış olduğu İtalya yığın gösteri ve yürüyüşleriyle çalkalandı. Birçok yerdedarbeye karşı protesto grevleri yapıldı. Yunanistan'da gerici darbe haberine karşı Fransız halkı, toplantılarla, toplumsal örgütlerin bir sıra çağrısıyla, hiddetini

duyurmak için Paris'teki Yunan elçiliğine heyetler göndererek tepkisini gösterdi. Tutsak edilenlerin ailelerine yardım için bir sıra bağış kampanyası yürütülmektedir. Fransa'da ve İtalya'da olduğu gibi bazı birkaç ülkede başka başka partilerden birçok parlamenter bu darbeyi suçlamaktadır.

Danimarka ve Finlandiya'da liman işçileri, Yunan gemilerinde yük-leme-boşaltmayı boykot etmek için karar aldılar. Finlandiya ve İsveç'teki gemi adamları sendikaları da bütün Yunan gemilerini boykot edeceklerini açıkladılar.

Atina'da kurulan diktatörlüğü NATO üyesi olan Danimarka ve Norveç hükümetleriyle Avrupa Konseyi de suçladı.

Sosyalist Uluslararası ve buna bağlı olan Danimarka, Norveç, İsveç, Finlandiya, Fransa, Belçika, Hollanda, Batı Almanya ve öteki sosyal demokrat ve sosyalist partileri de darbeyi suçladılar.

Uluslararası ölçüde protestolar ve Yunan halkıyla dayanışma hareketi çok büyük bir önem taşımaktadır. Teröre kurban giden ve hapse atılan Yunan sendika önderinin eşi olan Betty Ambatielos, İngiliz madencileri, leyburist parlamenterler, bütün Büyük Britanya işçi hareketi protesto etmemiş olsaydı kendisinin çıkıp gelececeğini söylemiş ve şöyle demiştir: «Bu, emekçilerin protestolarının küçümsenemeyeceğinin bir kez daha ispatıdır. Yunan halkı, bütün dünyanın gösterdiği büyük dayanışmanın değerini bilmektedir.»

Yunanistan böylece – sözümona özgürlüğü ve demokrasiyi hayalî komünist tehlikesinden kurtarmak amacıyla – verilen bol bol askerî «yardımlar» ile, kendilerine kurtarıcı süsü verenlerin eliyle özgürlüklerin ve demokrasinin yok edildiği bir çok ülke arasında en yenisidir. Komünistlere yakınlık duyduğu hiç bir şekilde söylenemeyecek olan Drew Pearson, ABD.'nin 1951 yılından bu yana Yunanistana askerî «yardım» olarak 1,854 milyar dolar harcadığını ve bunu da Yunanistan'ı bir anti-komünizm üssü durumuna sokmak için bunu yaptığını açıklamıştır. Pearson ayrıca, her zaman olduğu gibi bu pis faşist darbe işinde de CIA'nın para döktüğünü belirtmektedir.

Darbeyi hazırlayan bir avuç gerici subay, kendilerine çok pahalıya çıkan bir zafer sağlayabilmişlerdir. Generaller, Kırıl ve CIA, 28 Mayıs'ta yapılması gereken genel seçimlerde gericileri, Yunan halkının önceden duyurduğu yenilgiden kurtarmak için bu harekete giriştiler. Amerikan tank ve hava birlikleriyle jandarma kuvvetlerinin de katılmasıyla bu subaylar, çok gizli yürüttükleri hazırlıklarla ve NATO'nun «Prometeus-Plânı»ndan yararlanarak (ve böylece faal politik rakiplerinin tam listesini kolayca elde ederek) iktidarı ele geçirdiler, ülkede bir terör rejimi kurdular.

Ne var ki, Elen halkı, dünyaya ilk defa demokrasinin ve çoğunluk iktidarının teori ve pratiğini gösteren ülkenin halkı, artık saflarını faşist diktatörlüğe karşı savaş için birleştirmeye başlamıştır.

Ve bu kısa özetten de görüldüğü gibi, bütün ileri insanlığın dayanışması kesindir. Kendi halklarından tecrit edilen, kendi halklarından korkan, bütün dünyada demokratların lânetine uğrayan ve nefret edilen generaller sadece bir avuç korkak gurubudur, ve NATO olmadan, amerikalılar olmadan bunların beş dakika bile iktidarda kalmaları mümkün olamazdı. Müstebitleri devirmeleri ve demokrasiyi yeniden kurabilmeleri için, ikinci dünya savaşının Yunan mukavemetçilerinin oğulları ve kızlarıyla daha güçlü bir uluslararası dayanışma gösterilmelidir.

Güney-Doğu Asyada Amerikan emperyalizmi

I. Sumar

Amerikan emperyalizmi yeni-sömürgeciğe dayanan dünya egemenlik sistemini, sömürge imparatorluklarının harabeleri üzerinde kurmuştur. Başlıca dokularından biri de Asyada bulunuyor. Ekonomik ve askeri anlaşmalar, askeri ve politik bloklar, Asya kıtası ve Pasifik adalarındaki askeri üsler şebekesi, bu sistemin temel elemanlarıdır.

Ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesi, ulusal bağımsızlığın kuvvetlendirilmesi için gelişmekte olan memleketlerde yurtsever güçlerin savaşı, Birleşik Amerikanın egemenliğinin temellerini zayıflatmaktadır. Emperyalist ülkeler arasında hergün daha büyük ölçülerde beliren çelişmeler, Birleşik Amerikanın yeni-sömürgecilik imparatorluğunun temellerini sarsmaktadır.

Amerikan emperyalizminin, Asyadaki yeni-sömürgecilik durumunu elde tutmak ve kuvvetlendirmek için Viyetnam halkına karşı yürüttüğü harb, Vaşingtonun içinde bulunduğu dış politika bunalımını doğurdu, Birleşik Amerikanın idaresinde yaratılan askeri ve politik blokların dağılışı hızlandırdı. Amerikan emperyalizmi, dünyada günden güne daha fazla tecrit edilmektedir.

Bu durum, Vaşington idarecilerini Asyadaki yeni-sömürgecilik politika-sının şekil ve metodlarını gözden geçirmeyi zorladı.

Johnsonun Asya doktrini

Başkan Johnson tarafından 12 Temmuz 1966 da kesin bir şekilde ilân edilen «Asya doktrini», Birleşik Amerikanın Asyadaki «yeni politikası»nın özlü bir ifadesidir. Bu doktrinin esası şudur: Birleşik Amerika hükümeti «Pasifik gücü» olarak Asyadaki taahhütlerini yerine getirmede sarsılmaz niyetini açığa vurur, Hindicinindeki saldırgan tırmanmayı ilân eder, Asyada «özgür» ülkelerin ekonomik ve politik dengesini ve bu memleketlerin Birleşik Amerikanın savunma gücünün «kalkan»ının himayesinde işbirliğini sağlamayı yükümlenir.

Bu doktrinin doğru anlamını Senato, Dış İşleri Komisyonu başkanı William Fulbright tarafından açıklanmıştır. «Fulbright, Asya doktrinine uygun olarak Birleşik Amerika, Asyanın komünist olmayan memleketlerinin jandarması ve mal sağlayıcısı rolünü benimsemiştir» dedi.

Amerikan idarecileri, Amerikan doları sayesinde durumlarını kuvvetlen-

dirmek ve ulusal kurtuluş hareketini parçalamak isteyen Asya güçlerini ağırlarına çekmek istiyor.

Johnson doktrini, son yıllarda dünyada meydana gelen değişikliklere ve milletlerarası alandaki kuvvetlerin dağılışındaki değişikliğe, Birleşik Amerika idareci çevrelerinin bir tepkisidir.

Şu son yıllarda, Uzakdoğu ve Güneydoğu Asyada durum Amerikan emperyalistlerine karşı geliyor. Çağımız, birçok Asya ülkelerinde, ulusal kurtuluş hareketinin demokratik ve anti-emperyalist hareketlerinin gelişmeleri ile nitelenmektedir. Asyanın genç bağımsız devletleri arasında dostluk ve işbirliği ilişkileri kuvvetlendi. Çinle Fransa arasında diplomatik bağların kurulması, De Golun Hindiciniyi tarafsızlaştırma teklifi, ve daha başka olaylar, emperyalist güçler arasındaki çelişmeleri kuvvetlendirmiştir.

Sovyetler Birliğinin aracılığı sayesinde Hind-Pakistan anlaşmazlığının çözümlenmesi, Birleşik Amerikan emperyalistlerinin Asya politikası için ağır bir darbe oldu.

Vaşingtonun atlantik politikasının geçirdiği bunalım, Birleşik Amerikanın Asyadaki dış politikasının yoğunlaşmasına yardım etmiştir. Emperyalist kuvvetler arasındaki çelişmelerin kuvvetlenmesi, Varşova Paketi devletlerinin devamlı bir barış politikasını uygulamaları, Nato saldırgan blokunu temelinden sarstı. Batı Avrupada, Natonun eskimiş, tehlikeli, Avrupada soğuk harb ve karşılıklı güvensizlik fikrini devam ettiren bir kurum olduğu anlayışı kuvvetlenmektedir. Birleşik Amerikanın sosyalist kampa karşı bir «Atlantik ortaklığı» kurma denemeleri başarısızlığa uğradı.

Avrupada gerileyen Amerika diplomasisi, eski dünyada başaramadığı, «Atlantik ortaklığını» Asyada ve Pasifikte gerçekleştirmek umuduyla gözlerini o tarafa çevirmiştir. Vaşingtonun Asyaya karşı politikasındaki bu değişiklik aynı zamanda, Birleşik Amerikanın güney ve batı bölgeleri sanayi ve silâh tekellerinin baskısı ile de izah edilebilir. Birleşik Amerikanın doğu bölgesindeki tekelleri, özellikle Batı Avrupada yerleşmişlerdir. Bundan ötürü Güney ve Batı tekelleri kendi sermayeleri için Asyada pazar aramaya koyulmuşlardır.

Endonezyada aksi-devrimci hükümet devirmesi, Beyaz Saray için cesaretlendirici bir işaret oldu.

Amerikan hükümetinin «Asyada yeni politikası» milletlerarası komünist hareketindeki anlaşmazlıklardan azami derecede faydalanmaya çalışmaktadır.

Askeri bloklar sisteminin yeniden örgütlenmesi

«Asya doktrini», Amerikan emperyalizminin Asyadaki yeni-sömürgecilik yayılmasının genel plânını tesbit etmektedir. Bu plânın başlangıç noktası, Viyetnam harbidir. Bunun da gayesi, yalnız Güney Viyetnamda ulusal kur-

tuluş hareketini boğmak değil, aynı zamanda, bütün Hindicini yarımada-sını, Amerikanın Güneydoğu Asyada askeri ve politik etkisini kuvvetlendirecek bir silâh deposu haline getirmektir. Amerikan silâhlı kuvvetlerinin Laostaki yurtsever kuvvetlere karşı harekete karışmaları, ve yine Amerikan kuvvetlerinin Kamboçyaya karşı kışkırtmalara girişmeleri bunu gösteriyor. Böylece Birleşik Amerika Hindicini hakkındaki Cenevre anlaşmalarını açıkça çiğnemektedir.

Karlovi-Varide, Avrupa komünist ve işçi partilerinin Avrupanın güvenliği üzerindeki konferansında kabul ettikleri bildiride:

«Birleşik Amerikanın Viyetnamda yürüttüğü harb, Laos ve Kamboçyaya karşı tutumu, Devletler hukukuna ve milletlerarası anlaşmalara aykırı düşen emperyalist saldırgan politikanın en sinik ifadeleridir. Bunlar Birleşmiş Milletler Anayasasındaki, halkların özgürlük ve bağımsızlık temel haklarını açıkça çiğnemektir» deniliyor.

Asyada Amerikan birliklerinin arttırılması, geniş bir askeri üsler şebeke-sinin kurulması ile bir yürümektedir, Güney Viyetnamda, Tailand, Filipinler, Okinava ve Paisfiğin küçük bir çok adalarında yeni askeri üsler kurmak için çalışmalar yapılmakta ve mevcut üsler de genişletilmektedir. Askeri gözlemcilerin kanısına göre, bu çalışmaların genişliği, Viyetnamda savaşıran birliklerin ihtiyaçlarından iki misli fazladır.

Viyetnam harbi askeri blokların parçalanmasını sağladı. Viyetnam avantürüne atılan Vaşington idarecileri askeri bloklardaki ortaklarının yardımlarına güveniyorlardı. Bu umutları boşa çıktı. Vaşingtonun en çok güvendiği OTASE bloku, Birleşik Amerika ile öteki üyeler arasındaki çelişmelerin derinleşmesi sonucunda işlemez oldu. Böylece Fransa ile Pakistanın bu bloka katılması formaliteden başka birşey değildir. Fransa bu yıl OTASE toplantısına katılmayı reddetti. Bu blokta Birleşik Amerikanın parlak yardımcılığını yapan İngiltere bile pis harbi açıkça savunmak cesaretini gösteremedi. Böylece Birleşik Amerika hükümeti, askeri ve politik blokları yeniden teşkilatlandırmak, gelişmekte olan memleketlerin bölgesel işbirliği isteklerinden istifade etmek aynı zamanda bu gibi bazı memleket idarecilerinin içinde bulundukları ekonomik bunalıma bir çözüm bulma isteklerinden faydalanmak için yeni bir taktik yürütmek zorunluğunu duymuştur.

Amerikan idarecileri yeni ittifaklarının askeri ve politik eğilimlerini dikkatle saklamaktadırlar. «Pasifik ve Asya memleketleri arasında bir dayanışma çevresi» yaratmak istediklerini, bu çevre temeli üzerinde de ekonomik ve kültürel alanlarda bölgesel dayanışmanın kurulacağını ilân ediyorlar. Amerikan propagandası her türlü araçlarla, yeni bloklar kurmak teşebbüsünün Asya memleketlerinden geldiğine inandırma çalışıyor. Ve şu demagojik şiarı ortaya atıyor: «Asya sorunları bizzat Asyalılar tarafından çözümlenmelidir.» Hattâ Amerikan propagandacıları, Birleşik Amerikanın Asya memleketlerini eşit müttefik kabul ettikleri iddiasını ileri sürmektedirler.

Bu taktiğin yakın hedefi şudur: Viyetnam macerasına elden geldiği kadar çok Asya memleketi sürüklemek. Stratejik hedefse bütün Asya ve Pasifik bölgelerini içine alan anti-komünist bir ittifak şeklinde, Asya halkları üzerinde Amerikan emperyalizminin yeni-sömürgecilik egemenliğini sürdürebilmek için bir cephe kurmaktır. Amerikan emperyalistleri bağılantısız ülkeleri de buraya çekmek umudunu kaybetmemişlerdir.

Vaşington değişik bölgelerde, bu gibi bir ittifak kurabilmek için gayretler sarfetti. Kuzeyde Japonya ve Güney Kore arasında bir anlaşma imzalanmıştır. Bu, Pentagonun uzun zamandan beri kurmak Kuzey Doğu Asya memleketleri blokunun birinci taşıdır. Güneyde gayretler Güney Doğu Asya memleketleri (Filipinler, Tayland ve Malazya) Birliğini yaşatmak yönünde harcandı. Vaşington tarafından kurulmuş olan bu teşkilât, sosyal ve ekonomik işbirliği örtüsü altında yeni bir askeri blok için zemin hazırlıyacaktı. Bununla beraber, Filipinlerin 1963'te Malazya Federasyonunu tanımayı redetmesi, bu anlaşmanın faaliyetlerini durdurmasına sebep oldu.

Endonezyada, anti-emperyalist ve sömürgecilğe karşı politikanın bırakılması ve emperyalizme yaklaşmayı isteyen gerici kuvvetlerin işbaşına gelmesi, Güney Doğu Asya Birliğinin canlandırılmasına sebep oldu. Bu hükümet devirmesinden sonradır ki, bu teşkilâtın faaliyete geçmesi, hattâ faaliyetini kuvvetlendirmesi söz konusu oldu. Bu Birliğin kurucuları Endonezyayı da ona üye yapmaya çalıştılar. Malazya Dış İşleri Bakanı İsmail şunları söylemişti: «Tayland, Birmanya, Endonezya, Singapur, Malazya, Filipinler, Kamboçya, Laos ve Viyetnamı içine alan bölgesel bir teşkilatın kurulmasını bekliyoruz.»

Bu gayretler başarı ile sonuçlanmadı. Bununla beraber, Güney Doğu Asya Birliğinin tekrar faaliyete geçmesi, üyeleri arasında bazı yakınlaşmalar sağladığından, 1966'da Seul konferansının yapılabilmesi için zemin hazırladı. Japonya, Tailand, Filipinler, Malazya, Avusturalya, Yeni Zelanda, Tayvan, Güney Kore ve Güney Viyetnam kukla hükümetleri dış işleri bakanları toplantıya katıldılar. Bu konferans yeni bir saldırgan blokun kurulabilmesi için Birleşik Amerikanın gayretlerini destekleyecekti. Konferansta Asya ve Pasifik Konseyinin kurulması kararlaştırıldı. (A.S.P.A.C.) Kurucularının resmi açıklamalarına bakılırsa bu teşkilât, üyeleri arasında ekonomik ve kültürel işbirliği ile meşgul olacaktır. (A.S.P.A.C.) henüz Asya ve Pasifikin «büyük ortaklığı» değildir. Ortaklar arasındaki çelişmeler, konferansta ipleri oynatan Birleşik Amerikanın gayelerinin gerçekleşmesini engelledi. Bununla beraber Amerikan kurmayları umutlarını kaybetmiyorlar. Herşeyden evvel ASPAC'nin dokuz üyesinden altısı Amerikanın Viyetnam saldırısına katılıyor. Bundan başka bu teşkilâtın, faaliyetini sınırlayan bir program ve tüzüğü yoktur.

Bu yönde başka bir adım, Viyetnam saldırısına katılan memleketlerin Manila konferansı (Ekim 1966) ve başkan Johnsonun Asya ve Pasifik ülkelerine yolculuğu oldu. Filipinler başkanı Markos bu konferansı teşkilatlan-

dırmakla görevlendirildi. Johnson nutuklarında Manilaya, «öteki katılanlarla aşıtlık şartları içinde» münakaşa etmeye geldiğini söyledi. Bu gösterişli konferansın kulislerinde, başkan Johnsonun, Amerikan saldırısını, aralarında Asyalıların da bulunduğu, bütün hür dünya tarafından girilmiş bir harb gibi göstermek isteği yayılıyordu.

Konferansa katılanlar, Viyetnam saldırısını genişletmeye, ekonomik, sosyal ve kültürel işbirliğini Asya ve Pasifik bölgesinde kuvvetlendirmeye hazır olduklarını ilân ettiler. Bu açıklamaların gayesi, Birleşik Amerikanın idaresi altında, «Asya ve Pasifik ülkelerinin dayanışması» perdesiyle bu bölgenin bütün komünist olmayan memleketlerini bir araya getirmek olan stratejik hedefi gizlemektir.

Sonuç olarak Birleşik Amerikanın ekonomik yardımı değişti. Evvelce yardım ikili anlaşmalar temeli üzerinden yapılırken, 1965'den başlayarak Milletlerarası Para Fonu, Milletlerarası Gelişme Bankası ve Bileşmiş Milletlerin değişik bölgesel teşkilatlarının tekisi ile «bölgesel gelişmeye yardım»ın değişik şekilleri üzerinde duruldu. Şüphesiz bu yardım herşeyden evvel Birleşik Amerikanın kukla idarelerini iktidarda tutmak istedikleri memleketlere ve Vaşington kurmaylarının elde etmek istedikleri ülkelere yapılıyor. Birleşik Amerikanın Uzak Doğu memleketlerine ayırdığı yardımın yüzde 90'dan fazlası Güney Viyetnam, Laos, Taylanda ve Güney Koreye verilmektedir.

Bölgesel gelişmeye ayrılan yardım prensipi Başkan Johnson tarafından 7 Nisan 1966'da Bałtimore söylenen nutukta açıklandı. Johnson, Güney Doğu Asya ülkelerinin «bölgesel gelişmeleri» için hazırlanan plânların gerçekleşmesine bir milyar dolar verileceğine dair söz verdi. Bu yardımın alabilmeleri için «Asyalıların her alanda teşebbüslerde bulunmaları gerektiğini»de kaydetti.

Bu demekten a bir zaman sonra Birleşik Amerika Bangkokta çalışma komitelerinden birinin (Birleşik Amerikanın Asya ve Uzak Doğuya Yardım Komisyonunu) E.C.A.F.E. toplantıya çağırmaya muvaffak oldu. Bu komisyon Mekongu kıymetlendirmek için 1957'de kurulmuştu. Evvelce Birleşik Amerika komitenin bütün projelerini desteklemezdi. Fakat «Johnson anlayışının» ortaya çıkmasından sonra durum değişti, 1965'de Birleşik Amerikanın komiteye yardımı 5 milyon dolardı. Başka bir deyimle, bu, komiteye verilen kredilerin 1 (9'u idi.) Komitenin Mayıs ayı toplantısında ise, Amerikan temsilcisi komiteye 13 milyon dolar vermeyi kabul ettiğini söyledi. Bu, Nam Ngum ırmağı (Laostan geçen Mekongun bir kolu) üzerinde kurulacak baraj ve elektrik santralına harcanacak paranın yarısıdır. Bu cömertliğin anlamı şudur: Birleşik Amerika bu elektrik santralının cayanından askeri üslerinin ihtiyacı için, özellikle kuzey Tayland'da bulunanlar için istifade edecektir. Amerikan uçakları Viyetnam şehir ve köylerini bombardıman için yüzde seksen bu üslerden faydalanır.

Böylece Uzak Doğu işlerine bakan Amerika dış işleri bakan yardımcısı William Bundy'nin demeci doğrulanmaktadır. Bundy'ye göre, Asyanın bu

günkü durumunda, gelişme için yapılan yardımla, güvenlik için yapılanı birbirinden ayırmaya imkân yoktur.

Amerika Mekongun kıymetlendirilmesi projesinde bölgesel başka gelişme plânları de hazırlamıştır. Bunlar arasında, bir denizaltı kablo ile Japonya ve Taiwanı bir haberleşme sistemi içinde Güney Doğu Asya memleketleri ile bağlanması, bu ülkelerde köprülerin yapılması, Asyada bir otorit ve bir demiryolunun yapılması vardır. Bu plânlar herşeyden evvel Hindicinin harbe devam eden Amerikan birliklerinin durumlarını iyileştirmeyi gözönünde tutuyor. Aynı zamanda bu bölgedeki halkları baskı altında tutmaya ve köleleştirmeye de yarıyor.

Birleşik Amerika «Asyada bölgesel gelişme» programının maddi ihtiyaçlarını karşılayacak araç olarak Asya Gelişme Bankasını seçmiştir. Bu bankayı kurma fikri 1960'da E.C.A.F.E. de ileri sürüldü. Banka geliştirmekte olan memleketlerin para alanında gayretlerini koordine etmek eğilimlerini ifade ediyordu. Bununla beraber bu bankanın açılması Birleşik Amerikanın menfi tutumu sebebiyle gecikti. Fakat başkan Johnsonun Baltimore nutkundan sonra Birleşik Amerika bankaya katılmayı kabul etti. Asyada bölgesel gelişme sorunları için Birleşik Amerika başkanının temsilcisi Eugène Black, 1965 Haziranında Bangkokta toplanan E.C.A.F.E. eksperler konferansında 1 milyar dolar olan bankanın sosyal sermayesine 200 milyon dolar vermeyi kabul ettiğini açıkladı. Birleşik Amerikadan sonra, Japonya buna eşit bir miktar vermeyi kabul etti. Asya Gelişme Bankasının 32 memleket üyelerinden 13'i Asyada bulunmuyor. Bunlar, Birleşik Amerika, İngiltere, Federal Almanya, Kanada, İtalya, Avusturalya, Yeni-Zelanda, ve başka sanayileşmiş ülkeler. Gerçekte banka Birleşik Amerikanın ve Japonyanın emrindedir. Onların Asyadaki delegesi ve Takeshi Watanabenin temsilcisi banka başkanlığına seçilmiştir. Demek oluyor ki, Amerika Güney Doğu Asyada etkisini Asya bankası vasıtasıyla yayacaktır.

Birleşik Amerika, Asyada yeni-sömürgecilik politikasının uygulanmasında Japonyaya özel bir yer ayırmaktadır. Bu tutum şöyle izah edilmektedir: Birleşik Amerika, Japonyanın şu son yıllarda önemli bir ölçüde artan ekonomik gücünden istifade etmek istemektedir. Hindicini harbi sebebi ile Asyada Amerikanın yeni-sömürgecilik sisteminde açılan gedikleri kapatmak için. Bu eğilimler, Amerikanın Viyetnam halkına karşı açık bir saldırıya geçişinden sonra özellikle kuvvetlenmiştir.

Birleşik Amerikanın bu politikası, onu destekleyen Japon idarecileri tarafından tam bir anlayışla karşılanmaktadır. Japon tekerci sermayesi, Birleşik Amerikanın karşılaştığı zorluklardan faydalanarak Asyada durumunu sağlamlaştırmayı umut etmektedir. Birleşik Amerikaya bağlılık kadrosu içinde ve onun yardımı ile, Japonya, gücünün artması sonucunda, gayretle yeni sürüm pazarları, ham madde kaynakları ve sermaye yatırımları için etki alanları aramaktadır.

Birleşik Amerika plânlarının gerçekleştirilmesinde Japonyanın rolü, 1966 Temmuzunda toplanan Japon-Amerika ekonomi ve ticaret karma komite-

sinin oturumunda doğrulanmıştır. Bu rolü belirten Amerikan delegasyonu şunları açıklamıştır: Birleşik Amerikanın kanısına göre, Asyanın bu bölgesinde ekonomik işbirliğinin etkisi, Japonyanın katılmasına ve onun önderliğine bağlıdır.»

Japonya Sanayi Bankası müdürü Nakayama, bu işbirliğinin gerçek gayelerini daha samimiyetle açıkladı: «Güney Doğu Asya ülkelerinin hür dünya içinde gelişebilmeleri için, Japonyanın bu memleketlerle ekonomik işbirliğine doğru gayret göstermesi gayet tabiidir. Bununla beraber bu gayretler uzak gayeli bir perspektiften hareket etmeli: Bu memleketlerin hür dünyadan uzaklaşmalarını önlemek. Bunun için de politik plânlar uygulamak.»

Mesele, emperyalizmin politik gayelerini ustalıkla saklamaktır: «Asya ve Pasifik memleketleri dayanışma çevresi» şiarı ile yeni-sömürgeci bir imparatorluk kurmak ve bu bölge memleketlerini dünya kapitalist sistemi içinde tarım ülkesi ve ham madde kaynağı halinde tutmak ve onları sosyalist ülkelerin etkisinden tecrit etmek.

Asya memleketlerini, Amerikanın Bölgesel İşbirliği plânlarına çekmek yolunda Japon hükümetinin pratik çarelerinden biri, 1966 Nisanında Tokyoda, gelişme konularında Güney Doğu Asya ülkeleri bakanları konferansını toplamak oldu. Bu konferansa Japonyadan başka, Laos, Malazya, Filipinler, Singapur, Tailand, ve Güney Viyetnam temsilcileri katıldılar. Endonezya ve Kamboşya konferansa gözlemci gönderdiler. Sato hükümetinin bu teşebbüsü Vaşington tarafından çok iltifat gördü.

Japonya tarafından 1966 Aralığında Tokyoda toplantıya çağrılan tarım gelişmesi konferansı bu yönde başka bir adım oldu. Konferans Japonyanın teklifi üzerine, Asya Bankası kadrosu içinde, Güney Doğu Asya memleketlerinin tarımını geliştirmeyi finanse etmek üzere bir fon yaratılmasını kabul etti. Fonun sosyal sermayesi 300 milyon dolar bulacaktır. Birleşik Amerika ve Japonya 100'er milyon dolar verecek. Geri kalan kısmı da başka gelişmiş memleketler, özellikle Avusturalya tarafından sağlanacaktır. Bu teşkilatın, Asya Gelişme Bankası gibi, gerçekte yeni-sömürgeciliğin yeni bir aleti olduğu açıktır.

★

Birleşik Amerika politikasının Asyada gösterdiği tehlike artmaktadır. Bu politikanın açık saldırgan ve militarist hedefleri yanında Asya ve Pasifik ülkelerinde tekkelci sermayenin hegemonyasını dayatmak eğilimi de kendini gösteriyor. Bununla beraber «dayanışma çevresi» şimdilik kukla rejimleri ve Birleşik Amerikanın yakın müttefiklerini kapsıyor.

Bu politika Asya memleketleri arasında parçalanmayı ve çelişmeleri hızlandırmaktan başka sonuç veremez. Kahraman Viyetnam halkının ve öteki Asya halklarının emperyalizme ve yeni-sömürgeciliğe karşı savaşı Amerikan plânlarını başarısızlığa uğratacaktır.

1917-1967

1917 ve Almanya

Demokratik Alman Cumhuriyeti emekçileri Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50. yıldönümünü kutlamaya hazırlanmaktadırlar. 1966 yılı sonunda Sosyalist Birlik Partisi Birinci Sekreteri Walter Ulbrichtin başkanlığında bu maksat için bir komite kuruldu. Bu komite Oktobr Devriminin tarihsel önemi ve onun Almanyanın gelişmesi üzerindeki etkisini belirten bir çağrı yayınladı. Bu çağrı D.A.C. de derin bir tepki uyandırdı. Halkın bütün tabakaları, çağrıdaki tezlerle tam bir fikir birliği halinde olduklarını açığa vurular. Oktobr Devriminin 50. yıldönümüne hazırlığın en iyi şeklinin sosyalist yurtlarının kuvvetlendirilmesi olduğunu ilân ettiler. Bu hedefe ulaşmanın araçları Sosyalist Birlik Partisinin V. Kongresinin kararlarında gösterilmiştir. Kongre dikkatini en çok D.A.C. de gelişmiş bir sosyalist rejiminin kurulmasına çevirmiştir.

D.A.C. yurttaşları hergün biraz daha fazla Oktobr Devrimi ile yurtlarında sosyalizmin kurulması arasındaki ilişkileri daha iyi anlıyorlar. Mesela, Stralsund gemi yapı tezgâhları sendika delegeleri VII. Kongreden hemen sonra, Oktobrun 50. yıldönümü şerefine sosyalist bir yarışma teşkilatlandırmayı kararlaştırdılar. Bildirilerinde «sosyalizmin canlandırıcı ve geliştirici gücünün ifadesini gösteren bir olayın: Büyük Oktobr Devriminin 50. yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyoruz diyorlar. Onun şerefine söz veriyoruz. Bunu yaparken şu fikirden esinleniyoruz: D.A.C. de sosyalizmi kuranlarla, Sovyetler Birliğinde komünizmi kuranlar sarsılmaz kardeşlik ilişkileri ile bağlanmışlardır. Bunun içindir ki, çağımızın büyük ödevlerini yerine getireceğimize inanıyoruz.»

Birçok işletme Stralsund gemi yapı tezgâhları ile işbirliği halinde çalışmaktadırlar. «Atlantik» adlı bir şirkette toplanan bu işletmelerin personeli, ulusal geliri arttırmak için elden gelen her tedbiri almak kararındadır. Bu maksatla ucuz ve modern balıkçı gemileri frigorifik gemiler yapmak karındadırlar. Gemi yapı tezgâhları 1967 yılı içinde Sovyetler Birliğine bu tipten 24 gemi teslim edeceklerdir. Gemi yapı tezgâhlarının işçileri, işbirliği yapan işletmelerin personelini «Atlantik» gemilerinin ulusal ekonomiye

en çok fayda sağlayabilmesi, Cumhuriyetin ve sosyalizmin onurunu yükseltebilmesi için her türlü tedbiri almaya davet etmişlerdir. Bu çağrıya günden güne daha çok sanayi ve tarım işletmeleri işçileri katılmaktadırlar.

D.A.C. işçilerinin Ekim Devriminin 50. yıldönümü münasebetiyle sosyalist yarışmada elde ettikleri başarılar, işçilerin, bu büyük tarihi kutlamanın en en iyi şeklinin sosyalizmin kuvvetini arttırmak olduğunu anlamlarını gösteriyor.

Ekim 50. yıldönümünün hazırlıkları yalnız çalışma yerlerinde devam etmiyor. Bütün partiler ve bütün yığın teşkilatları politik ve ideolojik hazırlıklar yapmışlar ve onları uygulamaya başlamışlardır. Özellikle, Sovyet halklarının insanlığın ilerlemesi için verdikleri büyük katkıyı halka anlatmak için çok sayıda konferanslar tertiplemek öngörülmüştür. Alman-Sovyet dostluk Derneği faaliyetini iki misli artırarak 1967 Ocak ve Şubat aylarında 65.000 yeni üye kaydetmiştir.

Hür Alman Gençlik Birliği ve «Ernst Thälmann» Genç Pionerler teşkilâtı, gençlik sınıfının eğitimi ile Ekim 50. yıldönümünün anılmasına yakından katılmayı teklif etmektedirler. 1967 yılı için Hür Alman Gençlik Birliği ile Sovyet Komsomolları arasında işbirliği için bir plan hazırlanmıştır. Özellikle iki tarafta, dostluk gezileri, spor karşılaşmaları, Sovyetler Birliği ile Alman anti faşistlerinin Faşizme karşı savaşları hakkında bilimsel karşılaşmalar öngörülmüştür.

Hür Alman Gençlik Birliğinin ve Pionerlerin birçok teşkilatları üyeleri arasında Alman ve Sovyet işçi sınıfının kahramanlarını popülarize etmeye önem veriyorlar. Bu, Cumhuriyetimizin gelişmesine ve Sovyetler Birliği ile işbirliğimizi kuvvetlendirmeye yarımacaktır. Yüzlerce genç işçi, işletmelerinin Sovyetler Birliği ya da öteki sosyalist memleketlerdeki benzer işletmelerle ikizleşmesinden doğan dostluğu kuvvetlendirmeye çalışmaktadırlar.

Bu yaz, bine yakın genç Alman Pioneri ve Birlik üyeleri Moskova, Minsk ve Kiev ziyaret edecek. Öteyandan bin Sovyet Pioner ve Komsomol üyesi bizim gençlerin misafiri olacak.

Basın, radyo ve televizyon da okuyucalarına, dinleyicilerine ve seyircilerine tarihin değişik devirlerinde Sovyetlerin kahramanlıklarını tanıtmaktadırlar.

Neues Deutschland, Partimizin merkez organı politik ve tarihsel yazılar yanında «Yeni çağın ellinci yılında» rubriği içinde reportajlar, sosyalist toplumunun açık dinamizmi ve kapitalizme üstünlüğü belirtilmektedir. «Lenin yolunda elli yıl» reportaj serisi, sosyalizmin bütün zorluklardan nasıl muzaffer çıktığını, ve işçi sınıfının başta gelen ödevlerinden birinin Sovyetler Birliği Komünist Partisi örneği üzerinden Marksın, Engelsin ve Leninin bilimsel teorisinden şaşmaz bir şekilde ilham alan bir parti yaratmak olduğunu gösteriyor.

Başka bir yazı serisi «Alman işçi sınıfı ve Sovyetler Birliği»dir. Bu seri Rusya ve Almanya devrimci işçilerinin savaş kardeşliğini göstermektedir.

Bu kardeşlik, D.A.C. ile Sovyetler Birliğinin sarsılmaz ittifakının kaynağıdır.

Televizyon Marttan beri Alman işçi hareketi tarihi üzerinde bir program yaymaktadır. Bu program Ekim Devriminin Alman işçi sınıfının savaşı üzerindeki etkisini gün ışığına çıkarmaktadır.

Radyo yayınları Alman-Sovyet dostluğuna ayrılmıştır. «Kızıl Yıldızlı Adam» bir seri yayının başlığıdır. Bu yayın Ekim Devriminin, Sovyet Ordusunun ve Sovyetler Birliğinde komünizmin kahramanlarına ayrılmıştır. Yayın stsyonlarımız, Ekim Devriminden olaylar ve Sovyet hayatından sahneler gösteren Sovyet ve başka yazarların oyunlarını yaymaktadırlar.

Kültürel ve artistik kurumlarsa, hararetli bir şekilde Dresden İşçi Festivalini, Rostokta Baltık Haftasını, Kitab Haftasını, Berlin şenliklerini hazırlamaktadırlar. 1967 Kasım ayında Alman-Sovyet dostluk ayının bir Sovyet film haftası olacaktır. Alman Tarih Müzesi «Sovyet İktidarının elli Yılı», «Mujikten Sputniğe» sergilerini hazırlamaktadır. Nihayet, Ekim Devrimi teması ile hazırlanan «İnsanın Mutluluğu» milletlerarası fotoğraf sergisine birçok memleket katılacaktır.

Bilimsel kurumlar konferanslar, sergiler bildiriler hazırlamaya hız verecekler, bunlar arasında şunlar da yeracaktır: «Sovyet-Alman ilişkilerinde elli yıl» «Ekim Devriminin Almanyada proletarya hareketi üzerindeki etkisi» ve «Bilim ve Sosyalizm».

Basım evleri bilimsel haberler ve popülarizasyon üstüne çok sayıda yayın yapmaktadırlar. Sosyalist Birlik Partisinin VII. kongresinde: «Sovyetler Birliği dünyanın en ileri sosyal rejimi olan memleketi idi ve öyle de kalmaktadır. Ulusal kurtuluş ve sosyal ilerleme için savaşanların dayanağı idi ve öyle de kalmaktadır. Sovyetler Birliğinin varlığı sayesinde insanlık bir nükleer harpte kaybolmama, sosyalizm ve komünizm de, barış demok-rasi ve ulusal bağımsızlık içinde mutlu yaşama perspektifine sahiptir. Bunun içindir ki, Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 50. Yıldönümü yalnız Sovyetler Birliği halkları için değil, bütün dünya emekçileri için bir bayramdır» dediği zaman bütün D.A.C. yeti emekçilerinin düşüncelerini ifade etmiştir.

K. TIKDEKE

1917 ve Moğolistan

Aylardan beri Moğolstanda Büyük Ekim Sosyalist Devriminin 50. Yılı kutlama hazırlıkları devam etmektedir. Moğol Halkçı Devrimci Partisinin Merkez Komitesi daha 26 Ocak 1967'de bu konuda bir karar kabul ediyordu.

Geçen yarım yüzyıl içinde Sovyet halkı ve onun Komünist Partisi insanlığa layık olmuşlardır. Merkez Komitesinin kararında şunları okuyoruz: «Sovyet devletinin gelişmesinin her aşamasında, proletarya diktatürünün zafer için yürütülen savaşlarda, memleketin sanayileşmesi ve tarımın kollektifleştirilmesi hakkında Leninci plânın uygulanması sırasında, sosyalizmin kuruluşunda ve vahşi bir harbin zorluklarında, Sovyet halkı inanılmaz güçlüklerle göğüs germiş, kararlılık, devrimci fedakârlık ve misli görülmemiş bir ruhi kuvvet örneği vermiştir.»

Rusyada Sosyalist Devrimin zaferi, Doğu halklarını, kendilerini baskı altında tutanlara karşı özgürlük ve bağımsızlık uğrunda savaşa yöneltmiştir. Oktobr Devriminin direkt etkisi, Sovyetler ülkesinin yardım ve desteği, Moğolistan emekçilerinin, Halkçı Devrimci Partinin yönetiminde, halkçı devrimin üstün gelmesinde, başarılarını iç ve dış düşmanlara karşı bunların korunmasında, ve tarihsel bakımdan en kısa zamanda feodalizmden sosyalizme geçişte kuvvetli etkenler olmuştur.

Komünistler ve Moğol halkı Oktobr Devriminin açtığı yola, muzaffer Rus proletaryasının yardımı ile ilk girenlerden olmaktan gurur duymaktadırlar. Merkez Komitesinin kararı şunları yansıtmaktadır: Halkçı Devrimci Parti, emekçilerin partisi, bilimsel sosyalizmin fikirlerini benimsedi, Moğolistan emekçi yığınlarının sosyalizm için savaşlarında Marksçı-Leninci öncüsü oldu. Bunu da Leninin partisi ve milletlerarası komünist hareketi ile, yakın ideolojik bağları ve sıkı işbirliği sayesinde başardı. Leninin ve Moğol devriminin yöneticisi Soukhé-Bator'un temellerini attıkları Moğol ve Sovyet halklarının sarsılmaz dostluğu, devletler arasında yeni ilişkilerde bir örnek oldu. Bu ilişkiler gerçek bir eşitliğe, karşılıklı saygıya ve kardeşçe yardımlaşmaya dayanmaktadır.

Moğol halkı için Oktobrun anılması kendi öz bayramıdır. Çünkü Oktobr Marksizm-Leninizmin ve proletarya enternasyonalizmi fikirlerinin zaferini ifade etmektedir.

Oktobrun 50. yıldönümüne hazırlanırken kendi kendimize şunları teklif ediyoruz:

Oktobr Devriminin tarihsel önemini belirtmek ve onun idelerinin partimizin bütün faaliyeti, devrimci değişimler ve yurdumuzda yeni bir toplum kurulmasında etkilerini göstermek;

Moğolistan ve Sovyetler Birliği arasındaki geleneksel dostluğu ve işbirliğini birçok alanlarda kuvvetlendirmek ve geliştirmek, aynı şekilde partimizin Sovyetler Birliği Komünist Partisi ile kardeşçe bağlarını ve enternasyonalist birliğini kuvvetlendirmek;

Dördüncü beş yıllık gelişme planının ekonomimizdeki ve kültürümüzdeki hedeflerine ulaşmak için Partimizin XV. Kongresinin kararlarını gerçekleştirmek savaşını kuvvetlendirmek;

Partimizin üyelerini ve ülkemizin yurttaşlarını, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin ve komünizmin kuruluşunda elde edilen zengin tecrübeyi incele-

meye ve özellikle ekonomimizin değişik kollarında çalışan sovyet uzmanlarının tecrübelerinden ve çalışma metotlarından en iyi şekilde istifade etmeye teşvik etmek.

Bütün memlekette, Parti ve devlet organları ve sosyal teşkilatlar şanlı yıldönümünü kutlamak için ellerinden geleni yapmaktadırlar.

Her yerde emekçiler arasında, Oktobr Devriminin milletlerarası önemini belirtmek için politik bir yığın faaliyeti yürütülmektedir: Sovyetler ülkesinin politik ve sosyal alanlardaki büyük başarılarını, ekonomik, teknik, bilimsel ve kültürel alanlarda büyük başarıları, Komünist Partisinin ve Sovyet halkının bilimsel komünist ideleri, barış, ulusal bağımsızlık ve halkların güvenliği için yürüttüğü savaşı popülarize etmek, Sovyet-Moğol dostluğunu ve Sovyetler Birliğinin ülkemize yaptığı çok yönlü yardımını belirtmek.

Yılın başından beri Oktobrun elliinci yıldönümü şerefine bütün memlekette sosyalist yarışma, 1967 için ekonomik ve kültürel gelişme planının başlıca hedeflerine ulaşmak için gelişt.

Merkez ve yöresel basın «Oktobr Devrimi ve Leninizm», Sovyetler Birliğinin ve Sovyetler Birliği Komünist Partisinin başarıları, memleketlerimizi dostluğu ve işbirliği hakkında, Sovyetler Birliğinde ve başka memleketlerde bu şanlı yıldönümü için yapılan hazırlıklar hakkında yazılar ve haberler yayınlamaktadır. Oktobrun 50. yılı için bilimsel ve teorik konferanslar tertiplenecektir. Böylece Moğolistan Bilimler Akademisi ve Merkez Komitesine bağlı Parti tarih enstitüsü «Oktobr Devrimi ve Moğolistan Halk Cumhuriyeti» konulu bilimsel bir konferans hazırlamaktadırlar. Bu konferansa Sovyetler Birliğinden, bazı Asya ve Afrika memleketlerinden bilgiler katılacaktır. Merkez Komitesine bağlı Parti Tarih Enstitüsü bir kitabı yayınlayacak: *Oktobr Devrimi ve Moğolistanın kapitalist olmayan gelişmesinin bazı meseleleri*, Sovyet ve Moğol halklarının dostluğu üzerine, Rus enternasyonalist devrimcilerinin Moğolistan halk devrimine katılmaları üzerine de kitaplar yayınlanacaktır.

Memleket İlimler Akademisine gelince, bu kurum şu kitapları hazırlıyor *Oktobr Sosyalist Devrimi ve Moğolistan, Moğol ve Sovyet Halklarının Büyük Dostluğu, Oktobr Sosyalist Devriminin Moğolistandaki Etkisi*.

Moğol-Sovyet Dostluk Derneği, Kültür Bakanlığı, Moğol Yazarlar Birliği ve daha başka örgütler hareketsiz kalmıyor. Oktobr Devrimi üzerine yazılmış romanlar, hikâye, şiir kitapları ve incelemeler yakında kitapçı vitrinlerinde görülecektir. Stüdyolarda Oktobr ve Moğolistandaki Devrimci hareket hakkında filimler çevriliyor.

Moğol-Sovyet kültür işbirliği bu yıl özel bir önem kazanacaktır. 1967 kültürel ve bilimsel işbirliği plânında, Oktobr Devriminin 50. ve Moğolistan Halkçı Devrimin 46. yıldönümü şerefine özel bir program vardır. Geleneksel Moğol-Sovyet Dostluk Ayı olağanüstü parlak olacaktır.

Moğol emekçileri, Halkçı Devrimin zaferinde, ve onun başarılarında, memleketin özgürlük ve bağımsızlığında, sosyalizmin kuruluşunda, Oktobr

Devriminin zafer, büyük Sovyet Halkı ve onun kardeşçe yardımları kesin bir etken olmuşlardır. Bundan ötürü, Oktobrun 50.yıldönümü, Oktobr idelerine, Sovyetler Birliği ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi ile bağlılığımızı bir daha doğrulamak, Moğol-Sovyet dostluğunun, politik, ekonomik ve kültürel işbirliğinin kuvvetlenmesine, sosyalist Moğolistanın yeni başarılar sağlamasına çalışmak için mükemmel bir fırsattır.

Ts. DAVAGSOURN

1917 ve Polonya

Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesinin VIII. toplantısında Oktobr Devrimini anma konusunda bir sıra özel karar kabul edildi.

Bu kararda özetle şöyle deniliyor:

«Büyük Sosyalist Oktobr Devrimi, dünya kaderi üzerinde olağanüstü bir etki yürütüyor. Onun ilham ettiği fikirler, yeni bir rejim, sosyalizmi kuran halkların hayat şeklini değiştirdi. Emperyalizm tarafından ezilen halklara bağımsızlık yolunu gösterdi. Bütün insanlığa ilerlemenin yolunu gösterdi. Barış, özgürlük ve sosyal adalet davasının üstün gelmesinde o bir umut ve inanç kaynağıdır.»

Oktobrun 50. yıldönümünün anılması Polonya halkı için özel bir anlam taşımaktadır. Oktobr Devrimi Rusyada büyük toprak sahiplerinin, ve kapitalistlerinin egemenliğini devirmekle, yüzyıldan beri Polonya halkını köleleştiren zincirleri de parçaladı. 1918 sonbaharında Polonya bağımsızlığı kavuşuyordu. Çeyrek yüzyıl daha sonra, Oktobrun evladı, Sovyet ordusu ve yeniden kurulan Polonya ordusu faşizmi yıktılar ve halkımızı özgürlüğe kavuşturdular. Bu yeni tarihsel durumda, Polonya emekçileri, işçi sınıfının ve partisinin önderliğinde devrimci değişimler başardılar ve sosyalist Polonyayı yarattılar.

W. Gomulka 1 Mayıs nutkunda, «yirmi üç yıldan beri Polonyanın ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmesinin kaynağı sosyalizmdir. Polonya halkına ve öteki halklara sosyalizmin yolunu açan, bu yillercini yılını kutladığımız Büyük Oktobr Sosyalist Devrimidir.» dedi.

Halkçı Polonya ve Sovyetler Birliği, Polonya Birleşik İşçi Partisi ile Sovyetler Birliği Komünist Partisi derin dostluk ve her alanı kapsayan işbirliği bağları ile birleşmişlerdir. Bu bağların daha da kuvvetlenmesi, memleketlerimiz için önemli bir gelişme etkenidir.

Polonya emekçileri Oktobrun 50.yıldönümünü, çalışma alanında yeni zaferler kazanmakla kutlamak istiyorlar. Bütün memlekette Parti ve sendika teşkilatları bu şanlı yıldönümü için sosyalist yarışmayı ileri atmışlar-

dır. Bu yarışmaya girişenler, Nowa Huta metalurji kompleksinin işçi, mühendis ve teknisyenleri olmuştur. Bu harekete Silezya madencileri ile dökümcüleri, Varşova, Poznan ve Wroclaw metal işçileri, Gdansk ve Szczecin gemi inşaat tezgâhları işçileri, Lodz ve Bialystok dokuma işçileri, ulusal ekonominin birçok kolunun işçi ve memurları katıldılar.

Yarışmanın genişliği, Oktobr idelerinin, Polonya ve Rus işçilerinin ortak devrimci savaş geleneklerinin, 1905 ve 1917'de barikatlarda birlikte verilen savaşların ve dökülen kanın hatırasının, Polonya emekçileri arasında hâlâ canlı olmakla izahedilebilir. Aramızda hâlâ bu tarihsel olaylara katılanlar, Oktobrun ve Sovyet iktidarının zaferi için savaşmış insanlar vardır.

Polonya basını bu gelenekleri sevgiyle anıyor.

Trybuna Ludu her hafta 1917'de Petrograd ve Rusyanın öteki şehirlerinde geçen olaylar hakkında bir yazı yayınlıyor. O zaman Rusyada bulunan Polonyalıların ve memleketimizde halkımızın tepkisini anlatır.

Oktobr Devriminin 50.yıldönümü şenliklerine bütün sosyal ve politik teşkilatlar katılacaktır.

Parti komiteleri ve teşkilatları bu vesile ile büyük bir propaganda kampanyasına girişmişlerdir. Onların teşebbüsü üzerine ve Birleşik Köylü Partisinin, Demokrat Partinin ve daha başka sosyal teşkilâtlarla beraber şehir ve köylerde konferanslar, sohbetler, geceler, devrimci hareketin veteranları ve Oktobr Devrimine katılanlarla karşılaşmalar tertiblenecektir.

Genç kuşak özellikle dikkat konusudur. Okullarda, yüksek öğretim kurumlarında değişik faaliyetler teşkilâtlanacaktır.

Sendikalar da hareketsiz kalmıyor. Oktobr konusu, kadroları yetiştirme prigramında ve sendikalarda politik yığın çalışmalarında önemle üzerinde durulan bir konudur.

Gençlik teşkilâtları: Sosyalist Gençlik Birliği, Köylü Gençlik Birliği, Genç Pioneerler Birliği ve Öğrenciler Birliği de bu şanlı yıldönümünü kutlayacaklardır. Bu teşkilatlar gençlere, Oktobr Devriminin tarihini, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin ve komünizmin kuruluşunu, yeni bir hayat yaratılmasında Sovyet halkının elde ettiklerinin savunulmasında gençliğin rolünü öğretmeyi ilk plana alacaklardır.

Bu teşkilatlar, genç kuşakların, Leh ve Rus devrimcilerinin Oktobr Devriminden ve Devrim sırasındaki ortak savaşı ile, Hitlercilerin boyunduruğuna karşı Polonya halkının savaşı ile terbiye edilmesini ve savaşta Sovyet Halkının dostluk ve yardımını bilincine varmasını istiyor.

Gençlik teşkilâtları, ideolojik eğitim meseleleri üzerinde inatla duarak, Oktobrun 50. yıldönümünün parlak bir şekilde kutlanması için alınan bütün tedbirlere yığınla katılmayı sağlamaya önem vermektedirler.

Öğrenci gençlik teşebbüslerini artırıyor. Seminerlerde ve bilimsel toplantılarda «Lenin Polonyada» ve «Hümanizmin Leninci anlayışı» temaları ele alınmaktadır. En iyi tiyatro ve varyete programları için yarışmalar tertiplenmektedir. Bir şiir festivali ve daha başka karşılaşmalar olacaktır.

Polonyalı ve Sovyet gençliği arasında delegasyonlar değiş tokuşu, milletlerarası gençlik kampları teşkilatlanması, karşılıklı amatör trupların gönderilmesi vs. gözönünde tutulmuştur.

Büyük bir yığın teşkilatı haline gelmiş olan Polonya-Sovyet dostluk Derneği de özel bir faaliyet göstermektedir. Dernek, toplantı ve konferanslar, Oktobr Devrimine katılanlarla, Polonya Devrimci hareketine katılanlar, Polonya ordusu subayları ile, memleketin kurtuluşuna katılanlar arasında karşılaşmalar tertiplemektedir. Dernek bundan başka, gezginci sergiler, film ve şarkı festivalleri, dram festivalleri, Sovyetler Birliğine geziler tertiplemeyi gözönünde tutmaktadır.

Radio ve televizyona önemli bir rol ayrılmıştır. Bu yayın araçları, programlarına müzik, şarkılar, tiyatro oyunları ve Sovyet filimleri, Sovyetler Birliğinde her alanda elde edilen başarılarla ait yayını programlarına alacaklardır.

Bütün büyük şehirlerin müze ve galerilerinde sergiler açılacaktır. Sonbaharda Varşovada açılacak olan milletlerarası devrimci afiş sergisine özel bir ilgi gösterilmektedir. Polonya Devrim Hareketi müzesi ve Varşovadaki Lenin müzesi, Oktobr Devrimi üzerine sergiler hazırlamaktadırlar.

Bu yıl çok sayıda toplantı ve bilimsel konferanslar tertiplenecektir. Polonya İlimler Akademisi ve Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesine bağlı Parti Tarihi Enstitüsü bir sıra toplantılar tertipleyeceklerdir. Ünlü Polonyalı tarihçilerin katılacağı bu toplantılarda Oktobr Devriminin Polonya için önemi tahlil edilecektir. Bunun gibi daha başka toplantılar İlimler Akademisinin başka enstitüleri, başka kurumlar ve ilim dernekleri, yüksek okullar, kültür teşkilatları tarafından da tertiplenecektir.

Polonya basım evleri, Rus Devrim hareketi ve bu hareketin Polonya için önemi hakkında eserler yayınlayacaklardır. Partinin Tarih Enstitüsü yayınlayacağı iki kitapta Oktobr Devrimine katılan Polonyalıları gösterecektir. Bu kitablardan biri doğrudan doğruya Devrime ve Kızıl Ordu savaşlarına katılanların (çoğu yayınlanmamış) hatıralarını toplayacaktır. İkincisi ise 1917-1920 yıllarının devrimci savaşlarına katılanların biyografilerini verecektir.

Oktobrun 50. yılını kutlama tören hazırlıkları hızla ilerliyor. «Öyle Polonya Birleşik İşçi Partisi Merkez Komitesinin VIII. toplantısında kabul edilen kararda da denildiği gibi: Öyle yapmalıyız ki, halk oyu bütün ile Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin özel rolünü, İnsanlık tarihinde Sovyetler Birliğinin ve sosyalist sistemin yerini, sosyalizmin kapitalizme üstünlüğünü, memleketimizin sosyalist gelişmesi, güveni ve egemenliği için en iyi garanti olan, Polonyanın Sovyetler Birliği ile dostluk ve ittifakının kesin önemini iyi anlasın.»

A. SZPAKOWICZ

1917 ve Çekoslovakya

Memleketimiz Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin 50. yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyor. Komünist Partisinin teşebbüsü ile birçok tedbirler alındı. Bu tedbirlerin gayesi Oktobr Devrimini daha iyi anlamak ve daha çok sevmek, onu bize daha fazla yaklaştırmaktır. Gaye, onun devrimci hümanizm için tükenmez bir kaynak olduğunu göstermek, milletlerarası önemini belirtmek, ve sosyalist toplumumuzda hayatın bütün alanlarında, bütün yaratıcı faaliyetlerde yürüttüğü etkiyi aydınlığa çıkarmaktır. Bu tedbirler milletin bütün tabakalarını ilgilendirmek için yeteri kadar değişikti. Bundan da onların gerçekten de milli nitelikte oldukları anlaşılır.

Bunlardan çoğu genç kuşağa hitab ediyor. Sosyalist bir toplumda büyüyen gençler için kapitalizm ve son harbin vahşeti geçmiş bir tarihtir. Onlarda çoğu zaman, yakın geçmişin tarihsel büyük olaylarına doğrudan doğruya katılmış olma hissi yoktur. Bunun içindir ki, sosyalist gelişmemizin ideolojik ve tarihsel meselelerinin eski sınıf savaşı ile bağını her zaman göremiyorlar. Bunun içindir ki gençlerin, halkımızın hayatı üzerinde kesin etkisi olan politik ve tarihsel büyük olayları anlayabilmesi ve tanıyabilmesi için metot ve araçlar özenti ile aranmaktadır. Sovyetler Birliği ile ilişkilerimizin, ittifak ve dostluğumuzun objektif bir şekilde kıymetlendirilmesi, bundan çıkan meselelerin izahı, sosyalizmin ve komünizmin kurulması için, Çekoslovak ve Sovyet halklarının ortak eylemlerinin kaçınılmazlığı ve olanakları hakkında daha doğru bir fikir verecektir.

Bu sebeblendir ki, bu yıldönümü senesinde, Sovyetler Birliğinin tarihini, sanayi, tarım, kültürel, bilimsel ve teknik alanlardaki başarılarını, Sovyet devletinin niteliği, ulusal meseleleri, dış politikası, ve sosyalist ilerici kuvvetlerin gelişmesindeki rolünü tanıtmak için enformasyon ve yayın programları hazırlanmıştır.

Mesele herşeyden evvel, Sovyetler Birliği ile dostluk ve ittifakımızın önemini, bizleri birleştiren herşeyin önemini anlatmak, ve birikmiş tecrübeden nasıl yararlandığımızı göstermek ve milletlerarası işbirliğimizi ve birliğimizi kuvvetlendirmektir. Bu meseleler, aynı zamanda çok karışık bilimsel ve teknik devrimin, işbirliği alanında eskisinden kalitatif bakımdan daha yüksek, yeni ilişkiler zorlamasından çıkan meseleler gençliğin önünde işlenecektir.

Üzerinde özellikle durulacak noktalardan biri, gençlerde sosyalist ve enternasyonalist bilincin kurulmasında Oktobr geleneklerinin önemidir. Burada baş rol, basına, radyo ve televizyona düşüyor.

En çok dokümanlarda ikna kabiliyeti vardır. Bunun için, Çekoslovak televizyonu programına gençlik için bir yayın koydu: «Devrim üzerinde dialog». Bu dialog çok zengin bir dokümantasyona dayanarak 1905, 1917 Şubat ve Oktobr devrimlerinin tarihini çiziyor. Şimdi buna benzer başka

bir yayın serisi hazırlanıyor. «Oktobrun Yankısı» gibi. Bu yayın, Rus Devriminin bu günkü dünyamız, sosyalist memleketlerde başarılan devrimci değişimler Batı Avrupa ve öteki kıtalardaki komünist partilerinin faaliyetleri üzerindeki etkisini anlatmaktadır. «Niçin Komünistim» yayını ise, gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşunda sivrilen meselelere, özellikle yeni ekonomik modellerin yapılmasından, hayat şeklinden, sosyalist demokrasiden vs. çıkan meselelere Marksçı çözüm yolları bulur.

Radyo, basın evleri ve tiyatrolar da boş durmuyor. Bütün bu geniş kültürel programın en yüksek noktası, Rusya Sovyet Sosyalist Federatif Cumhuriyetin Pragdaki on günlük kültür temsilleri olacaktır.

Çekoslovak Gençlik Birliği, Sovyet Komünist Gençlik Birliği ile beraber ilgi çekici politik ve kültürel bir program hazırlamaktadır. Bu program iki memleket arasında daha gelişmiş bir haberleşmeyi sağlayacaktır. Daha büyük ölçüde gençlerin Sovyetler Birliğine gitmeleri ve Sovyet gençleri ile temas kurmaları için yeni imkânlar ve yollar aranmaktadır. Temmuzda Lvovda yapılan Çekoslovak ve Sovyet gençlik festivalinin başlıcak konularından biri de bu olmuştur.

Sosyalist akademi ise, şu politik temalar hakkında konferanslar hazırlıyor: «Devrim sırasında Lenin», «Bolşevikler ve müttefikleri», «Kızıl Ordunun doğuşu», «Oktobr Devrimi, dünya proletarya devriminin hareket noktası.»

Gerekli olan, her açıdan Oktobr Devriminin önemini belirtmek değil, çağımızda en çok ilgi çeken konuları bulmaktır.

Sovyet-Çekoslovak Dostluk Derneği, çok sayıda sergi hazırlamıştır. Bunlar arasında: «Sovyetler Birliği 1917–1967», «Dünyayı sarsan on gün» «Sovyetler Birliğinde devrimci afiş ve basın», «Tretiakov ve Ermitaj Galerilerinin şaheserleri», «Yirmi yıllarında Çekoslovakya ve Sovyetler Birliğinde öncü sanat», vardır.

Çekoslovak İlimler Akademisi Tarih Şubesi, Oktobr Devriminin 50. yılı ve Devrimin Çekoslovakya'daki etkileri konusunda bir konferans hazırlamaktadır.

Bütün politik, kültürel, sosyal ve bilimsel kurum ve örgütler, Büyük Oktobr Sosyalist Devriminin anılmasına katılacaklardır. Hazırladıkların politik, tarihsel ve kültürel nitelikteki programları şu temel gerçeği belirtiyorlar: «Bizler her zaman için Sovyetler Birliği ile beraberiz».

M. LAB

Büyük Oktobr Devrimi ve Lâtin Amerika'da komünist hareketin birkaç sorunu

Ruben Castellanos

Bir zamanki çarlık Rusya'sı halklarının büyük devrim destanı 1917 Ekim'inde proletaryanın iktidarı ele geçirmesiyle zirvesine ulaşmış ve bu destanın gökleri çınlatan yankıları Lâtin Amerikanın en uzak köşelerine kadar erişmişti. Milyonlarca emekçi, ilerici Lâtin Amerika aydınları Lenin'e hayranlık duymakta ve Rusya'nın devrimci işçi sınıfının uluslararası karşı-devrimciler işgalini pürkürtmek için yürüttükleri kahramanca savaşı candan desteklemekteydi.

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimini coşkunlukla selamlayan seçkin savaşçılar arasında, Meksika'da köylü ayaklanmasının önderi Emiliana Zapata, Şili güherçile ocakları işçilerinin önderi Luis Emilio Recabarren, Küba'da Martis'in savaş arkadaşlarından Carlos Balinyo ve Lâtin Amerika aydınlarının ünlü bir temsilcisi olan Peru'lu Jose Carlos Mariategui vardı. (Son üçü, daha sonraları ülkelerinde komünist partilerinin kurucularındandı.) Tarihin ilk proletarya devriminin doğrudan doğruya etkisiyle kıt'amızda Marksist-Leninist partilerin kurulması başladı.

Oktobr Devrimi, Lâtin Amerika devrim hareketinin gelişmesine bundan sonra çok büyük etkiler yaptı ve yapmaktadır. Biz burada, geçen 50 yıl boyunca ola gelen bu gelişmenin bir kaç özelliği ve en başta da bugün yürüttüğümüz hareketin önünde duran ödevlerle ilgili düşüncemizi Rusya'daki büyük devrimin öğretimlerinin ışığında açıklamak istiyoruz.

Marksizm-Leninizm'in burjuva ideolojisine karşı savaşı

Marksist düşünceler Lâtin Amerikanın ayrı ayrı yörelerine başka başka zamanlarda girmiştir. Bu olgu, kıt'amızın ayrı ayrı ülkelerinde ekonomik gelişme düzeylerindeki başlıklarla sıkı sıkıya bağlıdır.

Bizim kıt'amızda Marksizm 19. yüzyılın sonlarından beri ve aynı zamanda anarşizm ve anarko-sendikalizmin küçük-burjuva ideolojilerine karşı savaşın yenilenmesi yoluyla geçerlik sağlamıştır. Bu ideolojiler daha 1860 ve 1870 şu kadar yıllarında, benimsediğimiz öğretimlerin kurucularının sert eleştirine uğramıştır.

Daha yeni doğan komünist partileri de, hem sağ hem de sol bütün küçük-burjuva sapmalarına karşı, marksist düşüncelerin gelişmesini güç-

leştiren ve komünistlerin işçi sınıfı üzerindeki etkisinin artmasını önleyen bu sapmalara karşı başlangıçtan beri savaşmak zorunda kalmışlardır. Komünistler enerjik bir biçimde bu çabalara karşı çıkmışlar ve ideolojik rakiplerini çok kere ciddi sarsıntılara uğratmışlardır.

Bu türden ilk büyük ideolojik girişim, başında perulu politikacı Haya de la Torre'nin bulunduğu ve APRAizm denilen bir akımın 1920 yılları sonunda ortaya çıkmasıyla ilişkilidir. Aslında APRAizm, ekonomik bakımdan geri kalmışlığa ve emperyalist egemenliği sorunlarına karşı bir çeşit cevaptı. Ne var ki, bu cevap komünistlerin teklif ettiğinden daha başkaydı. APRAizm'in, gerek sömürenler ve gerekse sömürülenler için, hem burjuvazinin ve hem de proletarya ile köylünün kabul edebileceği bir orta yol bulmak amacıyla kıt'amızda girilen ilk denemelerden biri olduğunu söyleyebiliriz. APRAizm bir «üçüncü pozisyon» arıyordu; devrimci marksist-leninin anti-emperyalizm ile emperyalizmden yana olan gerici güçler arasında bir «yer» bulmak istiyordu. Bu çeşit bütün doktrinler gibi APRAizm de gerçekleri başaşağı etmeye, içinde bulundukları sömürülme gibi acı gerçeği kütlelerden gizlemeye, sömürülen sınıfların hiddetini yatıştırmaya, böylelikle bu sınıfların kendilerini sefaletten kurtaracak tek yola, devrim yoluna hiç bir şekilde girmemelerini sağlamaya çalışıyordu.

1930 ve 1940 yıllarında, yapısal bunalımların başlaması ve oligarşi ile emperyalizme karşı yığın hareketlerinin hızlanması döneminde, burjuva ve küçük-burjuva niteliğinde bir sıra yeni milli-reformist akımlar ortaya çıktı. Bunlar, kütleleri kazanmak ve komünist partilerini kurtuluş hareketinin önderliğinden uzaklaştırmak istiyorlardı. Bunlardan bazıları, örneğin Peronizm, tıpkı APRAizm gibi bütün kıt'aya yaygın bir etki sağlamaya çalışıyorlardı. Aynı dönemde, daha az cüretkâr olan başka akımlar da ortaya çıktı ve bunlar bugün de milli ölçüde etki göstermektedir. Örneğin, Venezuela'da Demokratik Eylem Partisi (Acciob Democratica); Meksika'da – önceleri adı Meksika Devrim Partisi olan – Anayasacı Devrimci Parti (Partido Revolucionario Institucional); Brezilya'da «Vargaizm»; Bolivya'da Milli-Devrimci Hareket Partisi (Movimiento Nacionalista Revolucionario) ve Panama'da «Arnulfizm».

Komünist partileri pratik savaşta bu akımlarla birçok kere *politik* ittifak yapmak zorunda kaldılar. Fakat aynı zamanda, bu akımların propaganda ettiği reformist düşüncelere ve onların paternalist uygulamalarına karşı komünist partileri yoğun bir *ideolojik* savaş yürüttüler.

Komünistler, reformist gurupların etki çevresini daraltmayı başardılar. Diğerleri arasında Peronizm'in ve APRAizm'in bütün kıt'ayı kapsayan akımlar niteliğini kazanma çabaları suya düştü. Bununla beraber, birçok burjuva ve küçük-burjuva akımlarının milli ölçüde eriştikleri başarıları inkâr etmek de yanlış olur.

Biz komünistleri kütleler uğrunda savaşın gerçekten değer biçilmez öğretimleriyle donatan Büyük Oktob Devrimi'nden 50 yıl sonra bugün hâlâ burjuva ideolojisinin halklarımız üzerinde büyük etkisi oluyorsa,

bunun nedeni yalnızca düşmanın kuvvetinde ve küstahlığında aranmamalıdır. Bunun nedenininin aynı zamanda bizim kusurlarımızda, uzun yıllar süregelen zayıf ideolojik çalışmamızda aranması da herhalde gerektirir.

Aşılan yol güçtü

Bize göre, 20. yüzyılın ilk yarısında marksist teorinin gelişimi Lâtin Amerika'da yeteri kadar yüksek bir düzeye ulaşmamıştı. Bunun bir nedeni, ayrı ayrı ülkelerde somut durumunun esaslı – ve bazı yerlerde hiçbir şekilde – tahlilinin yapılmamış olmasıdır. Bu da bir görünüşte teorik şematazme yol açtı ve böylece mekanizm ve sekterlikle sonuçlanması kaçınılmaz oldu. Komünist hareketin daha genç olması ve her yönden saldırılara uğraması bütün bu durumu daha da karmaşıktırdı. Bu koşullar altında, komünist hareketinde genellikle kabul edilmiş tezlerden uzaklaşan ve en küçüğüne kadar her sapmaya karşı uzlaşmaz bir savaş yürütnek zorunlaştı.

1928-den sonra Komintern'de geçerli olan görüşe göre, Lâtin Amerika sömürge ve yarı sömürge dünyasının «olağan» bir kesimi idi; ve bundan dolayı da, sömürge ve bağımlı ülkelerin bütün komünist partileri için bir «yüküm» olan ve 1925–27 Çin devrimi şemasına uygun düşen devrimci süreç «Modeli» buralarda da pekâlâ kullanılabilirdi. Bu ülkelerde devrimin başlangıçta mutlaka anti-emperyalist savaş aşamasını, sonra da anti-feodal köylü devrimi aşamasını geçmesi gerekecekti; ve ancak bunları izliyecek kısa ya da uzun süreli bir dönemden sonra sosyalist devrim durumuna dönüşebilirdi. Aynı zamanda devrime, milli burjuvazi de birlikte, dört sınıf katılmalıydı.

Bu tezler Çin ve bir sıra Asya ülkesi için elbette doğrudur. Ama bunlar, yalnızca başka koşullar altında kullanılabilecek olanların doğru bir şekilde uygulanmasını sağlayacak olan önce temelli ve somut bir tahlilleri yapılmadan, başka koşullara, örneğin Lâtin Amerika koşullarına aktarılamazdı.

Gerek Komünist Uluslararası'nin VI. Kongresi'nde, gerekse Lâtin Amerika komünistlerinin 1929 yılında yapılan I. Konferansında, aralarında Mariategui de olmak üzere bir çok ünlü marksist, kıt'anın seçkin marksistleri, yukarıda adı geçen tezlerin mekanik olarak uygulanmasına ve özellikle de Lâtin Amerika ülkelerinin mutlaka yarı sömürge dünyasından sayılmasına karşı çıktılar. Dayanak olarak, diğerleri arasında, Lenin'in emperyalizmin sömürge siyasetini inceleyen eserlerini örnek verdiler. Lenin, eserinde diyor ki: «Kapitalist emperyalizm aşamasındaki sömürge siyasetinden, kapitalizmin en yüksek aşaması emperyalizmden söz edildiği zaman şunu bilmek gerekir ki, finans-kapital ile ona uygun olan, ve dünyanın ekonomik ve politik bakımdan bölünmesi amacıyla büyük devletlerin yürüttüğü savaşı aşan uluslararası siyaset, devletlerin bağımlılıklarının bir çok geçiş biçimlerini yaratmaktadır. Bu dönem için tipik olan yalnızca iki başlıca ülkeler gurubu – sömürgeleri olanlar ve kendileri sömürge

olanlar – değil, fakat aynı zamanda da şeklen, politik bakımdan özerk olup gerçekte ise bir mali ve diplomatik bağımlılık ağına dolanmış olan bağımlı ülkelerin türlü biçimleridir. *Bu biçimlerden birine, yarı-sömürgele, yukarda işaret etmiştik. Başka bir biçimin göze çarpan bir örneği, örneğin Arjantin'dir.* (Altarını ben çizdim – R. C.)

Biz, Lenin'in bu sözlerini unutup aslında somut durumun somut bir tahlilinden vazgeçmekle, Lâtin Amerikadaki komünist hareketinde bunu izleyen yıllarda özellikle ortaya çıkan yanlış eğilimle şu ya da bu biçimde bütün kapıları açmış olduk. Başlangıçta (1929-dan 1934-e kadar) sektör görüşler geçerli oldu. Komünist partilerinin önüne, öteki bütün politik partilere karşı savaşmak ve ateşi küçük burjuva devrimcileri üzerinde yoğunlaştırarak devrimci hareketin başına küçük burjuvanın geçmesini önlemek ödevi çıktı. Şili'de ve başka ülkelerde yapmacık işçi ve köylü milletvekilleri konseylerinin kurulması dâvâımıza zarar verdi. Aynı dönemde komünist partileri kurulurken açık kusurlar işlendi. Örneğin Panama'da – bencillikten uzak, fakat emperyalizm ve oligarşiye karşı savaşanlardan, sarsılmaz enternasyonalistlerden küçük bir gurupla – Komünist Partisi'nin kurulması, pratik olarak leyburist kütle partisinin hayatına mâl oldu. Demokratik yığın örgütlerinin dağıldığı benzer olaylar başka ülkelerde de geçti.

Daha sonraları, sektör eğilimlerde düzeltmeler yapıldığı sıralarda Halk Cephesi taktiği ortaya çıktı ve bunun uygulanmasıyla özellikle «güney konisi» ülkelerinde iyi sonuçlar alındı. Bununla beraber, – Lâtin Amerika halklarının baş düşmanının kuzey amerikan emperyalizmi olduğu ve böyle de kalacağı gerçeği hiçe sayılarak – anti-faşist cephe şiarının mekanik olarak uygulanması partilerimize az zarar vermedi ve kıt'amızın bir sıra komünist partilerine kuvvetli bir etki yapan sağcı Browder eğilimlerinin önemli ölçüde yayılmasını kolaylaştırdı.

Genellikle doğru olan tezlerin böyle yanlış bir biçimde uygulanmasına, partimizin o zamanki politik doğrultusu örnek olabilir. Panama küçük bir ülkedir; yarısını işgal etmiş olan amerikan emperyalizmi, Panama halkının bağımsızlığı ve ileriliğinin baş düşmanı olarak açıkça ve küstahça onun içişlerine karışmaktadır. Prensip olarak ortada duran bu durum, Panama komünistleri anti-faşist halk cephesinin kurulması uğrunda fedakârca savaşırken de gözden uzak tutulmamalıydı. Öte yandan, bizim karışımıza alarak savaştığımız küçük burjuva «Arnulfizm» akımı ateşi, sanki bizim baş düşmanımızmış gibi, sömürge göçmenleri oligarşisine yoğunlaştırmakta ve belirli bir ölçüde amerikan emperyalizmine karşı çıkmaktaydı. Bize gelince, pratikte burjuvazi ile, yarı feodal çevrelerle ve belirli bir ölçüde amerikan emperyalizmi ile bir ittifak yapmıştık. Çünkü biz, Hitler'e karşı hareketin yanlış kavranan gereklerinden hareket ederek, baş rakibimize karşı faal savaşı bir zaman için durdurmuştuk. İşte, «Arnulfizm»ün bugün de Panama'nın sömürülen kütlelerine kuvvetli bir etkisi olmasının bir nedeni, 25 yıl öncesinin bu olaylarıdır.

Daha sonra, 1940 yıllarının sonları ile 1950 yıllarının başlarında bir sıra partiler yeni yeni hatalara düştüler. Bu hataların bir kısmı «Çin şeması»na dönüştü. Sonucunda 1930 yılları başlarının sektör eğilimlerinin yeniden tepemesiydi; bir kısmı da Batı Avrupa komünist hareketinin (ve savaş biçimlerinin) kopya edilmesinden doğuyordu.

Bu sektör ve mekanik kusurların hepsi olmasa bile birçoğu elbetteki batı yarküresinin komünistlerinin tekelinde değildi. Ne var ki bunlar bizim için, gerek komünist partilerinin burjuva ve küçük burjuva akımlarına karşı ideolojik savaşlarında şanslarını ve gerekse politik savaşlarının etkililiğini büyük ölçüde kısıtlayan kusurlardı.

Biz kusurlarımızı gösteriyorsak, bu, o yıllarda komünist partilerinin hiç bir şeye erişemedikleri, zamansız oldukları anlamına gelmemelidir. Aksine, eleştirci bir tahlil bize, komünist partilerinin 35–40 yıllık savaşları boyunca eriştikleri gerçek – ve hiç de az olmayan – başarılarını bulup çıkarma olanağını vermektedir.

Marksizm-Leninizm düşüncelerinin Lâtin Amerika'ya yayılmasını, burada komünist partilerinin çalışmalarına borçluyuz. İşçi sınıfı ve öteki sosyal guruplar ancak onların yardımıyla Oktobr Devrimi'nin ve bütün uluslararası devrim hareketinin tecrübelerini öğrenebildiler ve kendi savaşlarında değerlendirebildiler. Bugün Lâtin Amerika'da kendilerine marksist diyen birçok solcu gurupların bulunması gerçeği bile, marksist-leninist düşüncelerin geçerliğini gösterdiği gibi, kıt'amızda Marksizm'in etkisinin artmakta olduğunun ve komünistlerin ideolojik faaliyetlerinin meyvalarını verdiğinin bir delilidir.

Birçok ülkede işçi sınıfını ve emekçilerin başka kurumlarını teşkilatlandıranlar (Şili, Venezuella, Küba'da) *Sendikalar* kuranlar ve (Kolumbiya, Ekvatör, Meksika'da) güçlü köylü hareketleri yaratanlar komünist partileriydi.

Lâtin Amerika'da, kıt'a ölçüsündeki bağımsızlık savaşının, Küba Mambi'sinin, Meksika devrimcilerinin kahramanlarının mirasını, bizim zengin anti-kolonialist ve anti-emperyalist savaş geleneklerimizi devam ettirip geliştiren o yılların başlıca kuvveti komünistlerden başkası değildi. *Anti-emperyalist* ve millî kurtuluş savaşının gelişmesine öteki her politik akımdan daha çok katkıda bulunanlar komünistlerdi. Mellas ülküsü bugün şanlı Küba devriminin başarılarında somutlaşmaktadır. Orta-Amerika kahramanı Cesar Augusto Sandino'nun yönettiği anti-emperyalist Liga'yı, millî kurtuluş savaşından yana yürütülen bu geniş dayanışma hareketini hatırlayalım. Komünist Partileri, sadece amerikan emperyalizminin kütleleri aldatma ve ezme siyasetinin maskesini düşürmekle kalmadılar. Patagonya'dan Rio Grande'ye kadar bir sıra anti-emperyalist savaş eylemlerini doğrudan doğruya onlar yönelttiler.

Komünist partilerinin başka bir başarısı, *proletarya internasyonalizmi* düşüncelerini kütlelere ulaştırmış olmalarıdır. Bu kolay değildi. Çünkü, bildiğimiz gibi, uluslararası ödevleri millî devrim ödevleriyle doğru olarak

birleştirmek bazen güç olmaktadır. Lâtin Amerika komünistlerinin en yüce internasyonal yükümlerini nasıl kavradıklarının gözle görülür bir örneği, «Batı demokrasisi»nin yararlandığı nazi-faşist sürülerine karşı cumhuriyetçi İspanya'nın yürüttüğü savaşla dayanışma kampanyası idi. İkinci Dünya Savaşı yıllarında Lâtin Amerika komünist partileri, uluslararası faşizmin baskısına karşı kütleleri geniş ölçüde seferber ettiler, kahraman Sovyet halkı için yardım ve dayanışma kampanyaları yürüttüler. Ve bugün Viyetnam'ın eşsiz kahramanlığı, Afrika yurtseverlerinin savaşları, bütün dünyadaki devrimci eylemler Lâtin Amerika'da bu kadar yankı buluyorsa, bunda partimizin güçlüklerle dolu olan yıllar boyu çalışmalarının etkisi kendini göstermektedir.

Devrimci teori yaratıcı bir ruhla geliştirilmeli!

Büyük Oktobur Sosyalist Devrimi'nin 50.yıldönümü, Lâtin Amerika'daki koşulların bazılarınca devrim öncesi ve bazılarınca da devrimci koşullar olarak nitelendiği bir zamana düşmektedir. Her ne olursa olsun, Rio Grande'den güneye düşen ülkelerin yeni bir devrimci hamle dönemi, derinlere uzanan bir bunalım ve ciddi sarsıntılar döneminde bulunduklarına şüphe yoktur.

Marksizm-Leninizm düşünceleri Lâtin Amerika'da bugün devrimci, milli kurtuluş hareketlerine, anti-oligarşik ve anti-emperyalist hareketlere gitkice artan bir etki yapmaktadır. Marksist öğretimi tanıma çabası, özellikle gençlik arasında, olağanüstü artmıştır. Bu, büyük ölçüde, Küba devriminin zafere ulaşmış olmasıyla, sosyalizmin Amerika kıt'asına ayak basmış olmasıyla ilişkilidir. Küba'daki devrim, Marksizm-Leninizm düşüncelerinin gerçekliğini, doğruluğunu, Büyük Oktobur'ın düşüncelerini özellikle açık seçik olarak kıt'amızdaki kütlelerin gözleri önüne sermiştir. Bu devrimin önderleri başından beri proleter devrimcileri değil miydi? Bunlar özgürlük ve bağımsızlık savaşçılarıydı; davranışlarında teorik postulatlardan daha çok, savaşın dolaysız, pratik gereklerinden hareket ediyorlardı. Fakat savaş sırasında birer sosyalist devrimci oldular ve Küba sosyalizm yoluna girdi. Çünkü doğrudan doğruya devrimin gelişmesi, halkı maddi ve manevi kurtuluşa ve gerçek bağımsızlığa götürecek tek yolun bu olduğunu devrim önderlerine olduğu gibi Küba halkına da gösterdi.

Kıt'amızdaki yeni durum, komünist partilerinin önüne daha yüksek, yeni ödevler koymakta, onların sorumluluklarını arttırmaktadır. Bununla ilgili olarak burada, Lâtin Amerika komünistlerinin önünde duran ve çözmeleri gereken bir kaç ödevi ele almak istiyoruz.

Devrimci güçlerin politik ve örgütsel çalışmalarının başarısı, onların eriştikleri *teorik* düzeye büyük ölçüde bağlıdır. Birçok nedenler yüzünden bu sorun bugün Lâtin Amerika'da özel bir önem taşımaktadır. Birincisi, ideolojik savaşın özellikle yapısal bunalımdan kurtuluş yolu sorunu etrafındaki şiddeti, kıt'adaki gergin olan genel duruma uygun düşmektedir.

İkinci, Küba devrimi, Batı yarıküresinde devrimci teorinin gelişmesine en güçlü etkiyi yapmıştır. Bu devrim, bizdeki politik şemalar yanında devrimci pratiğin çok daha zengin ve karmaşık olduğunu ortaya koymuştur. Küba devriminin tecrübeleri, Lâtin Amerika'da devrimci süreçle ilgili bilimsel düşüncelerin derinleştirilmesi ve somutlaştırılması gerektiğini göstermiştir. Üçüncüsü, kıt'amızda savaşın son yıllarda geçirdiği gelişme devrimcileri, gericiğin karşı saldırısının nasıl geri püskürtüleceği ve Küba zaferinden sonra ortaya çıkan yeni koşullar içinde bizim devrimlerimizin nasıl bir yol tutacağı sorularına esaslı, iyice düşünülmüş bir cevap vermeğe zorlamaktadır.

Bu yüzden komünist partileri için, Marksizm-Leninizm'e yabancı düşüncelere karşı, her türlü sapmalara karşı süregelen savaş yanında, hergün yüzeye çıkan karmaşık sorulara doğru cevaplar verebilmek amacıyla somut gerçekleri daha esaslı olarak incelemek ödevi de ortaya çıkmıştır.

Her bir partinin, kendi ülkesindeki objektif gerçeklere göre çözmesi gereken temel sorunlardan biri, gündemde bulunan devrimin karakteri sorunudur; bu devrime katılacak olan güçler ve herşeyden önce devrimci savaşın öncüsü olan ve olması gereken egemen güç, egemen öncü sınıf sorunudur; ülke içinde ve dışında savaşılması gereken baş düşman sorunudur.

Lâtin Amerika marksistleri yalnızca adı geçen soruları ortaya koymakla yetinmiyorlar, yeni sorular da öne sürüyorlar. Çünkü son on, yirmi yılın devrimci savaşlarından edinilen tecrübeler onların kendi strateji ve taktiklerini özlü bir biçimde zenginleştirdi ve öteki solcu güçlerin politik doğrultusunu temelden değiştirdi.

Teorik tartışmalarda, Lâtin Amerika koşulları altında devrim durumunun olgunlaşması sorunu ve devrimci sürecin milli etkenleri ile kıt'a ölçüsündeki etkenleri arasındaki ilişkiler sorunu büyük bir yer almaktadır. Teorik araştırmalardaki başlıca yönlerden biri, Lâtin Amerika toplumunun sosyal-ekonomik yapısının tahlili, şimdiki yapısal bunalımın karakterinin aydınlatılması, Lâtin Amerika ülkelerinde emperyalist sızma ve onun sonuçları ile ekonomik bağımsızlık uğrunda savaş yolları ve bunun geleceği sorunlarının incelenmesidir.

Araştırma ve tartışmaların merkezinde bulunan sorunlar da bu sorunlarla birbirine örülmüştür. Bunlar, Lâtin Amerika devrimi teorisinin *taktik* ve *politik* görüşleridir: Bütün olarak kıt'ada ve ayrı ayrı ülkelerde devrimin barışçı ve barışçı olmayan gelişme yollarının ihtimal derecesi; çeşitli ülkelerde buna geçiş döneminin silahlı savaş ve yöntem biçimleri olanakları; silahlı savaşın, kütleler içindeki çalışmalarla ve devrimin genel politik stratejisiyle birleştirilmesi sorunu; gerici hükümet darbelerine ve karşı devrimin ihracına karşı en yararlı savaş yolları; şimdiki devrimci hamleyi doğuran çeşitli politik akımların karakteri ve gelişme perspektifleri; işçi hareketiyle devrimci hareketin birliğini sağlayacak yollar ve bu birliğin mümkün olabilecek şekilleri.

Bunlar, komünistlerin ve bütün Lâtin Amerika devrim hareketinin önüne hayatın koyduğu sorunlardan sadece birkaçıdır. Bunları cevaplandırmak yalnızca devrimci pratiğin yetkisinde değildir; yaratıcı marksist-leninist düşüncenin seferber edilmesiyle, bizim somut gerçeklerimizin esaslı olarak tahlili ve aynı zamanda uluslararası devrimci hareketin tecrübelerinin her yönüyle incelenmesiyle de bu sorunlar cevaplandırılabilir. Son yıllarda partilerimizin «Leninizm, Oktobr Devrimi ve bugünkü Lâtin Amerika» sorunu gittikçe daha çok dikkat göstermeleri bir rastlantı değildir.

Ancak gerçek bir kütle hareketi pratiği ile sıkı sıkıya bağlı olarak tamlanmış biçimiyle ortaya çıkan devrim teorisi hakkında Lenin'in söyledikleri, Lâtin Amerika'da o zamanki durumu tamamı tamamına yansıtmaktadır. Onun için kıt'amızın komünist partileri bugün teorik çalışma sorunun bu kadar büyük itina göstermektedir.

Devrimci savaşın teorik, politik ve taktik temellerinin araştırılması üzerindeki yoğun çalışmalar, kıt'amızda bütün devrimci hareketin gelişmesi ve onun geleneksel zayıflıklarının giderilmesi yolunda ileri doğru atılması önemli bir adımdır.

Komünist partileri faaliyetlerinde, devrimci teori olmadan devrimci hareket olamayacağı; ve devrimci faaliyet gösterilmeden, atılacak adımlarda güvenilir bir giriş ödevini görececek bir teori yaratılamayacağı hakkındaki Lenin'in ünlü tezlerinden yön almaktadırlar.

Amerika Birleşik Devletleri Emperyalizmi Lâtin Amerika halklarının baş düşmanıdır.

Partilerimizin çok önemli pratik ve politik bir ödevi, Amerika Birleşik Devletleri – Emperyalizmi egemenliğine karşı sürekli, çok yönlü savaştı ve böyle de kalacaktır.

Lâtin Amerika halkları İspanyol derebeylik egemenliğinden kurtulduklarından beri, yeni sömürgecilere karşı ve en başta da daha 19.yüzyılın sonlarında büyük emperyalist devletlerin dünyayı bölüşmelerine faal olarak katılan A.B.D.'ne karşı özgürlüğünü savunmak zorunda kaldı.

«Kuzeydeki ejderha»nın Lâtin Amerika için taşıdığı tehlikeye daha Bolivar dikkati çekmişti. Ve kıt'amızın yüzyılı aşkın bir zamandan beri sürekli olarak saldırıya uğramakta, içişlerine açıkça karışılmaktadır. Bazen bu müdahaleler yerli gerici hükümetlerin rızasıyla olmaktadır. 19.yüzyılın ikinci yarısında Kolumbiyanın oligarşi hükümetlerinin onaylamasıyla Panama Boğazı'nın bir çok kere işgal edilmesi buna bir örnek sayılabilir. Gene bazı hallerde, özellikle ABD. artık emperyalist bir büyük devlet olduktan sonra, başka halklara karşı, ağızlarına tıkaç olacak antlaşmalar ya da kanunlarda kurnazca «düzeltmeler» yapılması yoluyla onları bo-yunduruk altına almak amacıyla açıkça silahlı saldırıya girişiliyordu. İşgal edilerek bir sömürge haline getirilen Portoriko'nun, bu yüz yılın başında Küba'nın ve Panama'nın kaderi bu oldu; bu ülkelere silah zoruyla kabul

ettirilen «Anlaşmalar» yoluyla, gerçekte onların iç hayatına karışma ve dış siyasetlerini denetleme hakkı sağlandı.

Birinci dünya savaşından ve özellikle 1945 yılında alma faşizminin yenilgiye uğratılmasından sonra ABD.-emperyalizmi, öteki emperyalist devletleri geri iterek, kendi endüstrisinin ham madde kaynağı ve mamullerinin alıcısı olan geniş Lâtin Amerika pazarları üzerinde egemenlik kurmayı hızlandırdı.

Halkların ve bu arada bazı hükümetlerin de artan direnişi ABD.-emperyalizmini, Lâtin Amerika ülkelerini kendi ekonomik, politik ve askeri etkisi altında tutabilmesini sağlayacak yeni ekonomik egemenlik biçimleri aramaya zorladı. Bunun sonucunda da, 1940 yılları sonlarıyla 1950 yılları başlarında ünlü «yardım» anlaşmaları meydana çıktı. Böylece, Lâtin Amerika ekonomisi üzerinde amerikan tekellerinin egemenliğini korumak ve kuvvetlendirmek, aynı zamanda kuzeydeki devin endüstrisi için bu kıt'anın hep bir ham madde kaynağı olarak kaldığı durumu sürdürebilmek amacıyla «Truman Doktrini», «4-Madde Programı» ve öteki programlar birbirini izledi.

Fakat, 1 Ocak 1959-da, dev sömürgeci devletin kıyılarından 90 mil ötede Küba devrimi zafere ulaştı; bu devrim hızla sosyalist devrime dönüştü ve kıt'anın bütün ezilen halkları için bir bayrak, bir meş'ale oldu.

Lâtin Amerika «bilirkişileri» ve «uzmanları», yerkürenin bu kesiminde emperyalizm ile onun uşaklarının varlığını tehdit eden bu hastalığı yok etmek için hemen muska hazırlamaya giriştiler. Böylece, devrimin gelişmesini engellemek ve Lâtin Amerika'nın emperyalist egemenlik çemberinden sıyrılmasını önlemek amacını güden en ciddi ve en tehlikeli girişimlerden biri olan «İlerilik için birlik» ortaya çıktı. «İlerilik için birlik» yaratıcıları gizli amaçlarına, ülkelerimizin geri kalmış yarı-feodal ekonomik yapısında değişimler yaparak, yani Küba'nın baş vurduğu gibi devrimci yoldan değil de reformist yoldan ulaşmaya çalıştılar.

Ne var ki, «İlerilik için birlik», halkların kurtuluş savaşındaki hızlanmayı önleyecek yetenekte değildi. Bu yüzden emperyalizm az sonra yeniden, yüzyılımızın başında yaptığı gibi, «büyük cop» yöntemine baş vurdu. Böylece 1964 yılı Ocak ayında Panama halkına karşı gaddar saldırganlığa geçildi ve bu da Dominik Cumhuriyeti'ne karşı silahlı barbarlık işgaline doğru atılmış ilk adım oldu.

Dünya sosyalizminin ve milli kurtuluş hareketlerinin gücünün artmasına karşılık olarak emperyalizm küstahça şunu öne sürmeye başlamakta: ABD., – tellallarının görüşüne göre – ünlü «batı uygarlığının, özgürlüğün ve demokrasinin» tehlikede olduğu, ya da kısa bir deyimle ABD.'nin ekonomik, politik ve askeri çıkarlarının tehdit edildiği her bölgeye girme hakkına sahipmiş. Yani açıkça karşı-devrimlerin ihraç «hakkı», işgal «hakkı» ilân edilmekte ve bu yapılırken dünya kamu oyunun düşüncesi hiçe sayılmakta ve bir zamanlar Kore halkına karşı girişilen saldırganlıkta olduğu gibi bir Birleşmiş Milletler perdesine bürünmekten bu kez vazge-

çilmektedir. Conson-Doktrini dünyanın hiç bir bölgesinde, ve hele ABD.'nin «arka avlusu» Lâtin Amerika'da hiç bir devrime izin vermek istemiyor. Statükonun değişmesini önlemek ve batı yarıküresi halklarının vicdansızca sömürülmesini sürdürmek için ABD., amerikan yurtdaşlarının «hayatı ve mülkünü», ya da «tehdid edilen» ekonomik çıkarlarını «savunma zorunluğu» bahanesiyle bütün silahlı kuvvetlerini seferber etmeğe hazırdır.

Emperyalizm, Lâtin Amerika ülkelerine sızarken bunutürlü biçimlerine baş vurmuştur. Bazen dış görünüşünü değiştirmekte, ama özü hep aynı kalmaktadır: Saldırganlık, hükmetme hırsı ve boyunduruk altına aldığı halkları yağma etmek. Bazen onun geleneksel sömürgeci çehresini, bazen de yeni-sömürgeci çehresini görüyoruz. Ve bugün emperyalizm bazı yerlerde yeniden reformizm ile cilve yapıyorsa, yarın gene elinde «büyük cop»u gördüğümüzde buna şaşmayalım.

Emperyalist egemenliğin her biçimine karşı savaşta halklar yüksek bir anti-emperyalist ulusal bilinci tavında döğmektedir. Onların savaşı emperyalizmle ayrı ayrı çatışmalarda başlamakta ve gelişerek, emperyalizmin ekonomik sızmalarına karşı ısrarlı bir direnişe; üslerin kaldırılmasına, askeri antlaşmaların ve adaletsiz sözleşmelerin bozulmasına yönelmiş eylemlere dönüşmektedir. Bazı ülkelerde bu çatışma en sonunda, bir yanda devrimciler ve öte yanda tekellerin hizmetinde olanlarla Pentagonun yetiştirdiği arduların çarpıştığı silahlı savaşla sonuçlanmaktadır.

Bütün bunların yanında komünistler ve bütün devrimciler, Lâtin Amerika ülkelerinin içişlerine karışmanın en tehlikeli şekline, yâni ideolojik sızmalara karşı direnmek zorundalardır. Kurnaz amerikan propagandası, ezilen halkların milli ruhunu ezmeğe, onların bilincini uyuşturmaya ve emperyalist saldırganın beraberinde getirdiği herşeyi allayıp pullamaya çalışmaktadır. Bu propaganda sömürgeci devleti, daha erginliğe erişmiş «küçük kardeşine» bakan «ağabey» imiş gibi satmaya çalışmaktadır.

Emperyalizme karşı ideolojik savaş sorunları kompleksi, daha büyük bir dikkati ve ciddi bir bilimsel tahlili gerektirmektedir.

Devrimimizin itici güçleri hakkında

Lâtin Amerika komünist partileri *devrimin karakteri ve itici güçlerine* büyük bir dikkat göstermişlerdir.

ABD.'nin işgal ettiği ülkelerden birinin en ağır koşulları içinde savaşını yürüten ve kendisini dağıtmak amacıyla emperyalizmin giriştiği denemelere sürekli olarak karşı koyan partimiz, Panama Halk Partisi (Partido del Pueblo de Panama), daha 1956 yılında diğerleri arasında yukarıda sözü geçen sorunu dikkatle incelemek zorunluğunu duydu. Partimiz, kendisine karmaşık durumlardan çıkış olanağını veren önemli sonuçlara vardı. 1956 yılı eylülünde Panama Halk Partisi Merkez Komitesi'nin 6. Plenumu'nda ülkemizde olayların gelişmesini somut ve objektif olarak tahlil ettikten sonra şu sonucu çıkardık: Gerçi işçi sınıfı tarihsel bakımdan

Panama devrim hareketinin öncüsüdür ve devrimin sonuna kadar yürütülmesi için onun yönetimi tek garantidir; fakat, ülkemizde işçi sınıfı bu dönemde gerçekte bu rolü oynamamıştır. Şu sonuca vardık ki, orta tabakaların birkaç gurubu bu öncü birlikleri teşkil etmektedir. Belirli bir anda bu tabakalar panama devriminin öncüsü idilerse, bu, — 6. Plenumun kararında belirtildiği gibi — «tarihsel bir kanunluluk değil, fakat pratik bir gerçektir». Bu yüzden biz bu güçlere dayanmak zorundaydık. Çünkü böylece halk hareketi ileriye götürüldü ve işçi sınıfımızda, tarihin önceden tayin ettiği yerini alabilmesine yardım etmek üzere devrimci bilinç olgunlaştırıldı.

1956 yılında Panama Halk Partisi Merkez Komitesi 6. Plenumu'nun çıkardığı bu sonuçlar Panama'da devrimci savaşın bundan sonraki gelişmesi bakımından olağanüstü önem taşıyordu. Bu sonuçlar partiye, kütlelerle sıkı ilişkiler kurma, onların eylemlerini yöneltme olanağını verdi. Bu ise sınıf savaşının keskinleşmesi sonucunu doğurdu ve ülkemizde emperyalizmle oligarşinin politik durumlarını zayıflattı.

Bunlar, Lâtin Amerika komünist partilerinin, uluslararası ve kıt'a içi tecrübeler ve en başta da kendi tecrübelerine dayanarak, kendi stratejik doğrultularını nasıl işleyip seçtiklerine yalnızca bir örnektir. Komünist partilerinin, işçileri, köylüleri, küçük burjuvayı ve ilerici aydınları devrim yolundan yana, Marksizm-Leninizm yolundan yana kazanıp kazanamayacakları, büyük ölçüde bu sorunun doğru olarak çözülmesine bağlıdır...

Elbetteki Lâtin Amerika komünistlerinin kütleleri kazanma uğrunda savaşımda hiç de herşey yolunda gitmiyor. Örneğin işçi sınıfı kütlesinin devrimci savaşa aktif olarak katılmaya çekilmesinde büyük güçlükler oluyor.

Lâtin Amerika *işçi sınıfı* hızla büyümekte ve bugün memurlarla birlikte kıt'amız içinde çalışanların yansından fazlasını kapsamaktadır. «Güney konisi» ülkelerinde proletarya arasında komünist partilerinin oldukça büyük bir etkisi vardır. (İşçi sınıfının eylemlerini komünistlerin yönelttiği Şili ve Uruguay'da bu özellikle açık olarak görülmektedir.) Buna karşılık öteki ülkelerde işçi hareketi daha henüz zayıftır, giriştiği eylemlerde proletaryayı yönelten henüz marksist-leninist partiler değildir. Ekonomizmin, lonca ve küçük burjuva eğilimlerinin işçi sınıfı safları arasındaki etkisi henüz kuvvetlidir.

Komünist partileri Lâtin Amerika işçi hareketinde henüz ağır basan etkiye sahip değillerse, bu, bütün devrim hareketinde bilinçli proletaryanın etkili ve somut önderliğini sağlayabilmek için incelenmesi ve etrafıca tahlil edilmesi gereken bir sıra etkenlerden ileri gelmektedir.

İşçileri devrimden yana kazanmak için komünist partileri yeni şekiller ve yöntemler aramaktadır. Çünkü, komünist partisinin yönetimindeki işçi sınıfı katılmaksızın kıt'amızda gerçek bir devrimin mümkün olamayacağını; devrimin bir merhalesinden ötekine, demokratik ve anti-emperyalist mer-

haleden sosyalist merhaleye sürekli bir geçişin ancak işçi sınıfının önderliği altında garanti edilebileceğini pratik savaş gittikçe daha aydın olarak göstermektedir.

Halkımızın düşmanları, işçi sınıfı içindeki ajanlarıyla ve özellikle de Amerika Devletlerarası Bölgesel İşçi Örgütü (Organizacion Regional Interamericana de Trabajadores – ORIT) aracılığıyla, bu kolektif CIA ajanlarının yardımıyla istedikleri kadar çaba gösterebilir, işçi sınıfı adım adım bölünmeyi gidermekte, kendi hakları uğrunda savaşı kuvvetlendirmekte, millî kurtuluş hareketi saflarına katılmaktadır.

Ülkelerimizin millî kurtuluşu uğrunda savaşa büyük rol oynayabilecek bir sınıf, köylülerdir.

Komünist partileri arada bir köy çalışmalarını küçümsediler ve bu da köylülerin devrimci savaşa katılmasını elbetteki geciktirdi. Bununla beraber bugün bazı ülkelerde köylüler sarsılmadan kendi kurtuluşları yolunda, devrim yolunda ilerlemektedir. Örneğin Kolumbiya'da emperyalizme ve oligarşiye karşı yürütülen savaşta köylülere üstün bir rol düşmektedir. Fakat köylülerin devrimci savaş alanına böyle faal olarak katılmasına her ülkede rastlanmamaktadır. Bazı yerlerde köylüler burjuva partileri için henüz bir yedek olmakta ve bu partiler seçim oyunlarını sahneye koymak üzere zaman zaman bu yedeklerden yararlanmaktadır.

Bu sınıfın içinde bulunduğu yoksulluk, tarıma elverişli toprakların azlığı, haklarından yoksun olması – ki köylüler şehir emekçilerinin savaşarak elde ettikleri haklara bile sahip değildir –, kölece bağımlılık, köylüleri isyancı ve devrimci düşüncelere yatkınlaştırıyor. Birçok ülkede köylüler hayatta kalabilmek için her gün onları ezenlere karşı savaşmak zorunda kalmaktadır. Komünistler bu sınıfla daha canlı ve düzenli bir biçimde çalışsın, o zaman onları gericiliğin ya da reformizmin bir yedeği olmaktan daha çabuk kurtarıp devrimci bir güç haline getirmek mümkün olurdu ve köylüler proletaryanın önderliği altında ve onunla birlikte öteki sömürülen sınıfları yanlarına alıp iktidarı ellerine geçirebilirlerdi.

Bu sınıfı tezelden devrimden yana kazanıp kazanamayacağımız, onlara karşı tutumumuzun ne kadar açık, ne kadar sekterlikten ve dogmadan uzak olacağına büyük ölçüde bağlıdır.

Marksizm-Leninizm düşüncelerinin en çok etkilediği sosyal bir tabaka aydınlardır. Bugün genç ilerici aydınların esas olarak Marksizm-Leninizm yolunda yürüdüğünü söyleyebiliriz. Burjuva idealizmi vaazlarıyla boğazına kadar doymuş olan, oligarşi ve emperyalizmin saldırıları karşısında liberalizmin yüz kızartıcı gerilemesinden bıkkınlık getiren Lâtin Amerika aydınları yılmadan doğru yolu arıyorlar. APRAizm'le, Peronizm'le, «komünizm olmadan ve komünizme karşı» halklarımızın kurtuluşunu vaad eden küçük burjuva milliyetçi akımlarıyla girilen denemeler suya düştü. Çünkü aydınların dikkate değer bir bölümü, kıt'amızda Marksizm gerçeğini tanıyıp öğrenince onlardan ayrıldı.

S.S.C.B. ve öteki sosyalist ülkelerin bilim, ekonomi ve kültür alanındaki

başarıları yanında Küba devrimi de, ilerici milliyetçi aydınların Marksizme eğilmelerini büyük ölçüde hızlandırdı. Sosyalist kampın dev başarıları, Marksizmin gerçekten bilimsel tek felsefi dünya görüşü olduğunu; insanların yaratıcı gücünü, aydınlara seçkin bir rol verilen yeni toplumun kurucularının gücünü Sosyalizmin meydana çıkardığını Lâtin Amerika aydınlarına inandırıcı bir şekilde gösterdi. Öte yandan aydınlar bu hasret çekilen hedefe ulaşmak için yürütülen savaşta, halk kültürünün gelişmesine engeller çıkaran güçlerle durmadan karşı karşıya kalmaktadır. Bu savaşta aydınlar Marksizm-Leninizm'in ezici devrim gücünü daha da açık olarak görüp öğrenmektedir.

Marksist düşünceler karmaşık bir yoldan bu gurubun içine girmektedir. Aydınların Marksizm-Leninizm'i tek yönlü olarak ele aldıkları az olmuyor; ve bu da yanlış yorumlar doğurabiliyor. Fakat biz bundan endişelenmemeliyiz. Çünkü söz konusu olan, adım adım marksist tutuma yaklaşan insanlarda her zaman görülen doğal bir süreçtir. Bu insanların birçoğu daha sonra sarsılmaz birer marksist olmaktadır. Elbette bu, bizim bu sürece karışmamamız gerektiği anlamına gelmemelidir. Unutmayalım ki, teorik bakımdan tek yönlü olmak bazen politik bölünmelerin nedeni oluyor. Bunun için, bize göre, hareketin gelişme hastalıkları ile olumsuz süreçler, gerileme ve dağılma etkenleri birbirinden iyice ayırd edilmelidir.

Devrimci hareketin bölünmesinin nedeni olabilecek etkenler içinde ideolojik etken tek değildir. Kurtuluş sürecinin karşılaştığı objektif güçlükler, aynı şekilde benzer eğilimlerin baş göstermesine önayak olmaktadır. Her vaziyette önemli olan, alevlenen tartışmalarda açık ve faal bir tutum almak, yani genç aydınların yakınlığını ve desteğini kazanmamızı sağlayacak olan ve biz komünistlerin öteki güçlerle arkadaşça tartışmalardan kaçınmadığımızı ve hiç bir şekilde önceden haklı olduğumuzu önce sürmediğimizi göstermemize yardımcı olacak bir tutum almaktır.

Her şeyden önce birlik

Millî tecrit eğilimlerinin, devrimci güçler arasındaki her bölünmenin kurtuluş hareketindeki gelişmeyi tuttuğunu (bu arada kanlı yenilgilere sebep olduğunu) ve bu yüzden de gericiliğin ve emperyalizmin işine geldiğini komünist partileri iyice bilmektedir. Onun için biz, birlik uğrunda her çabayı, ortak düşmana karşı uzlaşmaz savaşta devrimcilerin safları için birlik uğrunda her çağrıyla candan selamlıyoruz.

Birlik uğrunda bu çaba, ilk bağımsızlık savaşları kahramanlarının vasiyetidir. Meksika'dan Arjantine kadar bütün kıt'ayı aşan ilk birlik bağlarını unutmadık. Lâtin Amerika'nın birliğini sağlamak uğrunda Bolivar'ın gösterdiği ve 1826 Panama Kongresi'nde zirveye ulaşan sarsılmaz çabayı unutmadık.

Lâtin Amerika komünistleri kendilerini, büyük öncülerinin devrimci geleneklerinin mirasına hak kazanmış saymaktadırlar. Lâtin Amerika komü-

nist hareketinde doğduğu andan beri kuvvetli bir birleşme çabası görülmüştür. Bu yönde birçok adımlar atılmıştır. Daha 1929 yılında Lâtin Amerika komünist partilerinin yaptıkları konferansta, anti-emperyalist eylemlerin birleştirilmesiyle ilgili önemli sorunların tartışıldığını hatırlamamız yeter. 1964 yılı kasım ayında yapılan Lâtin Amerika komünist partilerinin son konferansında da gündemde benzer sorunlar yer almıştır. Ayrıca, Orta-Amerika ülkeleri komünist partileri temsilcileriyle bir sıra ikili ve bölgesel buluşmalar yapılmıştır. Komünistler, anti-emperyalist güçlerin milli ölçüde, kıt'a ölçüsünde ve dünya ölçüsünde birleşmesinden yanadır. Bunun için biz, 1966 yılı ocak ayında Havana'da yapılan Asya, Afrika ve Lâtin Amerika Halkları I. Dayanışma Konferansı'nın hazırlanması ve uygulanmasına faal olarak katıldık. Bu konferans, milli kurtuluş uğrunda savaş yürüten üç kıt'anın birliğinde büyük bir rol oynadı. Ve halkların kurtuluş ve bağımsızlıkları uğrunda, emperyalist etkisinden arınmış bir ekonomik ve sosyal gelişme uğrunda yürüttükleri harekete yeni bir hamle getirdi.

Lâtin Amerika Dayanışma Örgütü'nün (Organizacion Latinoamericana de Solidaridad – OLAS) bu yaz Havan'da yapılacak olan konferansı, kıt'amızın devrimcileri ve halklarının birliğini kuvvetlendirebilir ve bunu kuvvetlendirmek zorunludur.

Milli kurtuluş hareketlerinin bugün dünya sosyalizm hareketinin ayrılmaz bir parçası olduğunu Lâtin Amerika komünistleri bilmektedir. Milli devrimin, sosyalist kampla aynı adımlarla ilerlediği yerde geliştiğini ve zafere ulaştığını tecrübeler göstermektedir. Ama, sosyalist kampın ve dünya komünist hareketinin etkisinden uzak kalmaya çalıştığı yerlerde de kurtuluş savaşı ciddi yenilgilere uğramakta ve emperyalistler bunlardan hemen kendi çıkarlarına yararlanmaktadır.

Bize göre, Lâtin Amerika komünist partileri arasında birlik ve anlayış uğrunda çabalar, aralarında kardeşçe ilişkilerin daha da pekleştirilmesi uğrunda çabalar, bütün devrimci kampın birliği uğrunda savaşın büyük önem taşıyan bir bölümü ve kaçınılmaz bir ön şarttır. Komünist partilerinin ve tüm devrim hareketinin eylemlerini daha iyi ahenkleştirmek, Lâtin Amerikada devrimin zaferinin ön şartlarındandır. Bu, hayatın kendisinin, olayların gelişmesinin ve son yıllarda savaşın kazandırdığı pratik tecrübelerin doğurduğu tez bir emirdir. Ayrıca bu sorun, emperyalizm ile onun gerici uşaklarının kıt'amızdaki bütün ülkelerde giriştiği eylemleri sonucunda doğrudan doğruya gündemde yer almıştır.

Bilindiği gibi emperyalizm yıllardan beri kıt'anın gerici rejimlerini birleştirmeğe çalışmaktadır. Bu yolda başarısızlığa uğradığı oldu mu? Bize öyle geliyor ki, emperyalizm birkaç başarı sağlayabilmiş olması burada ağır basan nokta değildir. Gericilik, elindeki karşı-devrimci güçleri adım adım, diplomatik organlardan, ezgi organlarından askeri ve ekonomik birliğe kadar hepsini Washington'un yönetimindeki Amerika kıt'ası sistemi içinde birbirleriyle ahenkleştirdi. Bu yüzden, komünist partilerinin gerici

güçler arasındaki her türlü birlik görüntülerini dikkatle incelemeleri ve sorunlarını birlikte çözme yollarını ve yöntemlerini bulmasını bilen sömürücü sınıfların tecrübelerinden kendi savaşlarını kuvvetlendirmekte yararlanmaları amaca uygun olur.

Lâtin Amerika komünistlerinin önünde, açık ve somut cevaplar vermemiz gereken karmaşık ve ağır ödevler bulunmaktadır.

İlerici güçlerin bilinçli kurumları olarak biz bu sorunların çözümüne, hakkettikleri gibi tezelden yanaşmak zorunluğundayız ve bunu yapacağız da. Bize göre, komünist partilerinin buluşmaları ya da görüşmeleri bunun için iyi bir yöntemdir. Bu buluşma ve görüşmeler, kıt'amızdaki devrim savaşının prensip sorunlarını tartışmamız, bunları temelli bir biçimde ele almamız ve birbiri ardından somut olarak tahlil etmemiz için mükemmel imkanlar vermektedir. Böyle bir tartışma sırasında, kıt'a ölçüsündeki birlik çerçevesi içinde kendini gösteren milli özellikler; küçümsedikleri ya da önemsendikleri zaman bazen ortak çabaların kesin bir ödev üzerine yoğunlaştırılmasını önliyen özellikler daha kolay kavranabilir.

Bununla beraber, 50 yıl boyunca erişemediklerimize bir görüşmede ulaşabileceğimiz düşünülmemelidir. Fakat, bu yolda, sorunların ciddi ve objektif olarak ele alınması yolunda, devrimimiz boyunca ortaya çıkan ya da çıkacak olan yeni görüntülerin somut ve objektif olarak tahlil edilmesi yolunda sebatla ve kesinlikle yürümek gereklidir. Ancak gerçeklere cevap verebilen ortak çözümlerin birlikte aranması yoluyla ortak amacımıza, Lâtin Amerika komünist hareketinin ve tüm olarak devrimci, demokratik, anti-feodal ve anti-emperyalist hareketin pratik eylemlerinde birliğin ve ahengin sağlanması hedefine ulaşabiliriz.

Askeri hükümet darbesinden sonra Yunanistan

Panayotis Mavromatis

21 Nisan sabahı, bütün dünyayı şaşırtan bir habere göre, bir gece önce Yunanistanda, aşırı gerici ve Amerikan taraftarı ufak bir subay grubu, Kralın muvafakatı ile, Anayasayı yürürlükten kaldırmış, parlamenter rejimi silip süpürmüş, siyasi partileri yasaklamış, yöneticilerini tevkif ettirmiş, basın özgürlüğüne son vermiş, açık bir diktatörya kurmuştu. Bu darbe, 28 Mayıs günü yapılacak olan genel seçimlerden bir ay önce olmuştu. Eşi görülmemiş bir insan avı başlıyordu. Gece ortasında, Atinada, Selanikte, ve daha birçok yerde, binlerce insan uykularından uyandırılıp muvakkat toplama kamplarına atılıyor, daha sonra da gemilere bindirilip ıssız susuz Yura Adasına sevk ediliyordu. Tutukluları yargılayacak askeri mahkemeler kuruluyor. Harp sonrası Avrupasında türlü felâketlere uğrayan Yunan halkının en seçkin binlerce evlâdı ölümle karşı karşıya kalmıştı. Aralarında Manolis Glezos gibi tanınmış şahsiyetler de vardı.

★

Avrupanın ve dünyanın geniş çevreleri Yunanistanda böyle bir diktatöryanın kurulacağını hiç tahmin etmemişti. Ama Amerikanın ve NATO'nun uydusu haline gelen bu ülkede olup bitenleri dikkatle izleyenler bu işe o kadar şaşmamıştı. İki yıldan beri Yunanistan Komünist Partisi, Amerikalılardan yardım gören gerici güçlerin, bütün kitle hareketlerini, demokrasi savaşını durdurtacak bir askeri darbe hazırladıklarını söylüyordu. Mart 1967 de yapılan Merkez Komitesi toplantısında, Politbüro'nun faaliyet raporu, zengin azınlığın, kralın ve Dış İşleri Bakanlığının seçimlerde baskı ve yıldı yollarına başvuracağını, halk oyunu şaşırtmaya çalışacağını belirtiyordu. Öte yandan bu rapor, diktatörya taraftarlarının niyetlerinden vazgeçmediklerini söylüyor, halkı, seçimleri hemen hazırlamaya, tedbirli olmaya, diktatörya tehlikesine karşı koymaya çağırıyordu.

Yunanistanda kurulan askeri diktatörya, bütün Avrupa halklarını endişeye düşürdü. Karlovi Vari'de toplanan Komünist ve İşçi Partileri Konferansının Bildirisi ve bütün ülkelerde gittikçe yükselen güçlü protesto hareketleri bu endişeyi dile getirdi. Bu endişe yersiz değildir. Çünkü bu askeri hükümet darbesi Amerikan emperyalistlerinin ve Avrupadaki başlıca muttefiği, yani Bonn hükümetinin iktisadi siyasi ve askeri plânlarına sıkı sıkıya bağlıdır.

1944 Aralık ayında, İkinci Dünya Harbi henüz bitmemişken, Amerikadan yardım gören İngiliz emperyalistleri, gerici güçleri iktidara geri getirmek, böylelikle Avrupanın Güney-Doğusunda Sovyetler Birliğine karşı kullanılacak bir harekât üssü kurmak üzere, askeri müdahale yoluna gitmişlerdi. Bugün de, Hitlerci faşizm yenilgiye uğradıktan 22 yıl sonra, faşizmi Avrupada canlandırmak, Lâtin Amerikada, Afrikada, Güney-Doğu Asyada uyguladığı metotları kıtımıza da sokmak için, Amerika bir kere daha Yunanistanı seçmiştir.

Yunanistandaki durumunda son yıllarda görülen gelişme, Vaşington'u endişeye düşürüyordu. Bu gelişme, Amerikanın Yunanistanda elde ettiği çeşitli imtiyazları tehlikeye düşürebilirdi. Köklü bir çareye başvurulması, elindeki kuklaları ve Saray güruhunu kullanarak, şiddet yoluna gitmesi, bu yüzdendir.

1963 yazında Karamanlis hükümetinin düşmesiyle, Amerikalılara sıkı sıkıya bağlı gerici sağ güçlerin onbir yıllık egemenliği son bulmuş, Yunanistan demokratik gelişme yoluna girmişti. Radikal Milli Birlik (ERE)'nin Kasım 1963 ve Şubat 1964 seçimlerinde ezici bir yenilgiye uğraması bunu ispatlıyordu. Saray, gerici güçler ve Amerikalılar için, Karamanlis'in iktidardan uzaklaşması büyük bir felâketti.

Daha o dönemde, bu güçler emperyalist taraftarı gerici çevrelerin iktidara dönmesini sağlamak üzere çeşitli faaliyetlere giriştiler. 1964 yazında, bir askeri hükümet darbesi söylentileri yayılmış, hükümet, bazı önleyici tedbirler almak zorunda kalmıştı. İkinci teşebbüs, 15 Temmuz 1965 tarihli hükümet darbesi oldu. Kral, Parlâmento çoğunluğunca desteklenen Merkez Birliği hükümetini işten uzaklaştırıp, yerine gerici ERE'ye dayanan, güvenebileceği bir hükümet kurdu. O günden bu yana, Kral defalarca siyasi hayata açıktan açığa müdahale etti. Hükümet darbesinden önceki son müdahaleyi 3 Nisanda yapmıştır: Kral, Yunan milletinin istemediği ERE partisini iktidara getirdi. 28 Mayıs seçimlerini bu yeni hükümet «idare» edecekti. Ama demokratik partilerin zaferi kaçınılmaz bir hal alınca, askeri hükümet darbesine karar verildi.

★

Amerikanın Yunanistana karşı duyduğu ilgi yeni değildir. Bu ilgi, Amerikanın dünya hâkimiyetini eline geçirme plânlarına, İkinci Dünya savaşından bu yana oynadığı «dünyanın candarması» rolüne doğrudan doğ-

ruya bağlıdır. Oysa başında güçlü Sovyetler Birliği, sosyalist dünyayı karşısında gören bu dünya egemenliği düşleri, üçüncü bir dünya savaşı olmadan gerçekleşemez. Birbirine sıkı sıkıya bağlı üç saldırgan blokun — yani NATO, CENTO ve SEATO'nun — kurulması; sosyalist dünyanın çevresinde termo-nükleer füzelerle donatılmış üslerin kurulması, bu karanlık plânların bir unsurunu teşkil etmektedir. Bu şartlar içinde, Yunanistanın coğrafi ve stratejik durumu Amerikan emperyalizminin dikkatini elbette çekecekti.

Daha yukarıda belirttiğimiz gibi, Amerika, İngilizlerin Yunanistandaki askeri müdahalesini (Aralık 1944 Ocak 1945) desteklemişti. İki yıl sonra, 12 Mart 1947 de, İngilizlerin ve Amerikalıların kışkırtması ile, Yunanistanda kanlı bir vatandaş savaşı başlamışken başkan Truman meşhur dostrinini açıkladı. Bu doktrine göre, Amerikan askeri gücünün, Amerikan parasının ödevi, yerli gerici güçlerini Yunan halkına karşı desteklemek, kurtarmak, demokratik güçleri boğmalarına yardım etmek, Yunanistanı Amerika ekonomisinin bir uydusu, arkasından da, Sovyetler Birliğine ve Doğu Avrupa sosyalist ülkelerine karşı kullanılacak bir silâh deposu, bir hareket üssü haline getirmektir. Emperyalistler bu niyetlerini gizlemiyorlardı. Amerikan basını bu plânlardan açıktan açığa bahsediyordu. Truman doktrininin ilânından üç hafta sonra, 6 Nisan 1947 de *New-York Herald Tribune* gazetesi şöyle yazıyordu: «Türkiye ile Yunanistanı seçmemiz, bu ülkelerin yardıma muhtaç olduklarından, veya demokrasi ve özgürlük bakımından örnek yeşkil ettiklerinden değildir. Bizim için bu iki ülke Karadenizi kontrol eden stratejik kapılardır.»

Truman doktrini, ve kısa bir süre sonra tespit edilen Marşal plânı mucibince, daha sonra da çeşitli «yardım» fonlarınca verilen paralar, daha çok kralcı ve faşist gerici güçlerin Yunan halkına karşı girişmiş olduğu iç savaşa gitti. İç savaştan sonra da, gerici Yunan devletinin ve Yunan ordusunun — bugünkü hükümet darbesini yapan gerici ordunun — masrafını yine bu kaynaklar sağladı. Truman Doktrininin ilânından iki ay sonra, *New-York Herald Tribune* gazetesi şöyle diyordu: «Niyetimiz, Yunan ordusunu silâhlandırmak ve eğitmek, kralcı gerici güçlerin emrinde bir ordu haline getirmektir.» Bugün görüldüğü gibi, bütün bu çabalar boşuna harcanmamıştır.

★

Şurasını da unutmıyalım ki, Truman doktrini, bir takım iktisadi ve siyasi şartlara bağlı olarak uygulanıyordu, Yunan hükümetinin bir takım taahhütlere girmesini şart koşuyordu.

Resmi istatistiklere göre, iç savaşın sona erdiği tarihten 1 Ocak 1967'ye kadar, Amerika, Yunanistanda 4.166.000.000 dolar sarfetmiştir. Buna Yunan ordusuna sağlanan ağır silâhların parasını da (yani yılda 100 milyon dolar) katmalıyız. Bu paranın %15'i, Devlet borcu olarak, Yunan hükümetinin emrine verilmiştir. Üst tarafı, «karşılıksız yardım» diye kabul

edilmiştir. Ama bu «hibe» ye karşılık olarak, Yunanistan Amerikanın bir uydusu haline getirilmiştir.

Amerika, Truman doktrini ile, Marşal plânı ile sağlanan imtiyazlarla yetinmedi. Yunanistanı genel politikasına bağlamaya gayret etti. 1952 yılının başlarında, Yunanistan saldırgan NATO blokuna dahil edildi. Onsekiz ay sonra da, Ekim 1953'te, Yunan hükümeti iki taraflı bir askeri anlaşma kabul etti. Bu anlaşma göre Amerikan askeri kuvvetleri, Yunanistan topraklarını, kara sularını, demir ve kara yollarını diledikleri gibi kullanabilecekti. Üstelik, Yunan topraklarında askeri üsler de kurulacaktı. Amerika bu üsleri, NATO'nun onaylayacağı askeri planların uygulanmasında kullanabilecekti.

Öte yandan, Yunanistan bir takım özel anlaşmalarla Amerikaya büsbütün bağlanıyordu. Meselâ, Yunanistanda, bu yıl, NATO'ya bağlı bir füze üssü maskesi altında kurulan hükleer üs faaliyete geçecektir. Yunan ve Amerikan askeri kuvvetlerden başka, topraklarımızda Batı Almanyaya ve daha başka ülkelere ait askeri birlikler bulundurulmaktadır. Yunanistanın her tarafında askeri üsler kuruldu: Amerikan hava alanları, Akdenizde kol gezen 6. Amerikan Filosunun üsleri vb. Bu Altıncı Filonun gemileri hiç durmadan Yunan limanlarını ziyaret etmektedir. Özellikle ülkemizde emperyalistlerin durumunu tehlikeye sokabilecek siyasi olaylar cereyan ettiği zaman . . .

Nihayet Amerika ve NATO, Yunanistana Yunanistana (bu üfak ülkenin nüfusu ve iktisadi imkânları göz önünde tutulursa) muazzam sayılabilecek bir orduyu silâh altında tutmak zorunluluğunu da yüklemiştir. 1965–1966 yayınlanan, askeri kuvvetlerin durumunu inceleyen yıllık raporunda, Londradaki Stratejik İncelemeler Enstitüsünün sağladığı verilere göre, Yunanistanda 160.000 kişilik bir ordu silâh altında tutulmaktadır. (119.000'i kara 17.500'ü deniz, 23.000'ü hava kuvvetlerinde.) 30.000 kişilik polis ve candarma kuvvetlerini de buna katmamız gerekir. 8 Yunan tümeni doğrudan doğruya NATO'ya bağlıdır (bir tanesi füzelerle donatılmıştır). Bu tümenler Yunanistanla sosyalist ülkeler arasındaki sınırlara, ülkemizin kuzeyine yığılmıştır. Bu sayılar, Amerikan kaynaklarının verdiği sayılara uygun düşmektedir.

Neticede, Yunanistan, milli gelirinin muazzam bir kesimini yutan, iktisadi gelişmesini engelleyen bu nisbetsiz askeri masraf yükü altında ezilmektedir.

Soh yıllarda, bu askeri masraflar gittikçe artmaktadır.

1962 yılında	5,3 milyar drahmi
1963 yılında	5,69 milyar drahmi
1964 yılında	6 milyar drahmi
1965 yılında	6,3 milyar drahmi
1966 yılında (tahminen)	7 milyar drahmi

Bunlar da resmi sayılardır.

Bu sayıların anlamını belirtmek üzere, şu mukayeseyi yapalım: 1964 yılında endüstri ve enerji kaynakları alanlarına yapılan yatırımların tutarı 6.349.000.000 drahmi idi. (Yeni aşağı yukarı askeri masraflara eşitti.) Oysa Yunanistan henüz sanayileşmeye yeni başlayan bir ülkedir!

Amerikaya ve NATO'ya göre, sosyalist ülkelere yönelecek emperyalist saldırılarda, Yunanistan bir ileri karakol ödevini görecektir. NATO manevralarının her yıl kuzey sınırlarımız boyunca yapılması bundandır. «Yaz Ekspresi» adını taşıyan son manevralar 1966 yılında yapıldı. Bunlara Bundeswehr'in bazı birlikleri, ve NATO'nun müteharrik» birlikleri katılmıştır.

Nükleer bir savaş faraziyesine dayanan bu manevraların tematiği katiyen değişmez: maksat, Kuzeyden gelen bir saldırıyı püskürtmektir. Oysa Yunanistanın büyük kuzey komşuları, sosyalist ülkelerdir. Bu kışkırtıcı manevralar sosyalist ülkelere ve özellikle Sovyetler Birliğine karşı yapılmaktadır. Neticede, bu manevralar, Pentagoncu harp kundakçılarının uzun vadeli planlarının, sosyalist ülkelere karşı hazırlanan «haçlı sefer» projelerinin bir parçasını teşkil etmektedir. Böylelikle Yunanistan, harp hazırlıkları yapılan; Amerikan emperyalizminin, NATO'cu müttefiklerinin – özellikle Bonn neo-nazilerinin – saldırgan planlarından bir atlama tahtası ödevini görecek, bir üs haline getirildi. Yunan halkı için, bu durumdan doğabilecek tehlikeler korkunçtur. Bir harp patlak verdiği takdirde, ülkemiz nükleer bir felâkete sahne olabilir.

Öte yandan, Yunanistan Amerika ve NATO için Yakın-Doğuda bir dayanaktır. Bunun için de, Girit'ten – yani Yunanistandan – sonra Kıbrıs da NATO'nun Akdenizdeki nükleer füze üsleri sistemine dahil etmeye çalışıyorlar. Kıbrıs meselesini NATO çerçevesi içinde – yani Yunan ve Kıbrıs halklarının çıkarlarını hesaba katmadan – çözmek teşebbüsleri ve bu yüzdendir. Askeri hükümet darbesinin nedeflerinden biri de budur.

★

Amerikan emperyalistleri Yunanistanı askeri ve siyasi anlaşmalar yolu ile uydu haline getirmekle yetinmediler. Amerikan tekeli sermayesi de ülkemizde kendisine çok büyük iktisadi çıkarlar sağladı. Kasım 1953 de (yani iki taraflı askeri anlaşma imzalandıktan üç hafta sonra) kabul edilen özel kanunun Anayasaya aykırı bir nitelik taşıyan bir maddesi, yabancı sermayeye sömürgeci diyebileceğimiz bir takım imtiyazlar tanımıştır. Bu kanunun hükümlerine göre, 1966 yılının sonuna kadar, Yunan ekonomisine 711 milyon dolarlık yatırım yapma hakkı – Amerikalılara tanınmıştır. Bu paranın üçte birini, Yunan iktisadının en önemli kollarına sızan Amerikan sermayesi sağlamaktadır.

Amerikan sermayesi Yunanistanın, Avrupa İktisadi Birliğine girmesini onayladı, hatta bu yola teşvik etti. Amacı, Yunanistan yolu ile Ortak

Pazara tesir etmektir. Yunanistanın iç işlerine müdahale eden Amerika aynı zamanda Amerikan tekellerinin iktisadi çıkarlarını da savunmaktadır. Yeni diktatorya hükümetinin yabancı sermayeyi teşvik kanununun daha da geniş alanlara uygulanacağını söylemesi bir tesadüf değildir. Yabancı sermayeye – özellikle Amerikan sermayesine – yeni yeni imtiyazlar tanılacaktır, demektir.

Amerikan tekeli sermayesinden başka, Batı Alman sermayesinin de son zamanlarda Yunanistanla yakından ilgilendiğini unutmayalım. Batı Alman sermayesinin yayılma eğilimleri, Federal Almanyayın karşılaştığı iktisadi güçlüklerle oranla artmaktadır. Bu güçlükler karşısında, Alman sermayesi Avrupanın güney-doğusunda iş alanları aramaya başlamıştır. Bonn'daki neo-naziler de Yunanistan meseleleriyle son derece ilgilenebilmektedir.

Bu kadar çeşitli emperyalist çıkarların savunulabilmesi için, Yunanistanda gerici bir rejim şarttır. Amerikalıların ve müttefiklerinin, Yunan iç işlerine – dolaylı, dolaysız yollarla – sık sık müdahale etmeleri, Amerikan taraftarı hükümetlerin iktidara geçmesini sağlamaları, bu yüzdendir. Şu noktayı da hatırlatalım: hükümet darbesinden önceki haftalar ve son dakikaya kadar boyunca Atınadaki Amerikan elçisi (çoğu çaman İngiliz elçisiyle anlaşarak) sıkı bir faaliyet yürütmüştür. İngiliz *Sunday Times* gazetesini ile İtalyan *Tempo* gazetesinin verdiği bir habere göre, her iki elçi, son gece Kralla görüşmüş, kendisine darbeci kuvvetlerin başına geçmesini tavsiye etmiştir.

1963 yazında kadar, Amerikan çıkarlarını canla başla savunan Karamanlis hükümeti oldu. Karamanlis hükümeti düştükten sonra, Amerikalılar, gerici güçler ve Saray, ERE partisini tekrar iktidara kavuşturmak için çabalarını hiç esirgemediler. Bu çabalar, 15 Temmuz 1965 günü, Kralın, keyfi bir kararlar, hükümeti işbaşından uzaklaştırmasıyla sonuçlandı. Yunanistanda ciddi bir siyasi bunalım başladı. Yurtsever ve demokratik geleceklere bağlı Yunan halkı, Kralın ve Amerikalıların isteklerine boyun eğmek istemedi. Buhrana demokratik bir çözüm yolu bulmak üzere yürütülen mücadele şiddetlendi. İç savaş günlerinden bu yana, kitlelerin, işçi sınıfının önderliği altında, yakın vadeli istekleri ve demokratik özgürlükleri uğruna yürüttüğü savaş hiçbir zaman bu derece keskinleşmemiştir. Yüzbinlerce, hatta milyonlarca insan bu mücadeleye katıldı. Gereci güçlerin genel seçimlerde yenileceği muhakkaktı. Sol demokratik güçler bloku teşkil eden Komünist partisi ile EDA partisi, etkilerini gitgide arttırıyordu. Bunalım günden güne şiddetleniyordu. Seçimlerde meseleye bir çakar yol bulunacakken, Amerikalılarla yerli kuklaları harekete geçti: Askeri diktatorya kuruldu.

★

Amerikalıları ve yerli gerici güçleri bu umutsuz harekete iten önemli ikinci neden ise, NATO'nun bugün geçirdiği buhrandır. Bu buhran, NATO

blokunun güney-doğu kanadının önemini, bu yüzden de Pentagone'daki generallerin Yunanistana karşı duyduğu ilgiyi arttırdı. Ne pahasına olursa olsun, ülkemizdeki stratejik mevkielelerini kuvvetlendirmek istediler. Amerikanın NATO'daki devamlı temsilcisi Cleveland'ın, son zamanlarda Atinada bulunduğı sırada yaptığı bir açıklamaya göre, Yunanistan artık NATO'nun bin kanadı değil, asıl merkezi haline gelmiştir. Bu yüzden de ülkemize yeni yeni stratejik ödevler yüklenmektedir. Başka bir deyişle, emperyalistler Avrupada saldırgan bir savaş açtıkları takdirde, Yunanistan eskisinden daha büyük ölçüler içinde bir harekât üssü haline getirilecektir. Bu şartlar içinde, durum açıktır: 15 Temmuz 1965 hükümet darbesi, Amerikan elçisinin Yunanistanın iç işlerine dolaysız ve devamlı müdahalesi, Kıbrıs meselesinin «çözülmesi» için yapılan baskı, Temmuz 1965 hükümet darbesiyle başlayan, ama halkımızın gösterdiği direnişle yarıda kalan eseri tamamlayacak olan yeni askeri darbe – bütün mesele anlaşılıyor.

Muhtemel bir «komünist ihtilâl» önleme zorunluluğı gibi, diktatorya hükümetinin darbeyi sonradan haklı göstermek için ileri sürdüğü bütün nedenler, lâftır. Bunlara, ne Yunanistanda, ne de diğer ülkelerde, kimse nin inandığı yok. Daha yukarıda saydığımız gerçek nedenler arasında, Amerikalıların Viyetnamda yürüttükleri utanç verici savaşta karşılaştıkları güçlükleri de sayabiliriz.

Ama askeri darbe Balkanlarda ve bütün Doğu Akdenizde tehlikeli bir durum yaratıyor; Avrupada ve bütün dünyada barışı tehlikeye sokuyor. Öte yandan, bu darbe, harp kundakçılarının entrikalarını açığa vurduğu için, halklar için bir uyarı olmuştur. İşin bu tarafını göz önünde tutarsak, bütün Avrupa halklarının, dünyanın her yerinde bütün barışseverlerin gösterdiği içten gelen tepkinin, yükselen protestoların, hapse atılan binlerce Yunanlı demokrasi kurtarmak için yürütülen hareketlerin nedenlerini daha iyi anlarız.

Darbenin tespit edilecek daha başka yönleri var: Bir kere bu darbeyi düzenleyenler yeni yollara, yeni metotlara başvurdular. Darbe harp sanatına uygun düşen, büyük bir dikkatle hazırlanmış bir plana göre gerçekleştirildi.

Bir kere, ordunun içinde büyük bir temizlik yapıldı. En önemli komuta mevkielelerini garanti altına alabilmek üzere, «şüpheli» bütün unsurlar önemli görevlerden uzaklaştırıldı. Darbe tam bir gizlilik içinde hazırlandı. Böylece de darbeciler sürpriz unsurundan faydalanabildiler. Şüpheli uyardırmamak için, darbeden birkaç gün önce seçimlerin tarihi bile eçiklandı. Darbeyi tertipleyenler Yunan Milli Bayramından da faydalandı: Atinada yapılacak geçit törenine katılma bahanesiyle, güvendikleri birlikleri (özellikle Kuzeydeki tank tümenlerini) başka yerlerden başkente getirdiler. Böylelikle darbeyi hazırlayanlar bütün demokratları aldatıp, ansızın bastırabildi, bir gece içinde binlercesini tevkif ettirebildi. Oysa demokratik sol güçler bir askeri hükümet darbesi ihtimalini daima hesaba katmışlardır.

Önemli bir noktaya daha değinilem: Gerek iktidarda bulunurken, gerekse iktidardan uzaklaştırıldıktan sonra, Merkez Birliği Partisi, izlediği politika ile, takındığı tutumla, emperyalistlerin, gerici güçlerin ve kralın entrikalarını kolaylaştırmıştır. Merkez Birliği partisi, komünist düşmanlığından bir türlü kurtulamadı, sol demokratik partilerle hiçbir şekilde işbirliği yürütmeye yanaşmadı. Komünist partisinin, EDA'nın bütün ihtarlarına rağmen, Merkez Birliği partisi iktidarda bulunduğı sıralarda temizliğe girişerek Devlet mekanizmasından ve ordudan faşist unsurları uzaklaştırmak istemedi. Böylelikle kendi felâketine sebep oldu. Metaksas diktatoryası ve iç savaş dönemlerinden kalma sıkı yönetim kanunlarını yürürlükten kaldırmayı reddetti. Diktatorya hükümetinin EDA partisinin lağvına karar verirken, 1947 de çıkarılan ve Komünist Partisini kanun dışı ilân eden 509 numaralı kanunu ileri sürmüş olması, bu bakımdan büyük anlam taşır. İş işten geçtikten sonra Milli Birlik partisini kınamak istemiyoruz, ama bu tutumundan bugün ve yarın için bir ders çıkarmak istiyoruz: bütün demokratik güçler birleşip hareket ederse ancak Yunanistanı bugün içinde bulunduğı buhrandan kurtarabilir, diktatoryayı devirebilir, ülkemize normal bir demokratik gelişme sağlayabilir.

★

Askeri darbe Yunanistanda yeni bir durum yaratmıştır. Gerici güçlerle, demokratik ve ilerici güçler arasında yürütülen, bu son yılların başlıca özelliğini teşkil eden ve 15 Temmuz 1965 den sonra keskinleşen savaş, yeni bir döneme girdi. Bundan sonra bu savaş çok daha çetin şartlar içinde devam edecektir.

Binlerce demokrat, siyasi hayattan uzaklaştırıldı, toplama kamplarına atıldı. Binlercesi kanun dışı şartlar içinde yaşamak zorunda kaldı. Demokratik basın yasaklandı, EDA gibi, kitleleri temsil eden partiler, örgütler, birçok sendikalar, ve büyük üç siyasi partiye – EDA'ya, Merkez Birliği'ne ve sağcı partiye – bağlı gençlik teşkilâtları, Komünist partisi, gibi, kanun dışı ilân edildi. Ama bir yandan da, bu olumsuz etkenler, bu zorluklar, diktatoryayı kabul etmeyen, sağcı, solcu, merkezci, bütün güçlerin geniş bir savaş cephesi içinde birleşmesini sağlayacak şartları yaratmaktadır. Hiçbir hükümet, ülkemizin bütün siyasi güçlerinden, bütün milletimizden, bu kadar ayrı düşmemiştir.

İlk sarsıntının etkileri yavaş yavaş azalmaktadır. Halk savaşa devam edecektir. Atinada ve daha başka şehirlerde diktatoryaya karşı traktlar şimdiden dağıtılmıştır. Çözüm isteyen sorunlar günden güne artacaktır kitleler savaş yürüttükçe, ivedili çözüm yolları bulmak, zorunluluk haline gelecektir. Yeni hükümet şimdiden gerçek yüzünü, işçi aleyhtarlığını göstererek, grev hakkını kaldırmış işçi sınıfını, en korkunç sömürücülerin, yerli ve yabancı tekellerin eline terketmiştir. Ülkenin genel sorunlarına

katılacak olan bu günlük meseleler, git gide kitlelerin seferberliğine yardım edecektir.

Yunanistan Komünistleri, her zaman olduğu gibi, bugün de, işçi sınıfının ve müttefiklerinin, bütün Yunan milletinin başına geçip, diktatoryayı devirmek üzere yürütülen savaşı düzenleyecek, yönetecektir. Hükümet darbesinden sonra yaptığı ilk açıklamada, Yunanistan Komünist Partisi halkı diktatoryaya karşı demokratik direnme grupları, faaliyet komiteleri teşkiletmeye çağırıştır.

Teori ve uygulama açılarından sosyalizm kuruculuğu Gelişmiş sosyalist toplumun kurulması yolunda

Stanko Todorof

Bulgaristan hemen de 23 yıldır sosyalizm yolunda yürümektedir. Bu süreçte Bulgaristan halkının hayatında derin devrimci dönüşümler oldu. Zaferler elde eden ve güçleri bir araya getiren sosyalizmin zirvelerinden, başarılar olduğu kadar, çözülmemiş meseleler ve sosyalizmin Bulgaristanda gelişmesiyle ilgili aşamalar ve perspektifler daha iyi görünmekte, komünizmin belirtileri daha aşikar olarak ortaya çıkmaktadır. Bulgaristan Komünist Partisi, sosyalizm uğrunda savaştaki erişilen başarılarla doğru bir değer biçilmesi ve içinde bulunduğumuz gelişme devresine ait ödevlerin çözülmesi için çabalar sarfetmektedir. Parti politikasının bu özelliği kendisini, Bulgaristanda sosyalist toplum düzeninin bundan sonraki gelişmesiyle ilgili, somut ilmi temele dayanan programı hazırlamış olan 1966 Kasımındaki Dokuzuncu kongre çalışma ve kararlarında göstermiştir.

★

Partimiz Bulgaristanın şimdiki gelişme aşamasını *gelişmiş sosyalist düzen*'in kurulması aşaması olarak kabul etmektedir. Todor Jivkov yoldaşın belirttiği gibi «şimdi Bulgaristan Halk Cumhuriyeti toplumsal-ekonomik ve siyasi gelişmesinin yeni bir aşamasında, gelişmiş sosyalist düzeni kurma aşamasında bulunmaktadır». Bu aşamanın özü ve talepleriyle ilgili olarak, Dokuzuncu kongre, Beşinci beşyılığın başlıca ödevini şöyle tayin etti: memlekette sosyalist toplum düzeninin kuruluşuna, düzenin bundan sonraki maddi-teknik temelini kurmak sureti ile devam etmek, sosyalizmdeki toplumsal ilişkileri mükemmelleştirmek, emekçilerin sosyalist bilincini yükseltmek ve bütün bunların sonucu olarak halkın hayat seviyesini yükseltmek. Gelişmiş sosyalist toplum düzeni, kapitalizmden sosyalizme geçiş

aşamasının başarıyla gerçekleştirilmesinden sonra, tabii olarak gelen aşamadır. Her ülkede, gelişmiş sosyalist toplum düzeninin kuruluşu, hacim ve somut öz bakımından ayrı ayrı ödevlerin yerine getirilmesini gerektirmektedir.

Bulgaristanda bu aşamanın başlaması, memleketimizde sosyalist devrimin zaferinden sonra meydana gelen tekml gelişmeler tarafından sağlanmıştır. 9. IX. 1944'te, işçi sınıfı ile öncüsü olan Komünist Partisinin aktif önderliği altında ve Sovyet ordusunun kader tayin edici yardımıyla zafere ulaşan silahlı halk ayaklanmasından sonra, Bulgaristanda siyasi iktidar emekçilerin eline geçmiştir. İşte bu tarihi olay, kapitalizmden sosyalizme geçişin başlangıcı olmuştur. Bu devreye ait ödevlerin yaratıcı bir şekilde çözülmesinde, Georgi Dimitrofun yönetmenliği altında toplanan Beşinci kongre (1948) fevkalâde önemli bir rol oynamıştır. Kongre Bulgaristanda sosyalizm kuruculuğunun başlıca yönlerini kararlaştırmıştır. Kongre halk demokrasisi devletinin, proletarya diktatörlüğünün bir şekli olarak oynadığı rol, toprağın peşinen millileştirilmesine lüzum kalmadan, köy iktisadiyatının, Tarım Kooperatifleri aracılığıyla sosyalistleştirilmesi yolu, Bulgaristanın somut koşulları gözönünde bulundurulmak suretiyle sanayileşme ve kültür kuruculuğu yolları belirtilmiştir.

Parti, kapitalizmden sosyalizme geçiş devresinin büyük ve bileşik ödevlerini sonuna kadar çözebilmek, sosyalist toplum düzeninin zaferini sağlayabilmek için Beşinci kongreden sonra tam on yıl boyunca çabalar sarfetmek zorunda kalmıştır. Bu on yıl içinde parti, memleketin ekonomik bakımdan geri kalışı ve toplumun küçük burjuva yapısı ile ilgili olarak büyük güçlükleri göğüslemek zorunda kalmıştır. Çalışmalarımıza, G. Dimitrofun ölümünden sonra, toplumumuza yerleşen kişiye tapma alışkanlığı büyük zararlar getirmiştir. Memleketin sosyalizm yolunda gelişmesine, dünya ölçüsündeki emperyalizm de faal surette engeller çıkarmıştır. Ve şayet bütün bunlara rağmen memleketimizde sosyalizm zafere ulaştı ve sağlandıysa bunu herşeyden evvel objektif koşullara ve toplumun gelişme kanunlarına uygun, doğru bir siyaset güden, kitlelere, işçilere, emekçi köylülere ve halk aydınlarına sapasağlam dayanan, Sovyetler Birliği ve dünya çapındaki sosyalist cephenin diğer ülkeleriyle dostluk bağlarını durmadan pekleştiren partiye borçluyuz. Kapitalizmden sosyalizme geçiş devresinin başarıyla sonuçlanmasına, BKP MK'nin Nisan plenumu (1956) ve onunla ilgili olarak parti hayatında başgösteren dönüşüm, olumlu etkiye bulunmuştur. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XX. kongresinin kararlarından hareket eden, dünya çapındaki komünist hareketin tarihi tecrübelerini ve partimizin geleneklerini gözönünde bulunduran plenyum, sosyalizm uğrunda savaştaki halkın yönetmeni olan partinin oynadığı rolün tamamıyla ortaya çıkmasını engelliyen kişiye tapma alışkanlığını ortadan kaldırmıştır.

1958 yılındaki Yedinci kongresinde Partimiz artık, «sosyalizm tekml halk iktisadiyatında tam hakim ve yönetici kuvvettir. Bu ise artık memleketi-

imizde ekonominin sosyalistleştirilmesinin tamamlandığı ve insanın insan tarafından sömürülmesine ebediyen son verildiği anlamını taşımaktadır» diyebilmek için bütün imkânlarla sahipti.

Partimiz, o zamanlar elde edilmiş olan başarılarla, memleketimizin sosyalizm yolunda çok taraflı olarak daha da gelişmesi için gerekli olan ümit verici sosyal-ekonomik ve siyasi etkenleri görüyordu. Partimiz üretici kuvvetleri çok taraflı olarak geliştirmeden ve modernleştirmeden, memleketi endüstrileştirmeden ve kooperatif düzenini sağlamlaştırmadan, toplumsal gelişmenin sosyalizme has ödevlerini tamamıyla yerine getirmeden komünizmin yüksek safhasına doğru adım atılamıyacağını açıkça görüyordu. Bu devrenin sonuna doğru memleketin sosyalizm yolundaki gelişmesinin objektif olarak tahlili, sosyalizmin kesin surette pekleştirilmesi ve üstünlüklerinin tam manasıyla ortaya çıkması için daha ne kadar çok şeylerin yapılması gerektiğini gösterdi.

Her şeyden önce, o zamanlar mevcut maddi-teknik temeller, gelişmiş sosyalist toplumun taleplerine cevap verecek durumda değildi. 1957 de üretimin, 1939 a nazaran 8 kat artmasına rağmen, sanayimiz henüz yeter ölçüde gelişmiş ve modernleştirilmiş değildi. Çağdaş ağır endüstri kuruluması meselesi de henüz çözümlenmiş değildi. Makine kuruculuğu, kimya, metalürji endüstrileri henüz başlangıç devresindeydi. O zamanlar tamamiyle kooperatifleştirilmiş olan köy iktisadiyatı, henüz gerekli teknik araçlara sahip değildi. Köy iktisadiyatı üretimindeki artış, 1957 de, 1939 yılına nazaran yüzde 141 olmasına rağmen, henüz şehir ve köy nüfusunun, yarı mamuller endüstrisinin ve ihracatın durmadan ortan ihtiyaçlarını yeter ölçüde karşılayacak durumda değildi. 1957 de nüfus başına düşen milli gelir, 1939 yılına kıyasla, yüzde 167 oranında artmıştı oma, geçmişte Bulgaristanın milli gelir bakımından Anvupada en son yerlerden birinde bulunduğu malumdur.

1958 yılına doğru ekonominin bütün kollarına sosyalist üretim ilişkileri hakim olmuştu. Bununla beraber mülkiyetin toplumsal şekil (devlet ve kooperatif) alması, henüz sosyalist üretim ilişkileri kuruculuğunun tamamlandığı anlamına gelemezdi. Toplumumuzda daha olgun siyasi ve ideolojik ilişkilerin yaratılması için çok şeyler yapılması gerekiyordu. Hayat, sosyalist devletin eylemlerinde şekil ve öz bakımından mükemmelleşmeyi, halk iktisadiyatının yönetiminde gelişmenin objektif kanunlarına uygun bir sistemin yaratılmasını gerektiriyordu. Hayat, sosyalist ekonominin etkisinin artırılmasını, sosyalist demokrasinin genişletilmesini gerektiriyordu. Toplumun üyelerinde emeğe ve toplumsal mülkiyete karşı yeni bir ilişkinin şekillenmesi, emekçilerin bilinç ve hayatında mevcut burjuva dünya görüşünün ve ahlak anlayışının ortadan kaldırılması uğrunda gayretlere devam etmek gerekiyordu. Öğretim, kültür ve bilim alanlarında bir sıra meselenin çözülmesi gerekiyordu.

Bu koşullar altında, ancak, gelişmiş bir sosyalist toplum meydana getirilmesine yöneltilmiş bir politika, gerçekçi ve ilmi temellere dayanmış bir

karakter taşıyabilirdi. Komünizm kuruluşunda objektif şekilde zaruri olan safhaların ihmalı, sosyal sürecin suni olarak zorlanması davamıza zararlı olurdu.

Sosyalizmin tam zaferinin yarattığı koşullar altında, parti sosyalizm kuruculuğunun perspektiflerini ve başlıca ödevlerini tespit etmek ödeviyle karşı karşıya idi. Nisan plenyumunun ve onu izliyen kongrelerin kararlarının yerine getirilmesinin tek mil seyri, partinin, tarihi mevkiinin gerektirdiği yükseklikte bulunduğunu gösterdi. Partinin Nisan plenyumunda kararlaştırılan hattın gerçekleştirilmesi, üretim kuvvetlerinin ve toplumsal ilişkilerin daha süratli tempolarla gelişmesinin, emekçileri komünizm ruhunda terbiye uğrındaki çalışmaların iyileştirilmesinin temellerini teşkil etti.

Memleketin iktisadi gelişmesinin perspektiflerini ilmi şekilde işliyen Merkez Komitesi, dikkat merkezini endüstrinin ve her şeyden önce onun ileri kolları olan enerji, kimya, metalürji ve bilhassa makine kuruculuğu endüstrisinin geliştirilmesi yönüne çevirdi. Bulgaristanın gelişmiş bir makine kuruculuğu memleketi haline getirilmesi yolu tutuldu, bu arada Karşılıklı İktisadi Yardım Konseyi çerçevesi içinde bazı tip makine ve tornalarda ihtisaslaşma sağlandı. Bu hat, başarıyla yerine getirilen üçüncü ve dördüncü beşyillik planların temelini teşkil ederek, memleketin iktisadi gelişmesiyle ilgili direktiflerde somut olarak gerçekleşme imkânını buldu. Burada şu kadarını belirtelim ki, dördüncü beşyillik devresinde (1961–1966) Bulgaristanda, 1960 yılında geçerli olanlardan daha fazla üretim fonu yaratıldı, 1966 yılında ise 1956 ya kıyasla üç misli fazla sanayi mamulü elde edildi.

Köy iktisadiyatının maddi-teknik temellerinin geliştirilmesi uğrunda büyük bir adım atıldı. Köy iktisadiyatının makineleştirilmesi gelişti, kimyevi gübre sarfiyatı fazlalaştı, bir sıra sulama tesisleri inşa edildi, sulanan toprakların yüzeyi birkaç milyon dekar arttı. Tarım kooperatiflerinin irileştirilmesi üzerine, köy iktisadiyatı üretiminde ihtisaslaşma ve yoğunlaşma (konsantrasyon) alanında önemli gelişmeler kaydolundu, kooperatif üyelerinin maddi bakımdan teşviki hususunda önemli sorunlar halledildi. Bütün bunların sonucu olarak, 1965 yılında köy iktisadiyatında, 1956 ya nazaran, üretim yüzde 65 oranında fazlalaştı.

Bulgaristan Komünist Partisinin üretim kuvvetlerinin gelişmesiyle ilgili olarak izlediği yolun doğruluğunu aşağıdaki genelleştirmeler en ikna edici şekilde göstermektedir: toplumsal üretim (1939 endeksi = 100 olarak alınınca) 1965 yılında, 1956 ya kıyasla yüzde 251 den 621'e, milli gelir ise yüzde 179 dan yüzde 390 a yükseldi.

Bulgaristan 1966 yılında büyük iktisadi başarılar elde etti ve bir sene içinde milli gelir yüzde 11, endüstri üretimi yüzde 12, köy iktisadiyatı üretimi hemen hemen yüzde 15, tüketim fonu aşağı yukarı yüzde 8 oranında arttı.

Bu başarılar halkın hayat seviyesinin önemli ölçüde yükselmesine yol açtı. Son 10 yıl içinde, vatandaşların reel geliri, hemen hemen iki mislini

buldu. Köylü vatandaşların gelirlerinin daha süratle artması, prensipler ve pratik bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Bu durum sadece işçi-köylü ittifakını kuvvetlendirmekle, sadece emekçi köylüleri sosyalizm kuruculuğuna faal surette katılmaya teşvik etmekle kalmıyor, aynı zamanda şehirle köy arasında mevcut farkların ortadan kaldırılması sürecinin hızlanmasını etkiliyor.

✱

Bulgaristan Komünist Partisinin IX. Kongresi, Nisan plenyumunun ruhuna, memleketin imkânlarına ve emeğin milletlerarası bölüşümünün gelişmesine uygun olarak, Bulgaristanda üretim güçlerinin daha da gelişmesi ve gelişmiş sosyalist toplumun maddi temelini kurularıyla ilgili somut, ilmi esaslara dayanan, bir program hazırladı. Bu programda tek mil halk iktisadiyatının başlıca üretim fonlarının 1970'te, 1965 yılına nazaran yüzde 90, endüstri üretiminin yüzde 70, köy iktisadiyatının yüzde 30, milli gelirin ise aşağı yukarı yüzde 50 oranında artması öngörülmektedir. Bu demektir ki, yeni beşyillik devresinde toplumsal üretim hızlandırılmış tempolarla gelişecek, halkın hayat seviyesinin süratle yükselmesi için yeni ekonomik temeller meydana gelecektir.

Partinin IX. kongresinin, iktisadi siyasetimize esas bakımından, prensip bakımından getirdiği yenilik ekzanzif gelişmeden entanzif gelişmeye dönüşüm hususunda gösterdiği yoldur. Bu yolda yürümeyi, başta dünyadaki ilmi-teknik devrim ve milletlerarası çapta üretim artışı, Bulgaristanın dünya ölçüsünde mal değiş tokuşuna katılması, milli gelirin artış temposunun hızlandırılması zarureti ve halkın hayat düzeyinin durmaksızın yükselmesi olmak üzere, çeşitli sebepler ve görüşler gerektirmektedir. Parti Merkez Komitesi, bizim, emeğin toplumsal verimi hususundaki geri kalışımızı zamanında farkettiler, çağdaş üretimdeki gelişmenin yeni talep ve kanunlarının önemine gereken değeri biçti ve Dokuzuncu kongrenin huzuruna, olgunlaşmış iktisadi meselelerin ve ödevlerin çözülmesiyle ilgili, yapıcı bir programla çıktı. Şimdi biz iktisadi, örgütlenme ve siyasi çalışmalarımızda şu görüşü gözönünde bulunduruyoruz: Yönetici kadrolar, ilim işçileri, mühendis ve teknisyen aydınlar ve bütün emekçiler halk iktisadiyatının bütün kollarının geliştirilmesinin ve modernleştirilmesinin zaruretini ne kadar çabuk ve iyi anlar, bunların gerçekleşmesi için ne kadar örgütlenmiş şekilde çalışırlarsa, iktisadiyatımız gelişmesinde o derece başarılı ve neticeli olacak, sosyalist toplumumuz o derecede daha olgun ve daha zengin hale gelecek ve böylelikle Bulgaristanda komünizmin kurulması için gerekli temeller yaratılmış olacaktır.

İlim, gerekli şekilde gelişip, doğrudan doğruya üretim gücü haline gelmedikçe, teknik ilerleme sağlanmadıkça, halk iktisadiyatının entanzifleşmesi ve modernleşmesi düşünülemez. Son yıllarda Bulgaristanda, üretime gitgide daha faal yardımda bulunan ilim-araştırma enstitülerinden ve proje-inşaat örgütlerinden ibaret geniş bir ağ kurulmuştur. Dokuzuncu

kongre, hayatın durmadan artan ihtiyaçlarından hareketle, önümüzdeki birkaç yılın ilmi ve teknik ilerleyişinin başlıca ödevlerini belirtmiştir. Belli başlı ilmi güçlerin dikkati, sosyalizm kuruculuğunda kesin önem taşıyan bileşik ilmi ödevlerin hallerine yönelecektir. Bilhassa ilmi araştırmaların etkisini arttırmak ve bunların sonuçlarını süratle uygulama alanına aktarmak işine özel bir dikkat ayrılacaktır. Bizimki gibi bir memleket için, başka ülkelerin teknik gelişmede geride bıraktıkları aşamaları tekrarlamak değil, mümkün olan en kısa süreler içinde, dünyanın en ileri memleketlerinin üretim ve ilmi-teknik alanlardaki en yeni tecrübelerini benimsemek ve uygulamak zaruridir.

Kongre, iktisadiyatımızın etkisinin artmasının esas koşullarından birinin üretimde, emekte ve yönetimde ilmi örgütlenmenin benimsenmesi olduğunu göstermiştir. Bu, devlet çapında büyük ve bileşik bir meseledir ve çözülmesi esaslı hazırlığı, iktisadi bakımdan ilerlemiş memleketlerin tecrübelerini dikkatle öğrenmeyi, sosyolojik bakımdan ve mühendis-teknisyen eylemi bakımından sistematik araştırmaları, bunlar için lüzumlu kadroları yetiştirmeyi gerektirmektedir. Şimdi, Merkez Komitesinin yönetmenliği altında, halk iktisadiyatında teknik ilerlemenin hızlandırılması, üretimde, emekte ve yönetimde ilmi örgütlenmenin kesinlikle benimsenmesi uğrunda somut tedbirler sağlanmasına çalışılmaktadır.

Bulgaristan Komünist Partisi, iktisadiyatımızın entanzif gelişmesi uğrunda kesin dönüşüm savaşına, olağanüstü önemli ve elverişli bir amilin varolduğu koşullar içinde başlamaktadır ki, bu da, halk iktisadiyatıyla ilgili hatla, halk iktisadiyatının yeni yönetim sistemi arasındaki sıkı bağıdır. Yeni sistemin başlıca amacı sosyalist iktisadiyatımızda yüksek etki sağlamaktır, bu ise, ancak, iktisadi gelişmenin entanzifleşme amiline öncelik tanımakla mümkün olabilir. Yeni sistem, aslı, temel prensipleri ve ekonomik mekanizması bakımından öyle kurulmuştur ki, emek verimliliğinin durmadan artması, üretimin entanzifleşmesine bağlı diğer amillerden en geniş ölçüde faydalanılması ile ilgili esaslar yaratmaktadır. Yeni sistem, teknil halk iktisadiyatının entanzifleşmesini etkilemekte ve genel olarak halkın, vatandaş gruplarının ve kişilerin çıkarlarını aynı yöne çevirmekle, onları yüksek verimli, toplum için zaruri üretime, iktisadi bakımdan teşvik etmektedir.

Memleketimiz milli ekonomisini geliştirmekle, sadece kendi kaynaklarından tamamiyle faydalanmakla kalmamakta, aynı zamanda dünya çapındaki sosyalist topluluğa dayanmakla, Karşılıklı Yardım Konseyine faal surette katılmakla, iktisadiyatımızı üretimde, ihtisaslaşma ve kooperatifleşme temeline dayanarak, Sovyet iktisadiyatına yaklaştırmaya hattını uygulamaktadır.

★

Bulgaristan Komünist Partisi, üretim kuvvetlerinin gelişmesiyle ilgili başlıca meseleleri, toplumsal ilişkilerin topunun birden mükemmelleşme-

sine sıkı surette bağlı olarak halletmektedir. Bu görüşün derin temelleri vardı ve bugün de vardır. Üretim, aslı itibarıyla bir toplumsal süreçtir ve bu sebepten gelişmesinin ölçüleri ve tempoları sosyalist toplumsal ilişkilerin olgunluğuna bağlıdır. Partimiz bu ilişkilerin sosyalizm yolunda gelişmemizde oynadığı büyük yaratıcı rolü açıkça görmekte ve bunların tam zafere kavuşması ve durmaksızın mükemmelleşmesi için bütün tedbirleri almaktaydı.

Parti Merkez Komitesi, geçmişteki hatalı görüşleri ve yönelişleri ortadan kaldırarak, son on yıl içinde ekonominin bütün kollarında, sosyalist üretim ilişkilerinin mükemmelleşmesi için, ilmi esaslara dayanan bir sıra tedbirler almıştır. Mülkiyetin kooperatif şeklinin küçümsenmesi meyli ortadan kaldırılmış, bu mülkiyet şeklinin sosyalizm kuruculuğundaki rolünün yükselmesi için gerekli temeller yaratılmıştır. İşçi sınıfıyla kooperatifçi köylüler arasındaki karşılıklı ilişkilerin şekil ve özü değişmiştir.

Üretim ilişkilerinin mükemmelleştirilmesinde ve toplumsal üretimin etkisinin yükseltilmesinde, memleketimizde ekonominin tröstler şeklinde örgütlenmesine geçiş, önemli bir rol oynamıştır. Son zamanlarda meydana getirilen birkaç düzine iktisadi devlet birliği üretim, teknolojik, proje-inşaat eylemlerini olduğu gibi, bazı hallerde ilgili iktisadi sektörün ticari eylemlerini de içine almaktadır. İktisadi birlikler bu sektörlerin teknil gelişmelerinden, iç pazardan ve eylemlerinin çerçevesine giren mal ihracatından sorumludurlar. Partimizin, Dokuzuncu kongre kararlarında da ifadesini bulan kanaatine göre, üretimde yoğunlaşma ve ihtisaslaşma sürecinin gitgide derinleştiği bu teknik ilerlemenin coşkun koşulları altında, ancak, devamlı surette branş presibine dayanan yönetim etkili olabilir.

Şimdi Merkez Komitesi ve Bakanlar Kurulu gayretlerini devlet iktisadi birliklerinin başarısı için zaruri olan ekonomik temelleri yaratmaya yöneltmişlerdir. Bu yılın halk iktisadiyatı planında birlikler esasına göre ayırımlar mevcuttur. Birliklere iktisadi eylemin en genelleştirilmiş bilgileri verilmiş, sermaye yatırımları, döviz kaynakları, ihracat ve ithalâta v.s. katılmaları sağlanmıştır. Birliklere sağlanan çeşitli ödenekler (fonlar) yardımıyla, üretimin entanzifleşmesi ve gelişmesiyle ilgili meseleler iktisadi yollardan halledilecektir. Planlamanın daha da mükemmelleştirilmesi işi, devletin planladığı ödevlerin, birliklerin iktisadi bağımsızlıklarıyla birleştirilmesi, onlara üretimi iktisadi bakımdan etkileyecek gerekli araçlar sağlanması hattından yürüyecektir.

Halk iktisadiyatı yönetimindeki yeni sistemin devamlı olarak uygulanması ve devlet iktisadi birliklerinin meydana getirilmesi, banknot sisteminde reform zarureti ortaya çıkarmıştır.

Şimdi, ilgili halk iktisadiyatı branşının teknil üretim süreci, halk iktisadiyatı birliklerinin yönetiminde bulunduğu için, bu birliklerin ödev ve görevlerine uygun olarak, ticarete katılma payları arttırılmakta ve şekil değiştirmektedir. Onlar, devlet monopolü çerçevesi içinde ve Dış Ticaret Bakanlığının kontrolü altında olmak üzere, dış ticaret eylemlerine hak

kazanmışlardır. Bütün bu değişiklikler, mantık olarak, iktisadiyatın yönetimine ait yeni sistemden ileri gelmektedir ve amaçları, menşelerinin tam manasıyla belirmesi için temeller yaratmak, iktisadiyatımızın entanzif gelişmesini hızlandırmaktır.

Partimizin Dokuzuncu Kongresi, kooperatif işletmelerin yönetimi için yeni biçimler aranması, kooperatiflerle devlet arasındaki karşılıklı ilişkilerin, bugünkü aşamaya daha iyi cevap verebilecek ve kooperatiflerin başına buyruk olma karakterini daha tam olarak belirtebilecek koşulları yaratacak şekilde düzenlenmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Tarım Kooperatiflerinin kongresinde kooperatif birlikleri meydana getirilmesi meselesi incelenecektir. Bu birlikler, kooperatiflerin maddi-teknik temellerinin mükemmelleşmesini, köy iktisadiyatı üretiminin artırılması ve ucuz maledilmesini etkileyecek, serbest araçlar sağlanması yoluyla, çağdaş sanayi teknolojisi temeline dayanan kooperatiflerarası ilişkiler ve işletmeler (fermalar) meydana getirecektir. Bu, kooperatif biçimindeki mülkiyetin gelişmesinde ve köyde toplumsal ilişkilerin mükemmelleşmesinde yeni bir aşama olacaktır.

Sosyalist üretim ilişkilerinin üretim kuvvetlerinin gelişmesi üzerindeki etki hızının ölçüsü ve gücü, emekçilerin maddi bakımdan teşviki sistemine çok büyük derecede bağlıdır. Parti Merkez Komitesi son yıllarda bu meseleye özel bir dikkat ayırmış ve onun yönetmenliği altında, iktisadi teşvikler derece derece, fakat durmaksızın artırılmış, emek karşılığında hak edilen ücretlerin, sosyalist bölüşme prensiplerine uygun olarak ödenmesi sistemi mükemmelleştirilmiştir.

Partimiz maddi teşvikleri manevi teşviklerden üstün tutmuyor, manevi teşvik biçimlerinin mükemmelleşmesi ve etkisinin artması, sosyalist yarışların ve komünist emek hareketinin gelişmesi, halkın sosyalist bilincinin yükselmesi uğrunda tedbirler alıyor. Partimiz, maddi ve manevi teşviklerin hedefi arasındaki karşılıklı bağlarda ve beraberlikte, sosyalizm kuruculuğunda ve halkın komünist terbiyesinde yeni başarılar sağlayan yolu görmektedir.

Maddi teşvik ancak üretim sürecinin bütün yönlerini ve unsurları içine aldığı, bütün halkın, vatandaş gruplarının ve kişilerin çıkarlarını birbirine organik olarak bağladığı, emekçileri, toplumsal üretimin kâr ve etkisini durmadan yükseltmeye teşvik ettiği zaman kendisine düşen rolü tamamiyle yerine getirebilmiş olur. Halk iktisadiyatı yönetiminde, yeni sistemin uygulanmasıyla, emekçilerin gelirlerini arttırmak meselesini yeni şekilde ele alma yolu açılmaktadır. Bundan böyle maddi üretim alanında çalışan işçi, memur ve kooperatifçi köylülerin gelirleri, elde edilen üretim hacminin artmasına ve kalitesinin yükselmesine, üretimin sağladığı kâra ve iktisadi eylemin son neticelerine geniş ölçüde bağlı olacaktır. Şurasını belirtmek lâzımdır ki, gelecekte de, emekçilerin hayat seviyesinin yükseltilmesinde, merkezleştirilmiş kaynaklardan faydalanılacaktır.

Halk iktisadiyatı yönetiminde yeni sisteme geçiş, üretimin idaresinde demokratik davranışların gelişmesini, emekçilerin bilincinin yükselmesini, emekçi kolektiflerinin üretim-işletme eylemlerinin yönetimine katılmalarında daha mükemmelleştirilmiş biçimler yaratılmasını gerektirdi. Mesela işletmelerdeki üretim komiteleri ve devlet iktisadi birliklerindeki işletme konseyleri bunlardandır. Üretim komiteleri ve işletme konseyleri etki ve yönetim organlarıdır. Bunlar üretimin geliştirilmesi ve mükemmelleştirilmesi, malların kalitesinin iyileştirilmesi ve işletmelerin kârının yükseltilmesi, gelirlerin adil bir şekilde paylaşılması, yönetici kadroların seçilmesi, kendi branşlarındaki gelişme perspektifleri v.s. ile ilgili ana sorunları incelemekte ve kararlar almaktadırlar. İşletmelerin ve birliklerin yöneticileri bu komite ve konseylerin kararlarının yerine getirilmesini sağlamakta, onların tekliflerini, kanuni hükümleri aşmamak suretiyle, gözönünde bulundurmaktadırlar. Bu da, tek yönetici prensibinin çiğnenmesine meydan vermeden, halk iktisadiyatında toplumsal yönetimin genişletilmesi imkânını sağlamaktadır. Şimdi gayretlerimiz, bu demokratik müesseselerin kendilerini tam değerleriyle gösterebilmeleri için gerekli bütün temelleri yaratmaya, onların yetki ve görevlerini en kesin surette tespitte yönelmiştir.

Uygulamalar, iktisadi yönetimdeki yeni sistemin üstünlüklerini inandırıcı bir şekilde göstermiştir. Yeni sisteme göre çalışan işletmelerde genel ve safi üretim daha çabuk artmakta, emek verimi daha büyük hızla yükselmekte, emekçilerin gelirleri daha süratli tempolarla fazlaşmaktadır. Yeni sistemin denenmesi ve uygulanması sürecinde işletme, devlet ve parti organlarının çalışmalarında bazı noksanlıklar, yanlış anlayışlar, metodlarda tutuculuk ve yaratıcılığa aykırı davranışlar, töketicilik anlayışları da görülmüştür. Partimiz şimdiki ödevinin yeni sistemin mekanizmasını mükemmelleştirmek, onun bütün üstünlüklerinin meydana çıkabilmesi için gerekli temelleri yaratmak olduğu kanaatindedir. Partinin Dokuzuncu Kongresinde de belirtildiği gibi, yeni sistemin devamlı surette uygulanması parti organlarının ve işletme idarelerinin çalışmalarında yaratıcı davranışlar gerektirmekte, planlamanın yeniden düzenlenmesi ile ilgili meselelerin zamanında halledilmesini, iktisadi eylemlerde demokratik anlayışın meydana getirilmesini ve geliştirilmesini icabettirmektedir.

Gelişmiş sosyalist toplumu meydana getirmek, siyasi toplumsal ilişkilerin mükemmelleşmesine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu mükemmelleşmenin başlıca ve objektif temele sahip yönü, hayatın bütün alanlarının demokratlaştırılması, emekçilerin memleketin sosyalist gelişmesiyle ilgili başlıca meselelerin incelenmesi ve kararlaştırılması işine katılmasını sağlamaktır ve şimdi de öyledir. Halkın memleket yönetimine etkili olarak katılmasıyla ilgili yeni, daha iyi sonuçlar veren şekiller uygulanmaya başladı: Halk meclisi

sindeki ve halk konseylerindeki daimi komisyonların hakları ve görevleri genişletildi, yoldaş mahkemeleri ve halk kontrolü organları meydana getirildi, emekçilerin toplum düzeninin korunmasına katılışları genişletildi v.s. Vatan Cephesinin, Komsolun ve sendikaların eylemleri mükemmelleştirildi. Sosyalizm kuruculuğunda, müttefikimiz Bulgaristan Çiftçi Halk Birliği büyük ölçüde olumlu bir rol oynamaktadır.

Toplum düzenimizde demokrasiyi geliştiren Bulgaristan Komünist Partisi, aynı zamanda küçük-burjuva keyfiliğine, demokrasiyi proletarya diktatörlüğünün ve toplumsal disiplinin aleyhine çevirme denemelerine, demokrasi ve genel olarak özgürlük konusundaki çeşitli soyut anlayışlara, burjuvazinin sahte ümanizmini aşılama hareketlerine karşı savaş yürütmektedir.

Dokuzuncu Kongrenin kararlarında, toplumumuzun demokratik temellerinin bundan sonraki gelişmesi meselesi, bileşik bir mesele olarak ortaya atılmakta ve incelenmektedir. Bu meselenin çerçevesi içine üretimin yönetimi olduğu kadar, çok taraflı politik ilişkiler de girmektedir ki, bunların başında sosyalist devletin rolü ve görevleriyle ilgili olanlar yer almaktadır.

İkinci beşyıllık devresinde, yeni iktisadi yönetim sisteminin koşulları altında, halk iktisadiyatı yönetiminde demokratlaştırma ile merkezileştirme arasındaki karşılıklı ilgilerin, demokratlaştırma hesabına değiştirilmesi süreci devam edecek, emekçilerin yönetime katılma payı arttırılacaktır. Kanuni bir karakter taşıyan bu dönüşümler, sadece toplumsal ilişkilerin bileşimindeki belirli unsurları değil, bunların en derin ekonomik temeli olan sosyalist mülkiyeti de hedef edinecektir. Emekçilerin üretimin yönetimine ve gelirlerin paylaşılmasına gitgide daha faal şekilde katılmaları, sosyalist üretim ilişkilerinin en derin menşeyini ifade etmektedir ki, bunlar sömürülmekten kurtulmuş eşit haklı, üretim araçlarının ortak sahibi olan emekçilerin, yoldaşça işbirliği ve karşılıklı yardım ilişkileridir. Bu alandaki demokratlaştırma, sosyalizmdeki iktisadi ilişkilerin öz ve menşeyinden ayrılamaz.

Kongrede, halk idaresinin temsil organları olan Halk meclisinin, halk konseylerinin rollerinin durmadan yükseltilmesi, parlamentonun merkezi organlar ve devlet örgütünün çalışmaları üzerindeki kontrolün artırılması v.s. gibi zaruretler de belirtildi. Kongre kararlarında, devlet örgütünün çalışmalarının tamamıyla ilmi temellere dayandırılması istenilmektedir. Bu kararlarda halk konseylerinin, halk iktisadiyatı yönetimindeki yeni sistem koşulları içindeki eylemlerinin yönleri tespit edilmiştir.

Kongre, hukuki üst yapıda tarihi bakımdan yapılması gereken dönüşümleri de tespit etmiştir. Böylelikle hukuk norm ve ilişkilerin rolleri yükselcek, demokratik özleri ve toplumsal görevleri sağlamlaşacak ve dolayısıyla halk iktisadiyatı yönetiminin etkisini arttırmada, memleketimizde toplumsal ilişkilerin topunun birden adilâne bir şekilde düzenlenmesinde daha iyi bir araç haline gelecektir. Buna bağlı olarak, Bulgaristan Halk Cum-

huriyetinin yeni anayasasının hazırlanması ödevi de verilmiştir. Bu anayasa, meydana gelen dönüşümleri belirtecek ve memleketimizin sosyalizm ve komünizm yolunda daha da gelişmesiyle ilgili hukuki temelleri yaratacaktır.

★

Geçmişte mevcut dogmatizmin, nazari hata ve yanlış anlayışların kesin surette ortadan kaldırılması, toplumsal ilimlerin gelişmesinde, propaganda ve ajitasyonun yürütülmesinde, kültürün ve sanatın ilerlemesinde elverişli koşullar yaratılmasını etkiliyordu. Toplumsal ilimlerin, gelişme halindeki toplumsal süreçleri doğur olarak ortaya çıkarması ve partiye siyasi programını hazırlayabilmesi için ilmi temeller sağlaması gerekçesiyle, bu ilimlerin sosyal görevlerinin ve anlamlarının kuvvetlendirilmesi ödevi büyük bir ihtiyaç olarak ortaya çıktı. Bu alanda Parti Merkez Komitesi örnekler vermiş oldu. Parti kongreleri materyallerinde ve Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi plenyumlarının kararlarında Bulgaristanda sosyalist devrimin karakteri ve kanuniyeti; gelişmemizin genel kanuniyeti ve kendine mahsus özellikleri arasındaki bağlar; memleketimizde proletarya diktatörlüğü devletin gelişmesinin karakteri, yolları ve perspektifleri; ülkenin 1980 yılına kadar gelişmesinin genel perspektifleri v.s. gibi, sosyalist gelişmenin önemli sorunları, yaratıcı bir şekilde işlenmiştir. Partinin son yıllarda teori ve uygulama bakımından başardığı muazzam bir iş te, halk iktisadiyatı yönetimi için yarattığı yeni sistemdir.

Bulgaristan Komünist Partisinin IX'uncu kongresinde, toplumsal ilimlerin, başta, sosyal süreçlerin ilmi bakımdan yönetimi olmak üzere, taşıdığı muazzam önem belirtilmiştir. Şimdi gayretler, sosyalist toplumsal ilişkilerin gelişmesi ve rolü, bugünkü aşamada objektif koşullarla subjektif amillerin karşılıklı etkisi, manevi huzurun karakteristiği, memleketimizde çağdaş vatandaşın ilgileri ve psikolojik hali gibi önemli sorunların çok taraflı olarak işlenmesi ve aydınlanmasına yöneltilmektedir. Bugün, toplumsal gelişme süreçlerinin ilmi yönetiminin gerçekleştirilmesi için zaruri olan koşulların, temellerin ve biçimlerin işlenmesi sorunu büyük bir önemle ortaya çıkmıştır. Bu meselenin bileşik bir karakteri vardır ve işlenmesi için birçok toplumsal ilmin, ilim müessesesinin, teori ve uygulama alanlarında çalışan işçinin çabalarını düzenlemek gerekmektedir. Parti, hayatımızın çeşitli somut meseleleriyle ilgili araştırmalara yüksek bir değer biçmekte ve bunları teşvik etmektedir. Parti, ideoloji cephesinin işçilerinden, sosyalist uygulamaları cesaretle ve yaratıcı bir şekilde genelleştirmelerini ve bu esasa dayanarak çeşitli toplumsal meselelerin halline yarar, ilmi temele sahip, teklifler ve tavsiyeler hazırlamalarını istemektedir.

Partimiz kültür hayatının yönetilmesindeki tek mil eylemlerinde marksizmleninizmi, sosyalist kültür devriminin kanunlarını ve leninist prensipleri kılavuz edinmektedir. Bu tutum memlekette kültür devriminin zafere ulaşmasını sağladı, halkın manevi yönden durmadan yükselmesi için koşullar

yarattı. Kültür hayatının yönetiminde demokratik usullerin gelişmesi, kültür ve sanat adamlarının partinin ve parti politikasının etrafında birleştirilmesi, bizim büyük başarılarımızdan biridir. Şimdi ideolojik cephemiz her zamankinden kuvvetlidir ve komünizm fikirlerini burjuva ideolojilerine karşı savunmaya, emperyalizmin ideolojik sızma denemelerini önlemeye kabiliyetlidir.

Dokuzuncu kongre, partinin ideolojik alandaki hattını tastik etti ve geliştirdi. Biz, kongrenin ideolojik cephede ve bu cephenin ayrı ayrı sektörlerinde demokratlaşmanın devamı hususundaki görüşüne büyük bir önem veriyoruz. Bizim için demokratlaşma, asla bir konjüktür veya demagoji değil, hayati bir zaruret, toplumumuzun manevi ve sosyal hayatının gelişmesi için gerekli bir koşuldur. Bundan dolayı parti, ideoloji cephesinin demokratlaşması yolundaki engelleri kesinlikle ortadan kaldırmakta, prensiplere aykırı tutumlara, temelsiz politik suçlamalara, tenkidin önlenmesine meydan verilmemesi için bütün tedbirleri almaktadır. Parti Merkez Komitesi, bundan bir süre önce, Bakanlar Kuruluna bağlı Kültür ve Sanat Komitesinin seçim esaslarına göre yeniden meydana getirilmesi, kültür hayatında toplumsal teşebbüsün geliştirilmesi, kültür kuruculuğunun başlıca meselelerinin incelenmesinde ve hallinde ilim, kültür ve sanat birliklerinin, bütün kültür ve sanat işçilerinin rolünün artırılmasını kararlaştırdı. Bu karar, toplumumuzda, manevi hayatın yönetiminde demokratlaşma sürecinin hızlandırılması için prensip bakımından yeni olanaklar ortaya çıkarmaktadır.

Edebiyatımız ve sanatımız doğru bir yolda, Marksizm-Leninizm yolunda gelişerek, sosyalizmin büyük hakikatlerini ortaya koymakta, memleketimizin devrimci gelişmesindeki gerçeklerini doğrulamakta, olumsuz belirtilere karşı savaşmaktadırlar. Sosyalist edebiyat ve sanatımızın yaratıcıları için, küçük-burjuva radikalizmi ve idesizlik yabancı şeylerdir. Edebiyat ve sanat işçilerimiz, emekçileri, komünizme karşı sadakat ruhunda terbiye eden, iyimserlik ve hayata bağlılıkla dolu, toplumcu-gerçekçi eserler yaratmaktadırlar. Sanat cephemiz, partimizin doğru, marksist-leninist prensiplere dayanan hattı sayesinde, sanat ve edebiyatı parti politikasından koparmak denemelerine karşı savaşı ve burjuva etkilerine, yenilikçiliğin ve yaratıcılık özgürlüğünün yanlış anlaşılmasına karşı mücadelesi sayesinde, ideolojik-siyasi bakımdan sağlamlaşmıştır.

Bulgaristan emekçileri sosyalizmin üstünlüklerini günlük hayatta görmek, onu gözle görür, elle tutulur halde, maddi olarak hissetmektedirler. Emekçi halk, parti politikasının doğruluğuna kanaat getirerek, komünizm fikirlerini gitgide daha derinden benimsemekte ve partinin genel hattını gerçekleştirmek için bilinçli savaşçılar olarak yetişmektedir. Halkın komünist terbiyesindeki başarılar, memleketimizde emekçilerin bilinç ve ruhi hayatlarındaki köklü değişiklikler, parti hattının doğruluğunun kanuni bir sonucudur. Bu başarılar partinin olgunluğunu, sosyalizm

kuruculuğu meselelerini doğru olarak ortaya atmak ve halletmekteki kabiliyetini göstermektedir.

Dokuzuncu kongre, parti propagandasının ide ve teori bakımından seviyesinin durmaksızın yükseltilmesi, devrimci teorimizin yayılması şekillerinin mükemmelleştirilmesi ödevini ortaya koymuştur. İnsanların kültür, yaşayış ve bilinçlerinde meydana gelen derin değişiklikler, propaganda ve politik aydınlatma meselelerinin yeni bir biçimde ele alınmasını gerektirmektedir. Bu alanda, meseleleri ilmi bakımdan ele almak usulünün devamlı ve tam olarak uygulanması, çağdaşlarımızın dünya görüşünün ve zihniyetinin meydana gelmesini etkileyen faktörlerin dikkatle incelenmesi ve telkin bakımından düzenlenmesi gerekmektedir.

Partimiz, halkı sosyalist vatanseverlik ruhunda terbiye etmekte, halkın milli gururunu kuvvetlendirmekte, burjuva milliyetçiliği kalıntılarına olduğu kadar, yabancı hayranlığına karşı da kesin surette savaş yürütmektedir. Vatanseverlik terbiyesinin tükenmez kaynağı, Bulgaristan halkının kahramanlıklarla dolu geçmişi, yüzyıllar boyunca yabancı istilâcılara ve daha sonra faşizme karşı yürüttüğü savaşlar, sosyalizm kuruculuğundaki başarılarıdır. Partinin bu alandaki eylemleri, emekçilerin, proletarya enternasyonalizmi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi ve diğer Marksist-Leninist partilerle, yeryüzündeki devrimci hareketin güçleriyle dayanışma ve dostluk ruhunda terbiye edilmesi görüşüne aykırı değildir, tam aksine, bu terbiyeye organik bağlarla bağlıdır. Tecrübemiz, partinin politik ve ideolojik eylemlerinde, vatanseverliği enternasyonalizmle kaynaştırmak hattının doğruluğunu, inandırıcı bir şekilde doğrulamaktadır.

Biz, emekçilerin vatanseverlik ve komünizm ruhunda terbiyesi uğrunda çalışmalarımızda, emperyalizmin sosyalist düzene ve marksizm-leninizme karşı yıkıcı eylemlerini artırdığını da gözönünde bulundurmaktayız. Emperyalist propagandanın amacı emekçileri siyasi ve ideolojik bakımdan kayıtsız kimseler haline getirmek, onları sosyalizmin ve marksist-leninist ideolojinin karşısına dikmektir. Bu sebepten dolayı emperyalist propaganda emekçilere, milliyetçilik duygu ve davranışlarını aşılama çalışmaktadır.

Emperyalist burjuvazinin ideolojik saldırıya geçme denemelerini kesin surette önleyebilmek için, çağdaş komünizm aleyhtarlığının belirtilerini delillerle açıklamak, emekçileri ve bilhassa gençleri burjuvaziye, burjuva ideolojisine ve ahlâkına karşı sınıfı nefret ruhunda terbiye etmek, insanların bilinç ve yaşantısındaki kapitalizm kalıntılarının köklerinin kazınması uğrunda çalışmaları iyileştirmek ve çağımızda hayati meselelerin ve iktisadi, siyasi, ideolojik ve kültürel gelişmelerin derin ve olumlu şekilde işlenilmesini sağlamak gereklidir. Ödevimiz burjuvazinin etkilerine, ideolojimizi çürütme denemelerine karşı sistematik olarak savaşmak, ideolojik bakımdan sarsılmaz, komünizme canla başla sadık insanlar yetiştirmektir.

★

Bulgaristan Komünist Partisi, memleketteki ve uluslararası alandaki bütün eylemlerinde, sosyalizmi ve komünizmi kurma uğrundaki savaşını, milletlerarası ilişkilerdeki politikasına bağlamaktadır. Memleketimiz uluslararası gerginliğin hafiflemesi, halklar arasındaki karşılıklı itimadin artması uğrunda faal bir politika gütmekte, ihtilâflı meselelerin yapıcı kararlar temeline dayanan, barışçı yollarla düzenlenmesine hizmet etmektedir.

Partimizin uluslararası alandaki politikası, sınıfı, Marksist-Leninist bir politikadır. Bu politika yeryüzündeki reel kuvvet dengesine, yani sosyal-politik bakımdan birbirinden farklı üç düzene bağlı devletler-sosyalist, kapitalist ve kısa bir süre önce sömürgecilik esaretinden kurtulmuş, gelişme halindeki devletler-mevcudiyetine uygundur. Bu politika memleketimizin Balkanlardaki görevlerini gözönünde bulundurmakta, bölgemizin barışı ve işbirliği bölgesi haline gelmesi uğrunda savaşmaktadır.

Bulgaristan Komünist Partisinin IX kongresi, memleketimizin dış siyasetini bu görüş çerçevesi içinde inceliyerek, başarılarını belirtti ve gelecekteki en yakın yıllara ait, başlıca yönlerini tespit etti.

Bulgaristan Komünist Partisinin Dokuzuncu kongresi dünya durumunun sertleşmekte, uluslararası ilişkilerdeki gerginliğin artmakta olduğu gerçeğini belirtmiştir. Bu hale sebep olan başlıca amil Kuzey Amerika emperyalizminin Viyetnam halkına barbarca saldırmasıdır. Biz, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de kardeş Viyetnam halkına, saldırganların kesin bozgununa kadar, siyasi, iktisadi, manevi ve askeri yardımda bulunmaya devam edeceğiz. Bu bizim için, enternasyonalizm ödevimizi uygulamak demektir. Hiç şüphe yok ki, Viyetnam meselesinin sadece askeri değil, aynı zamanda siyasi yönü de olduğunu unutmamak lâzımdır. Viyetnam bunalımına, siyasi bakımdan çözüm aranması hususundaki çabaların durmadan artırılması gereklidir.

Partimiz, Avrupanın güvenliği gibi, diğer bir uluslararası soruna da özel bir önem vermektedir. Batı Almanyadaki militarist ve intikamcı güçlerin atom silâhını elde etmek uğrundaki çırpınıları, bu güçlerin toprak talepleri Avrupada gerginliğin daimi kaynağıdır. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti, Varşova anlaşmasının üyesi olan diğer memleketlerle birlikte, intikamcılarının yolunu kesme hususunda azimle savaşmakta, Avrupa güvenliği için etkili bir sistemin yaratılması, Avrupa kıtasındaki halklar arasında dostluk ve işbirliği ilişkilerinin kuvvetlenmesi için çabalar sarfetmektedir.

Geleneklerine sadakatla bağlı olan ve Georgi Dimitrofun öğütlerini yerine getiren Bulgaristan Komünist Partisi, enternasyonalizm ödevlerini namusla yerine getirmek için çaba sarfetmektedir. Partimiz, dünya komünist hareketinin birliğinin kuvvetlenmesi ve aradaki anlaşmazlıkların ortadan kaldırılması uğrunda savaş yürütmektedir. Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesinin, Dokuzuncu kongredeki hesap verme raporunda, komünist ve işçi partilerinin uluslararası müşqveresinin düzenlenmesi için gerekli koşulların gitgide olgunlaşmakta olduğuna dair beyanatı geniş ve olumlu yankılar uyandırdı. Partimizin enternasyonalizmine, kongremizde

hazır bulunan kardeş partiler heyetlerinin yönetmenleri tarafından yapılan konuşmalarda, yüksek bir değer biçildi. Partimiz, Sovyetler Birliği Komünist Partisinin şahsında yaratıcı Marksizm-Leninizmin yılmaz savunucusunu, komünizm davasının savaşçısını, sadık müttefiki, yoldaş ve kardeşimizi görmektedir. Bulgaristan Komünist Partisi ile Sovyetler Birliği Komünist Partisi arasındaki birlik, ortak görüşlerimizde, ortak menfaatlerimizde, yüce davamızın ortak amaç ve ödevlerindeki köklere bağlıdır.

*

Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin gelişmiş sosyalist toplumu meydana getirmek uğrundaki başarı ve perspektifleri, partinin sağlamlaştırılmasına; parti, örgütlenme ve ideoloji alanlarındaki çalışmaların ilmi seviyesinin yükseltilmesine, parti hayatında ve yönetim prensiplerinde leninci normların daha da iyi benimsenmesine, parti organ ve örgütlerinde kolektif yönetimin kuvvetlenmesine kopmaz bağlarla bağlıdır.

Partimiz eylemlerini memleketin gelişmesinin objektif kanunlarına, dünya çapındaki komünizm hareketinin ve her şeyden evvel Sovyetler Birliğinin tecrübelerine göre ayarlamaktaydı ve ayarlamaktadır. Parti, iç veya dış, iktisadi veya sosyal, geçici veya daimi olmak üzere, memleketimizde sosyalizm kuruculuğunun gelişmesini etkiliyen amillerin rolünü gözönünde bulundurmaktadır. Parti politikasının ilmi temellere dayanması, bugün bu politikanın en önemli taraflarından biridir ve bundan sonraki başarılarımızın kaynağı ve teminatıdır.

Bulgaristan Komünist Partisinin IX kongresi, parti komite ve örgütlerinin siyasi yönetimdeki rollerinin daha da artırılması, en önemli meselelerin çözülmesinde ilmi görüşten hareketin daha geniş ölçüde benimsenmesi, parti eylemlerinde kolektif çalışmaların kayıtsız şartsız yakından takip edilmesi ödevini ortaya koymuştur. Todor Jivkof yoldaş bu konuda «şimdi, partinin bütün eylemlerinde daha da sistemli olarak pekleşmesi ve gelişmesi gerekli olan başlıca husus ve belirli bir anlamda yeni olan husus budur» demiştir.

Parti yönetiminin ilmi seviyesinin yükseltilmesinde en önemli koşul, gerçeklerin derinden ve objektif olarak öğrenilmesi, parti eylemlerinin hayatın çeşitli alanlarındaki gelişmenin somut ihtiyaçlarına göre ayarlanmasıdır. Kongre, toplumun gelişmesiyle ilgili sorunların çözülmesinde, kamuoyunun fikirlerinin ve toplum psikolojisinin, insanların düşünce ve davranışlarının incelenmesinin büyük önemini bilhassa belirtmiştir. Bu alanda, derin bir mahiyet taşıyan sosyolojik, ekonomik, istatistik, hukuki v.s. araştırmaların, zamanında toplanan bilginin ve yapılan tecrübelerin önemi son derece büyüktür. Şimdi gayretlerimiz, meseleleri ilmi bakımdan ele alma usulünün parti eylemlerinin temelini teşkil etmesine, bütün parti komite ve örgütlerindeki çalışmaların bu temele dayanmasına yönelmiştir. Merkez komitesinin yönetmenliği altında, yönetici kadroların ve uzmanların marksizm-

leninizm alanında seviyelerinin yükseltilmesi için, sistemli çalışmalar yapılmaktadır. Parti, komünistlerden bilinçli, prensip sahibi ve disiplinli kimseler olarak, başkalarına örnek teşkil etmelerini, kitleleri etkileme ve yönetme bakımından başarılar göstermelerini istemektedir.

Partinin il, şehir, bölge ve ilçe komiteleri, kongrenin kararları ışığı altında iktisadiyatın, toplumsal ilişkilerin ve ideolojik çalışmaların durumunu ve gelişmesini derinlemesine incelemekte, bütün güçleri, hayatın tek mil alanlarında, yeni başarılar uğrunda savaşa çağırılmaktadır. İlim işçilerinin faal yardımıyla, illerde ve işletmelerde iktisadi inceleme merkezleri ve grupları meydana getirilmekte, sosyolojik, ve toplumsal bakımdan somut araştırmalar yapılmaktadır. Bu ise, çalışmalar için, en rasyonel usul ve biçimlerin, başarıya götüren en iyi yolun bulunmasına imkân vermektedir.

Bu suretle partimiz, sadece sosyalizm kuruculuğunun en önemli sorunlarında ilmi temellere dayanan kararlar alması kabiliyetli, emekçilerin herkes tarafından kabul edilmiş fikri yönetmeni değil, aynı zamanda onların pratik eylemlerinin tecrübeli örgütçüsü, hayatın her alanında başarılar uğrunda savaşılarının ilhamcısı olduğunu ispat etmektedir. Partimizin, sosyalizmin başarıyla kurulması, üretim güçlerinin, toplumsal ilişkilerin ve kültürün gelişmesi uğrunda bütün gayretleri, toplum düzenimizin gerçek ümanizminin, insan refahı uğrunda kaygılarının delilidir.

★

Gelişmiş sosyalist toplumun kurulması büyük ve bileşik bir dâvadır. Bu iş, partinin, meseleleri ilim-teori bakımından aydınlatmasını; sosyalizmin teknik-maddi temelini kuruluması, toplumsal ilişkilerin mükemmelleştirilmesi, emekçilerin hayat seviyesinin ve bilincinin yükseltilmesi uğrunda ödevleri ise, pratik bakımdan çözmesini gerektirmektedir. Partimiz, halkımızı bu yolda inançla yürütmektedir. Parti, Dokuzuncu kongresinin kararlarıyla, halkı, Bulgaristanda sosyalist toplumun bundan sonraki gelişmesi için, ilmi temellere dayanan bir programla silâhlandırdı. Şimdi partinin bütün enerjisi, iradesi ve çabaları bu programın pratikte gerçekleştirilmesine yöneltilmiştir. Bulgar komünistleri bunu yapmakla en önemli milli ve enternasyonal ödevlerini yerine getireceklerine kanidirlir.

Almanya Sosyalist Birlik Partisinin VII. Kongresi

Alman Sosyalist Birlik Partisinin VII. Kongresi 17–22 Nisan tarihleri arasında Berlinde toplanmıştır.

Kongreye, elde edilen başarılardan doğan haklı bir kıvanca ve devrimci heyecana sıkı sıkıya bağlı, verimli bir bilimsel hava hâkim oldu. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle kurduğumuz sıkı dostluk bağları çalışmaların başlıca özelliklerinden birini teşkil etti. Kongre, Amerikan saldırı-ganlarının ve bütün gerici güçlerin işlediği cinayetleri şiddetle protesto etti, kahraman Viyetnam halkı ile, özgürlük, demokrasi, sosyalizm uğrunda savaşılan bütün güçlerle dayanışma halini açıkladı.

Metni bütün delegelere dağıtılan Merkez Komitesi faaliyet raporundan başka raporlar da okundu: Walter Ulbricht «Demokratik Almanya Cumhuriyetinde sosyalizmin eksiksiz kurulmasına kadar toplumsal gelişme», Willi Stoph'un: «Milli iktisadi ilgilendiren sorunların çözümü», Erich Honecker'in «Sosyalizmin kuruluşu tamamlandığı dönemde Partinin oynadığı rol.»

Kongre, daha önce yüzlerce, binlerce partili ve sempatizan arasında yürütülen tartışmaları devam ettiriyordu. Bu tartışmalardan sonra Kongre, bilimsel kanıtlara dayanarak, sosyalist toplumun gelecekteki gelişmesinin tarifine geçti. Walter Ulbricht yoldaş haklı olarak şunları söyledi: «Bu Kongrede okunan raporlar ve alınan kararlar, parti üyelerinin, parti sorumlularının, bilginlerin, emekçilerin sağladığı kolektif çalışmaların meyvalarıdır. Bilim, üretim, ve kültür alanlarında yürüttükleri çalışmalarla, birçok yeni sorunun çözülmesine yardım etmişlerdir.»

★

Kongre, VI. Kongrece kabul edilen sosyalist kuruluş programının uygulanmasında elde edilen büyük başarıları inceledi. Bu başarılar Parti ile kitleler arasındaki birlik, Marksist-Leninist fikirleri etkili şekilde uygulayan çalışmalar sayesinde elde edilmiştir.

Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesinin raporu ile Merkez Komitesi Birinci Sekreteri Walter Ulbricht'in raporları VI. Kongreden bu yana katedilen yolu derinlemesine inceledi, gelecekteki gelişmenin olanaklarını çizdi.

Bu iki kongre arasındaki dönemde sosyalizmin çok büyük ölçüler içinde kurulmasını sağlayan çalışmalar yürütüldü. Emeğin sosyalist niteliği daha

kuvvetle belirdi, emekçilerin sosyalist bilinci gittikçe keskinleşti. İşçilerin, kooperatif üyesi köylülerin, aydınların vatandaş bilinci, sosyalizmi kuran etkili güçlerden biri haline geldi. Sosyalist insanın gelişmesi bu dönem içinde sağlanan başlıca sonuçlardan birini teşkil etti.

Kongrenin belirttiği gibi, Cumhuriyetin iktisadi, büyük başarılarla gelişmektedir, ilerlemeler yıldan yıla hızlanmakta, üretiminin kalitesi artmaktadır. 1962 ye oranla 1966 da elde edilen milli gelirdeki mutlak artış üç kat daha yüksek olmuştur. Son yıllarda bu artış, gelişmiş sanayi ülkelerindeki düzeyi-hiç düşmeden tutmuştur. Aynı dönem içinde, sanayi üretimi % 125 artmıştır. Partinin izlediği iktisadi politika, uygulanan yönetim yol ve biçimleri, üretim etkililik indekslerini yükseltti, teknolojinin en ileri alanlarında, endüstrinin temposunu hızlandırdı.

Bu sonuçlar sosyalist üretim yolunun muazzam içgücünü belirttiği gibi, bir prensip değeri de taşımaktadır. Çünkü Almanyanın bölünmüş halinden doğan büyük zorluklara, Alman emperyalizminin kısırtıcı politikasına, iktisadi baltalamalarına rağmen, Demokratik Alman Cumhuriyetinin emekçileri kısa bir süre içinde bilimsel ve teknik devrimin gerekliliklerine uygun olarak gelişebilen, dengeli, eksiksiz bir iktisat kurabilmiştir.

Partimiz ülkemizde, sosyalizm dâvasına inanmış, yüksek vasıflı işçi, köylü ve aydın kadroları yetiştirdi. Yirmi yıllık bir dönem içinde, Marksist-Leninist nazariyeden esinlenen Alman Sosyalist Birlik Partisi, milyonlarca insanın bilincini, toplumsal benliğini değiştirdi, Almanya tarihinin ilk sosyalist devletini kurdu ve kuvvetlendirdi.

Alman Sosyalist Birlik Partisi VII.Kongresinde yürütülen çalışmalarını bir başka özelliği de, incelenen sorunlara eğilirken gösterilen bilimsel tutum oldu. Elde edilen sonuçların Marksist-Leninist bir açıdan değerlendirilen, bilimsel ve teknik ilerlemede beklenen sonuç olanaklarını inceleyen Kongre, DAC'de kurulacak gelişmiş bir sosyalist toplumun perspektiflerini çizdi.

Kongre gelişmiş bir sosyalist toplumun temel özelliklerini bilimsel bir anlayışla tanımladı. W.Ulbricht'in raporunda belirtildiği gibi, Demokratik Almanya Cumhuriyetinde kurulmakta olan gelişmiş sosyalist toplumsal sistemin başlıca özellikleri, üretici güçlerin yüksek düzeyi ve hızlı artış temposu; sağlam, gittikçe gelişen sosyalist üretim ilişkileri, sosyalist demokrasinin büyük gelişmesi, hür insanların meydana getirdiği, gerçekten sosyalist bir toplumun yaratabilmesi, emekçilerin yüksek eğitim düzeyi, daha mükemmel çalışma ve yaşama şartları olacaktır. Bu sistemin bir özelliği de, sosyalist ideoloji ve kültürün toplumsal hayatın her alanına girmesidir. Gelişmiş sosyalist toplumsal sistemin kurulması döneminde, toplumsal hayatın bütün alanları – eğitim, kültür, hukuk, demokrasi, ideoloji, kitlelerin sosyal faaliyetleri vb. – yüksek bir düzeye varacaktır. Böylece bilinçle kurulan karşılıklı bağlar sürecinde asgari masrafla ve en kısa mühletler içinde gelişmiş bir sosyalist toplum kurulmuş olacaktır.

Sosyalizmin iktisadi sistemi, gelişmiş sosyalist toplumun çekirdeğini teşkil eder. Bu sistemde, ona göre gelişmiş bir milli iktisat, çok etkili bir iktisadi yapı, temel üretimlerde, teknolojilerde, üretimin düzenlenmesinde, en yüksek bilimsel ve teknik düzey, çağdaş bir planlaştırma ve yönetim sistemi yer almalıdır. Sosyalist iktisadi sistemin dayanağı, emekçilerin toplumsal bilinci, çok gelişmiş sosyalist kolektif çalışmaları, milli iktisadın plânlanmasına ve yönetimine katılımlarıdır.

Çağdaş dünyadaki üretici güçlerin gelişimini inceleyen VII. Kongre, toplumsal hayatın bütün alanlarını etkileyen bilimsel ve teknik devrimin, toplumsal üretimin bir objektif sürecini teşkil ettiği sonucuna vardı. Bu şartlar içinde, Partinin, işçi sınıfının, DA Cumhuriyetindeki bütün emekçilerin başlıca ödevi, bu bilimsel ve teknik devrimi sağlamaktır. W.Ulbricht'in Kongrede belirttiği gibi: «Bilimsel ve teknik devrimi sağladıktan sonra ancak, gelişmiş bir sosyalist toplumsal sistemin maddi ve teknik temellerini kurabiliriz, sosyalizmin kendisini yaratabiliriz.»

Bugün başka gelişme yolu yoktur. Sosyalist rejim, emekte daha büyük bir üreticilikle vararak, bilimi, üretici güç olarak tam anlamıyla geliştirerek ancak kapitalizmden üstün olduğunu ispatlayabilecektir. Gelişmiş bir sosyalist toplumun kurulma sürecinde gerçekleştirilecek ödev budur.

Kongrede belirtildiği gibi, bilimsel ve teknik ilerlemenin gelişme eğilimlerini tespit etmeye yarayan bilimsel tahminler, gelişimin bugünkü aşamasında, bilimsel ve teknik devrimin gelişmesini sağlayan iktisadi yönetimin temel unsurlarından biri haline geliyor. Toplumun planlama ve yönetim sisteminin; gelişmiş bir sosyalist toplumda kamu çıkarları ile bireyin çıkarları arasındaki dengeyi sağlayan metot ve şartların gelişmesini tahmin edebilmek, fevkalâde önemlidir.

Walter Ulbricht'in belirttiği gibi: «Toplumsal gelişme ile ilgili bir tahmin, devamlı ve yaratıcı bir süreç, konusu gelecekteki sorunlar olan diyaliktik bir polemik teşkil eder. Bu tahmin, eylemde bir yönerge olduğu gibi, partimizin stratejisinde ve taktiğinde en önemli temellerden biridir.»

Alman Sosyalist Birlik Partisinin VII.Kongresi hazırlanırken, DA Cumhuriyetinin milli ekonomisi bakımından en önemli bilimsel ve teknik gelişme hatları, üretici güçlerin gelişmesi, çeşitli bölgelerdeki ilerleyişle ilgili tahminlerin tespiti muazzam çalışmalar gerektirdi. Bilginler, teknisyenler, parti memurları bu çalışmalara katıldı. Bu çabalar, milli ekonominin yapısındaki uzun vadeli gelişme ile ilgili olarak alınması gereken bilimsel kararların tespitiyle sonuçlandı.

Milli ekonomide, en etkili yapıya varmak demek, bütün çabaları, kalitesi yüksek, maliyet fiyatı düşük malların üretimine ayırmak demektir. Çok tabii olarak, yerli iptidai maddelerden ve kaynaklardan faydalanan üretimler tercih edilecektir. Öte yandan fevkalâde etkili bir iktisadın kurulabilmesi için DA Cumhuriyetinin uluslararası iş bölümünde daha geniş bir yer tutması, bütün ülkelerle – özellikle sosyalist ülkelerle – iktisadi alış-veriş geliştirmesi şarttır.

1970–1980 döneminde iktisadi gelişmenin başlıca özellikleri, birçok üretim süreçlerinde mekanikleşmenin ve otomatizasyonun artırılması, elektronik ordinatorlerin kullanılışı, kimyalaşmanın milli ekonomide daha büyük bir yer tutması, atom enerjisinin uygulanması ile elde edilen daha sağlam malzemenin kullanılması olacaktır.

Sosyalist iktisadi sistemin geliştirilmesi, Kongrede başlıca ödev olarak tespit edildi. Bu da, milli ekonominin planlamasını en mükemmel hale getirmek demektir. Bu plânlamada hareket noktası, bilimsel ve teknik gelişmelerdeki başlıca tekniğin; başlıca iktisadi ve toplumsal etkenlerin uzun vadeli gelişmesini tâyin eden faktörlerin incelenmesi, bu teknik ve faktörlerle ilgili tahminlerin hazırlanması olmalıdır. Bu temel üzerinde, başlıca endeksleri tespit edecek uzun vadeli plânlar hazırlanacaktır. Bilimsel nitelik taşıdığı için, dengeli olan uzun vadeli plan, ve neticede sosyalist iktisadi sistemin tümü, devletin elinde, milli ekonomideki üretim gelişme sürecinin planlı yönetimini sağlayacak en önemli araç haline gelecektir; uzun vadeli plânda tanımlanan amaçlar, kısa vadeli plânlama yolu ile gerçekleştirilecektir. Sosyalist iktisadi sistemin gelişmesi bakımından yeni olan unsur, plânlama sürecinin tümünün, devlet kuruluşları ve, iktisadi otonomileri daha geniş tutulan üreticiler tarafından hazırlanması olacaktır.

VII. Kongrede bir kere daha belirtildiği gibi, sosyalist iktisadi plânlama ve sosyalist bir ticaret üretiminin devamlı gelişmesidir. En önemli unsur yine toplumsal plânlama ve bu plânlamanın sonucu olan milli ekonominin, dikkatle hazırlanmış organizasyonu olacaktır. Öte yandan, yine Kongrede belirtildiği gibi, üretim gelişmesinin önemli bir alanı olan pazar, küçümsenmemelidir; aksine, milli ekonominin ihtiyaçlarını karşılayabilmek sorununda, pazar fevkalâde önemli bir rol oynar. Hiç şüphesiz, toplumun ihtiyaçları, pazarın ihtiyaçlarından daha geniştir. Ama Walter Ulbricht'in dediği gibi: «Pazarın ihtiyacı sağlanmadıkça, toplumun ihtiyaçları sağlanamaz.»

Sosyalist üretimin nihai amacı, emekçilerin refahını ve kültür seviyesini devamlı şekilde yükseltmektir. ASB Partisinin VII. Kongresinde, halkın yaşama düzeyini yükseltecek bir takım belirli kararlar alındı. Özellikle belirtildiği gibi: Gelişmenin bugünkü aşamasında, yaşama seviyesinin yüksekliği, her şeyden önce, bilimsel ve teknik devrimin alacağı ölçülere bağlıdır.

Kongrede alınan karara göre, bu yıldan itibaren, asgari ücret 220 den 300 marka geçecektir. 400 marktan az alan emekçilerin ücretleri çeşitli ölçülerde arttırılacaktır. 800.000 emekçiye daha yüksek maddi şartlar sağlanacaktır. Eylül 1967'den itibaren, beş günlük iş haftası uygulanacaktır. Bütün emekçiler yılda asgari 15 günlük izinden faydalanacaktır. Bugün 120 mark olan asgari emeklilik maaşı 150 mark olacaktır. 1 Temmuz 1967'den itibaren çok çocuklu ailelere verilen primlerde arttırılacaktır.

Bütün bu tedbirler iktisattaki devamlı gelişmenin sonucudur. DAC'nin emekçileri, emekleri ile kendilerine daha yüksek yaşama olanakları sağlamışlardır.

★

Demokratik Alman Cumhuriyetinin günden güne artan gücü ve dengesi, karşılıklı anlayış ve güvenlik politikası, Avrupa sosyalist ülkeleri ile, özellikle Sovyetler Birliği ile kurduğu sağlam ittifaklar; bütün bunlar, Avrupa'da barışı sağlayan etkenlerdir. İlk barışçı Alman Devleti olarak taşıdığı tarihsel sorumluluğu bilen, Batı Alman ve Amerikan emperyalizminin saldırgan plânlarına karşı devamlı şekilde savaşan DAC'i, barışı sağlamaya, emperyalist saldırıları engellemeye, halkların demokratik gelişmesini kolaylaştırmaya, sosyalizmin ve komünizmin kurulması için gereken şartların yaratılmasına yardım etmektedir.

Avrupada gerilimi azaltmak ve güvenliği kurmak üzere harcadığımız çabalar, uluslararası tahhütlerimize olduğu kadar milli çıkarlarımıza da uygun düşmektedir.

Bugünkü Bonn hükümeti, selefleri gibi, eski Alman emperyalizminin amaçlarından vazgeçmediğine göre, başka ülkelerin toprakları üzerinde hak iddia eden tek Avrupa hükümetidir. Bonn hükümeti atom silâhlarına kavuşmak istiyor, Alman milletini tek başına temsil ettiğini iddia ediyor, DAC'ini mahvedecek yeni yollar arıyor. Bu planları daima başarısızlığa uğradığı için, Kiesinger-Strauss hükümeti. Bu amaçları, sosyal-demokrat bakanların yardımı ile, daha esnek bir politika izleyerek, gerçekleştirmeye çalışıyor. Bu «daha dinamik politikanın temeli yine de intikamcı amaçlar, Almanyanın tek temsilcisi olmak iddiasıdır. Bu şartlar içinde, Walter Ulbricht'in raporunda belirtildiği gibi, DAC'nin, eşitlik şartları içinde, bir kolektif güvenlik sistemine girmesi zorunluluğunun kabul edilmesi, sosyalist devletlerin Avrupa güvenliği uğrunda yürüttüğü savaşın önemli bir unsurunu teşkil eder.

Kongrede belirtildiği gibi: 2 Alman Devleti arasındaki ilişkilerin normal hale getirilmesi iki ülke halkının çıkarlarına hizmet edeceği gibi, Avrupa'daki gerilimi ve azaltacak, barışı garanti altına alacak önemli bir etken olur.

DAC çeşitli tekliflerde bulunarak; iki Alman Devleti arasındaki ilişkileri normal hale getirmek, yan yana yaşamalarını, barış içinde işbirliği yürütmelerini sağlamak için, her imkândan faydalanmaktadır. Kongrede söz alan Walter Ulbricht, yılbaşı mesajında dile getirilen teklifleri tekrarladı. Bu teklifleri şöylece özetleyebiliriz: iki Alman Devleti normal ilişkiler kurmak üzere aralarında anlaşmalıdır; karşılıklı ilişkilerinde kuvvetle başvurmaktan vazgeçmelidir; Avrupadaki sınırları kabul etmelidir; askeri masraflarını yarı yarıya indirmelidir; hükleer silâhları elde bulundurmaktan, nükleer silâhları kontrole herhangi bir şekilde katılmaktan vazgeç-

melidir. DAC'nin Bakanlar Kurulu Başkanı ile Federal Almanya Cumhuriyetinin Şanselyesinin buluşması, iki Alman devleti arasında kurulacak karşılıklı anlayışa doğru ilk adımları atmaları, iki devletin şartlarına uygun düşecek bir anlaşmaya varmaları Kongrede teklif edilmiştir.

Batı Almanyadaki demokratik güçlerin bu tekliflere benzeyen istekler ileri sürmesi DAC'nin bulunduğu tekliflerin Alman halklarının çıkarlarına uygun düştüğünü göstermektedir. Kongre çalışmaları olduğu kadar, DAC'ini kuvvetlendirmek üzere bütün halk tabakalarının yarattığı büyük eserler, Avrupanın güvenliğini de garanti altına alacak bu tekliflerin gerçekleşmesi için harcanan devamlı çabaları belirtmektedir. Öte yandan, Batı Almanyanın demokratik ve ilerici güçleri, atom silâhlarına kavuşma isteğine; demokrasiyi hiçe sayan alağanüstü kanunlara; emekçilerin elde ettiği sosyal hakları yok etme teşebbüslerine karşı, yürütülen savaşa büyük bir enerji ile katılmalıdır. Bu bakımdan Batı Almanya işçi sınıfına düşen sorumluluk çok büyüktür. Walter Ulbricht bu sorumluluğu şöyle belirtmiştir: «Barışın korunması, Batı Almanyada demokrasinin savunulması, iki Alman devleti arasındaki ilişkilerin normal hale getirilmesi için, iki Alman devletindeki işçi sınıfının birliği şarttır.»

Bu gerçeği bilinçle anlayan Kongre, sosyal-demokrat partisi üyelerine bir çağrıda bulunarak onları ortak çıkarlar sorununda bizimle anlaşmaya, Bonn hükümetinin intikam isteklerine ve Alman milletini tek başına temsil etme iddiasına karşı beraber ve savaşıya; barış uğrunda tekellerin hâkimiyetini sınırlandırarak, emekçi halkın sosyal güvenliği uğrunda beraberce mücadele yürütmeye davet etti.

★

67 komünist ve işçi partisini, yeni kurulmuş genç devletlerin demokratik partilerini temsil eden ve bütün çalışmaları büyük bir dikkatle izleyen delegelerin Kongrede bulunması, dayanışmayı ve proletarya enternasyonalizmini dile getirmiştir. Kongrede okudukları mesajlarda, bütün delegeler ASB Partisini, sosyalizmi kurarken, barış ve güvenlik uğruna yürütülen mücadeleye yardım sağlarken elde ettiği büyük başarıları takdirle belirttiler. Kongre boyunca, Amerikanın ve Batı Almanyanın saldırgan politikasına karşı, barış ve sosyalizm uğruna yürütülen savaşta, komünist ve işçi partilerinin hareket birliği zorunluluğu üzerinde duruldu. Harbe ve gericiğe karşı, demokrasi ve sosyalizm uğruna yürütülen savaşın kuvvetlenmesi için, komünist ve işçi partileri bir an önce bir araya getirecek milletlerarası bir konferansın objektif bir şart teşkil ettiğini kabul eden Partimiz, komünist ve işçi partilerinin çoğu gibi düşündüğünü gösterdi. Walter Ulbricht'in dediği gibi: «Marksist-Leninist kardeş partiler, sosyalist ülkeler arasındaki siyasi ve ideolojik birliğin, hareket beraberliğinin kuvvetlendirilmesi, dün olduğu gibi, bugün de, Partimizin, sosyalist devletimizin izlediği politikanın temel sonuçlarından birini teşkil etmektedir.»

Parti Kongresi, Sovyetler Birliği ile Demokratik Alman Cumhuriyeti arasındaki dostluk bağlarını kuvvetlendirdi. Bu dostluk DAC halkının hayatında derin kökler salmıştır. Walter Ulbricht'in Sovyetler Birliğinin ve SBKP'nin bize bütün alanlarda sağladığı çeşitli yardıma ve desteğe teşekkür etmesi, Kongrede büyük tezahüratla karşılanmıştır.

ASB Partisi VII. Kongresinde kuvvetle belirtildiği gibi, bu yıl dünyadaki bütün komünistlerle, bütün ilerici güçlerce 50.yıldönümü kutlanan Büyük Ekim Devriminin fikirleri ve devrimci gücü, Alman topraklarında da, egemen sosyalist bir devlet, Demokratik Alman Cumhuriyeti şeklini alan bir aşamanın tarihsel şartlarını yaratmıştır.

Kongrede önemle üzerinde durulan bir nokta da şudur: Sovyetler Birliği ile, Varşova Paktı üyesi bulunan diğer devletlerle, özellikle Polonya Halk Cumhuriyeti ve Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti ile kurmuş olduğumuz ittifak, Batı Alman intikamcı ve saldırgan politikasına karşı bir garanti teşkil ettiği gibi, bu ülkelerin her birinde, sosyalizmin kurulmasında daha büyük başarıların sağlanmasına yardım eden bir garanti teşkil eder.

Demokratik Viyetnam Cumhuriyetini ve Güney Viyetnam Milli Kurtuluş Cephesini temsil eden delegelerin demeçleri ve başarı mesajları milletlerarası dayanışmayı dile getirdi. Amerikanın haksız saldırısını suçlayan bir özel Bildiride, Partimiz Viyetnam halkına her çeşit yardım sağlama, dayanışma haline mümkün olduğu kadar geliştirme isteklerini bir kere daha belirtti.

Milletlerarası dayanışma bilinci içinde, Kongre, bir özel bildiride, Yunanistandaki kralcı-askeri darbeyi, bütün demokratik güçlere karşı uygulanan baskı ve yıldı politikasını protesto etti. Manolis Glezos'un ve bütün tutukluların serbest bırakılmasını istedi.

★

Alman Sosyalist Birleşik Partisinin VII.Kongresi, gelişmiş bir sosyalist toplumsal sistemin gelişmesinde en son evreyi teşkil eden sosyalizmin kurulmasında yeni bir aşama olmuştur. Kongrede alınan kararlar, partiye ve bütün emekçilere bu evrenin büyük sorunlarını çözebilmeleri için gereken silâhları sağlamaktadır.

Elena BERG

I

DÂVA VE MÜDAFAA

1951-de Türkiye'de gizli Komünist Partisinin yöneticisi olarak yargılanan ZEKİ BAŞTIMAR yoldaşın 1954-de Askeri Mahkeme önünde yaptığı savunma.

YENİ ÇAĞ Yayınlarından

«Büyük Oktobr 50 yaşında. 1917-1967»

Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi'ni, Sovyetler Birliği'nin sosyalizmi ve komünizmi kurma yolundaki elli yıllık başarılarını tanıtan bu broşürü bekleyiniz.

Yakında çıkıyor!

Okuyucularımıza:

Teknik sebeplerden dolayı dergimizin 7-8 (Temmuz-Ağustos) sayıları birleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

<i>Jan Prazsky</i> Emperyalistlerin Yakın-Doğu'da çevirdiği entrikalar	485
<i>Ib Nörlund</i> Karlovarı'den sonra	492
<i>John Gibbons</i> Yunanistan halkıyla uluslararası dayanışma	500
<i>I. Sumar</i> Güney-Doğu Asyada Amerikan emperyalizmi	504
BÜYÜK OKTOBRUN 50. YILINA DOĞRU	
<i>1917-1967</i> <i>K. Tikdeke</i> 1917 ve Almanya	511
<i>Ts. Davagsouren</i> 1917 ve Moğolistan	513
<i>A. Szpakowicz</i> 1917 ve Polonya	516
<i>M. Lab</i> 1917 ve Çekoslovakya	519
<i>Ruben Castellanos</i> Büyük Oktobr Devrimi ve Lâtin Amerika'da komünist hareketin birkaç sorunu	521
SERMAYE DÜNYASINDA	
<i>Panayotis Mavromatis</i> Askeri hükümet darbesinden sonra Yunanistan	536
SOSYALİST ÜLKELERDE	
<i>Stanko Todorof</i> Teori ve uygulama açılarından sosyalizm kuruculuğu. Gelişmiş sosyalist toplumun kurulması yolunda	545
<i>Elena Berg</i> Alman Sosyalist Birlik Partisinin VII. Kongresi	561

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1.

İtalyancası:

Libreria Rinascita, Via delle Botteghe, Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, I, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» – Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira